

ภาคผนวก ข

เอกสารประกอบการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและ
แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการ
ติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข-1

สำเนาหนังสือนำเสนอรายงาน
ฉบับเดือนมกราคม-มิถุนายน พ.ศ. 2566

ZEON

ZEON

ที่ ZCT.ENV 005/2024

วันที่ 20/04/2567

เมื่อ คณะกรรมการผู้พิจารณาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
พิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ
การก่อสร้างและดำเนินการก่อสร้างโรงงานผลิต
พลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)

เรียน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

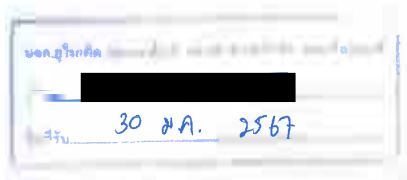
ข้าพเจ้า นายสมชาย ใจดี ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
พิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

กสว. ได้รับเอกสารแล้ว

การพิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

การพิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

วันที่ 20/04/2567

ขอแสดงความนับถือ

นายอะกิโยชิ
กรรมการบริษัท เซออน เคมิคัลส์ (ไทยแลนด์) จำกัด

แผนกสิ่งแวดล้อม: โทรศัพท์ 038-685973-5 ต่อ 144, 123 โทรสาร 038-685972

วันที่ 20/04/2567

วันที่ 20/04/2567

เมื่อ คณะกรรมการผู้พิจารณาการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

เรียน การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

ข้าพเจ้า นายสมชาย ใจดี ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย
พิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

การพิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

การพิจารณาและพิจารณาเอกสารขอประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อมของโครงการการก่อสร้างและดำเนินการ
ก่อสร้างโรงงานผลิตพลาสติก (ประเภทพลาสติกชนิดอื่น)
ที่เลขที่ 123 ถนนสุขุมวิท กรุงเทพมหานคร 10110

วันที่ 20/04/2567

ขอแสดงความนับถือ

นายอะกิโยชิ
กรรมการบริษัท เซออน เคมิคัลส์ (ไทยแลนด์) จำกัด

แผนกสิ่งแวดล้อม: โทรศัพท์ 038-685973-5 ต่อ 144, 123 โทรสาร 038-685972

ยืนยันการรับข้อมูลเข้าสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์

เลขที่ Monitor : 256701-746

ชื่อโครงการ : การเปลี่ยนแปลงรายละเอียดในรายงานการประเมินผลกระทบ
สิ่งแวดล้อม โครงการโรงงานผลิตไฮโดรคาร์บอนเรซิน
(ครั้งที่ 6)

รอบรายงาน : ก.ค. 66 - ธ.ค. 66

วันที่ยื่นรายงาน : 31/01/2567

เลขที่ IEE/EIA/EHIA : 256606-1

ผู้ยื่นรายงาน : ภัทรพร ตั้งประกอบ

อีเมล : environment02@zct.th.com

โทรศัพท์ : 0615815999

QR Code สำหรับเรียกดูข้อมูลรายงานรายงาน Monitor นี้

โดยท่านสามารถเรียกดูข้อมูลรายงานต่างๆ

ที่เกี่ยวข้องกับโครงการได้ผ่านโมบายแอปพลิเคชัน Smart EIA

อีกหนึ่งช่องทาง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก ข-2

การทบทวนอุบัติภัย/อุบัติเหตุ
ในกลุ่มเครือข่าย เซออน ปี พ.ศ. 2566

Go-Anzen-Ni!

Incident information

ZPI วันที่ 9 มกราคม 2567 (กระดุกข้อเท้าหัก)

- เกิดเหตุผ่านชิ้นงานติดบริเวณสายพานลำเลียงอัตโนมัติ พนักงานจึงพยายามเดินกลับไปบริเวณนั้น ในขณะที่วางเท้าข้ามบนแท่นวางสินค้า (Pallet) เกิดเหตุข้อเท้าพลิก และสูญเสียการทรงตัว ทำให้ล้มไปข้างหลัง
- พนักงานรู้สึกเจ็บนิดหน่อย แต่คิดว่าคงไม่เป็นไรมาก และทำงานต่อไป ผ่านไป 3 วันจึงไปพบแพทย์ ผลตรวจแสดงว่าเกิดอาการกระดูกหัก
- เหตุเพราะพนักงานใช้วิธีเดินทางลัด และเหยียบบนแท่นวางสินค้า (Pallet) อย่างไรก็ตามทางเดินบริเวณดังกล่าวเวลานั้นอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสม และสมควรแก่การพัฒนาต่อไป
- ข้อควรระวัง หากเกิดเหตุต่างๆ ทั้งบาดเจ็บ และไม่บาดเจ็บควรแจ้งหัวหน้างานเพื่อดำเนินการต่อไป หากเกิดเหตุร้ายแรงจึงจะสามารถรักษาได้ทันที่

SHE manager Mitani

การบาดเจ็บ: กระดุกข้อเท้าซ้ายหัก

เกิดเหตุ: พนักงานข้อเท้าพลิก บริเวณแท่นวางสินค้า ทำให้สูญเสียการทรงตัว และล้มไปข้างหลัง

Go-Anzen-Ni!

Incident information

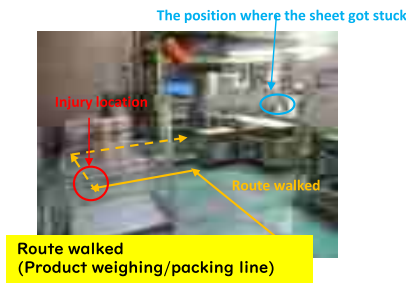
ZPI had an incident on 09/JAN.

A sheet got stuck in an automatic conveyor. Employee tried to move to the back of the conveyor. On the way, when he put his left foot on a pallet on the floor (in a fixed position), he twisted his ankle, lost his balance, and fell backwards.

Employee felt some pain, but thought it was nothing serious and continued working. It turned out to be a fracture three days after when he saw a doctor.

The direct cause was that he took a shortcut down the aisle and stepped on the pallet. However, this walk line is not in a very good condition and needs to be considered for improvement. Also, if you are injured, please immediately report it to your supervisor and see a medical personnel.

SHE manager Mitani

injury: Left ankle lateral malleolus fracture

Occurrence situation: Employee twisted his left ankle, which was placed on a pallet, lost his balance and fell backwards.

ご安全に！

インシデント情報

1月9日にZPIで 労働災害が発生しました。

自動運転の搬送コンベアで、シートの噛み込みが発生した。これに対処するため、従業員がコンベアの裏側に移動しようとした。途中、床上のパレット(定位置)に左足を乗せた際、足首をひねりバランスを崩して後ろに転んだ。

痛みはあったが大したことは無いと考え、従業員は作業を継続した。3日後に医者に診てもらったところ、骨折だったことが判明した。

通路をショートカットし、パレットに足を掛けたことが直接的な原因です。ただし、この動線はあまり良い状態とは言えず、改善検討が必要です。

また、負傷した際には、ただちに上司に報告し、病院で診てもらってください。

環境安全部長 三谷

負傷: 左足関節外果骨折

発生状況: パレットに載せた左足の足首を捻り、バランスを崩して後ろに転んだ

Incident information

Go-Anzen-Ni!

ที่ Tokuyama plant ได้เกิดอุบัติเหตุขึ้นเมื่อ วันที่ 22 มกราคม 2567

- เกิดเหตุลูกกลิ้งลำเลียงบริเวณเครื่องตัดยางก้อนขัดข้อง ทำให้ก้อนยางติดอยู่บริเวณการป้องกันอันตราย พนักงานผู้รับเหมาจึงทำการดึงก้อนยางออกจากด้านใน ซึ่งก่อให้เกิดเหตุที่มุมของการป้องกันอันตรายบาดเจ็บที่นิ้วกลางข้างขวา
- ซึ่งตรงมุมของการป้องกันอันตรายมีความคม และพนักงานผู้รับเหมาไม่ได้สวมถุงมือ และอยู่ในอาการเร่งรีบ เพราะ ยางก้อนติดไปกำลังไหลมาตามลูกกลิ้งลำเลียง ที่ติดจากเครื่องอัดยางก้อน

Request ZCT : ให้ตรวจสอบเครื่องจักรและอุปกรณ์ที่มีลักษณะที่จะก่อให้เกิดการบาดเจ็บได้ เพื่อดำเนินการป้องกันต่อไป

SHE manager Mitani

Incident information

Go-Anzen-Ni!

Tokuyama plant had an incident on 22/JAN.

The roller conveyor out of a bale cutter overloaded and stopped. When Contractor took out one of a stuck bale from the inlet conveyor, his right middle finger hit the edge of the protection cover and got cut.

There was a sharp scratch (burr) on the edge. Contractor didn't wear gloves. He was in a hurry as many bales were coming from the baling machine.

Please check if there is any sharp scratch (burr) on the edges that you could touch at work.
SHE manager Mitani

ご安全に！

インシデント情報

1月22日に徳山工場で 労働災害が発生しました。

ベールカッター出口側のローラーコンベアがオーバーロードで停止した。入口側に滞留したベールを協力会社員がコンベア上から取り出すときに、右手中指がベールカッターの保護カバーにあたり、切傷した。

保護カバーの端部に、鋭利な傷(バリ)がありました。保護手袋は未着用でした。協力会社員は、ベラーからベールが連続して排出されるので、あわてて作業をしていました。

作業で身体が接触する可能性がある端部に鋭利な傷(バリ)などが無いか、確認をお願いします。
環境安全部長 三谷

Incident information

Go-Anzen-Ni!

ที่ Takaoka plant เกิดอุบัติเหตุ เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2567

- หลังจากที่จบการประชุมร่วมกันกับผู้รับเหมา ในห้องไฟฟ้า พนักงานได้ลงบันไดนอกอาคาร พนักงานลื่นตกบันไดลงมาประมาณ 5 ชั้น จากความสูงประมาณ 1.5 เมตร ให้ข้อเท้าขวาหัก
- บันไดมีหิมะหนาประมาณ 1 เซนติเมตร เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการลื่นล้ม ในพื้นที่บันไดมีแสงสว่างเพียงพอ ไม่มีด
- กงชี้รลงบันไดเป็นประจำทุกวัน ดังนั้นขอให้พนักงานและผู้ที่เกี่ยวข้องเดินขึ้นลงบันไดอย่างระมัดระวัง

injury:
Right ankle fibula (bone above the ankle) fracture

Incident information

Go-Anzen-Ni!

Takaoka plant had an incident on 26/JAN.

After having a meeting with contractors in the electric room, Employee was stepping down the stairs outside. About 5 steps from the bottom, about 1.5m above the ground, he slipped and fell, sliding down to the ground. He broke his right ankle.

There was about 1cm of snow on these stairs, making them slippery. There was a nearby light, so it wasn't dark.

Everyone walks up and down stairs on a daily basis. Be aware of the danger and go up and down stairs slowly and carefully, without rushing. Work-related falls can easily lead to serious injuries, so don't take them lightly.
SHE manager Mitani

injury:
Right ankle fibula (bone above the ankle) fracture

ご安全に！

インシデント情報

1月26日に高岡工場で労働災害が発生しました。

電気室内で協力会社員と打ち合わせ後、従業員が外の階段を下りていた。下から約5段ほど、地上から約1.5mほどの高さで、足を滑らせ転倒しそのまま地面まで滑り落ちた。従業員は右足を骨折した。

発災場所の階段は、積雪が1cmくらいあり、滑りやすい状況だった。近くの照明で、足元は十分に明るかった。

階段での歩行は、誰もが普段からやっていることです。

その危険を感じて、急がずに、ゆっくりと、足元に注意しながら階段を昇り降りすることを徹底願います。転倒労災は重症に成り易いので、あまく考えないようにしましょう。

環境安全部長 三谷

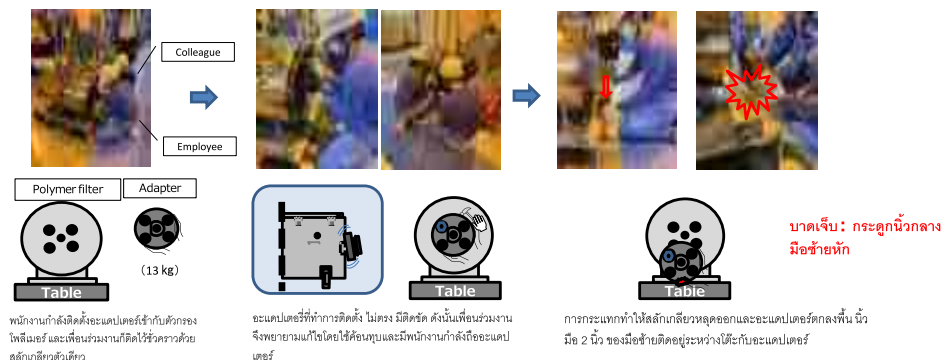
負傷: 右足首腓骨(くるぶしの上の骨)骨折

Incident information

Go-Anzen-Ni!

ที่ Himifutagami plant เกิดอุบัติเหตุ วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567

พนักงานฝ่าย ซ่อมบำรุงกำลังทำการซ่อมอุปกรณ์กรองโพลิเมอร์ ขณะที่พนักงานกำลังติดตั้ง adapter เข้ากับ Polymer filter ได้มีการใส่มือตั่วชั่วคราวไว้ 1 ตัว ในขณะที่กำลังติดตั้งนั้น ไม่มองตัว มีการติดขัดบางมุม เพื่อนร่วมงานใช้มือมาเคาะ เพื่อให้จุดที่ติดขัดนั้นหลุด แรงจากการเคาะทำให้มือหลุดออก และ adapter จึงตกลงพื้นทำให้เท้าของพนักงานที่ถือ Adapter อยู่ ที่มือซ้าย 2 นิ้ว เกิดการบาดเจ็บ

Go-Anzen-Ni!

Incident information

Himifutagami plant had an incident on 02/FEB.

Employees were maintaining the polymer-filter of an extruder. Employee installed an adapter and Colleague temporarily tried to secure it with one bolt, but the adapter tilted and stuck at an angle. Colleague lightly hammered it to free the tilt. At the time, the adapter dropped. Employee was caught his two fingers between the adapter and the table.

The power of heavy objects often goes beyond our perception. Please take one breath before task and address those risk. SHE manager Mitani

インシデント情報

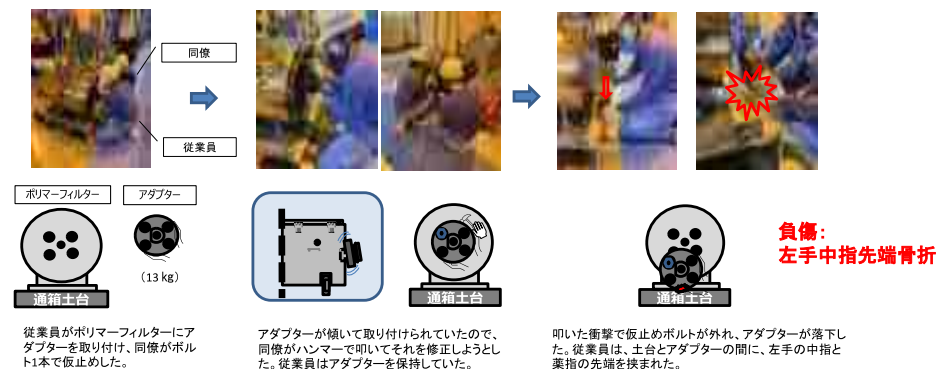
ご安全に！

2月2日に氷見二上工場で労働災害が発生しました。

従業員たちが、押し出し機のポリマーフィルターの整備をしていた。従業員がアダプターをフィルターに嵌め込んで、同僚がボルト1本で仮止めたが、アダプターは傾いた状態で動かなくなった。その傾きを修正するため、同僚がハンマーでアダプターを軽く叩いた。叩いた拍子にアダプターが落下。そのとき、従業員が通箱土台との間で左手の2本の指先を挟まれた。

重量物の威力が私たちの予想を超える場合があります。作業前に一呼吸おいて、そのリスクに対処してください。

環境安全部長 三谷

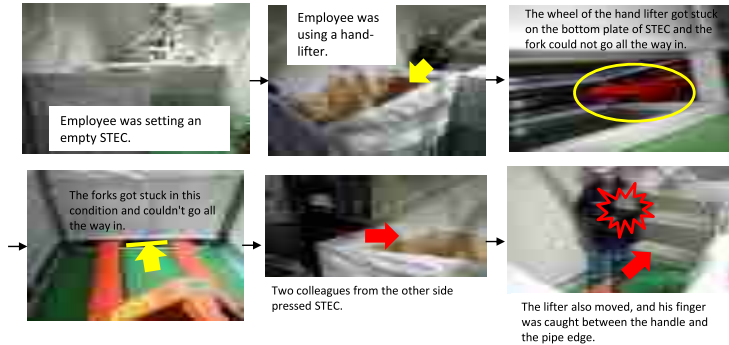

Incident information

Go-Anzen-Ni!

ที่ Takaoka plant มีอุบัติเหตุเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2567

พนักงานของบริษัทซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการ Start-up Plant พนักงานกำลังดำเนินการเปลี่ยนกล่องเหล็ก STEC เพื่อเตรียมรับเม็ดผลิตภัณฑ์ เนื่องจากอันเดิมเต็มกล่องแล้ว ในขณะที่เข็นไปล้อของ Hand lift ติดอยู่กับช่องด้านล่างที่เป็นจุดสำหรับเสียบขา Hand lift ทำให้ล้อไม่หมุน ผู้ร่วมงานอีก 2 คน ช่วยกันผลักกล่องเหล็ก (STEC) ทำให้ Hand lift ถอยไปด้านหลัง ขณะเดียวกันก็ทำให้ นิ้วหัวแม่มือด้านซ้ายของคนบังคับ Hand lift ติดอยู่ระหว่าง ตัวจับของ Hand lift และปลายท่อ ทำให้กระดูกนิ้วหัวแม่มือด้านซ้าย แตก

บาดเจ็บ : กระดูกนิ้วหัก

Incident information

Go-Anzen-Ni!

Takaoka plant had an incident on 19/MAR.

Plant people were starting up a new plant. Employee was changing STECs for receiving pellets, as the older one was full. A wheel of the hand-lifter caught on the empty STEC, then the hand-lifter didn't move. Two Colleagues pushed the STEC. As a result, the hand-lifter also moved back, and Employee was caught his left thumb between the handle and the pipe edge.

Make sure to stop work for a while when you find any difficulty on your procedure, and re-start work after addressing its risk enough.

SHE General Manager Mitani

injury:
Open fracture of left thumb

インシデント情報

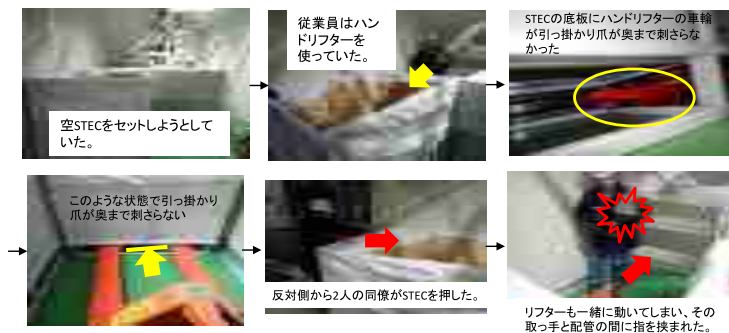
ご安全に！

3月19日に高岡工場で労働災害が発生しました。

従業員たちは、新プラントを立ち上げていた。ペレットを入れるSTECがいっぱいになったので、STECを入替える作業を実施していた。爪の車輪が途中で引っかかってしまい、ハンドリフターが動かなくなった。反対側から2人の同僚にSTECを押しもらったところ、リフターも後退して、リフターの取っ手とペレットの排出配管の間に指を挟まれた。

事前に考えていた手順で不具合が見つかった時は、一旦立ち止まって、リスクを十分に検討したうえで作業を再開することを徹底してください。

環境安全部長 三谷

負傷:
左親指の開放骨折

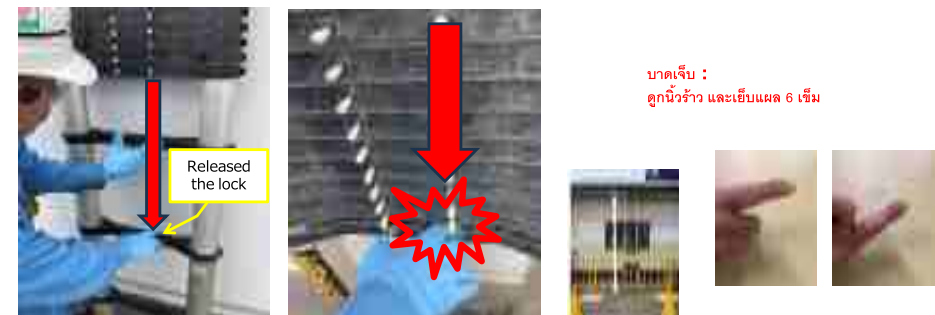
Incident information

Go-Anzen-Ni!

ที่ Kawasaki plant ได้เกิดอุบัติเหตุเมื่อ วันที่ 30 พฤษภาคม 2567.

ผู้รับเหมา กำลังทำการจัดเก็บบันไดยัด ระหว่างนั้นบันไดยัด ตัวล็อกไม่ขยับ ต้องใช้นิ้วมือช่วยในการปลดล็อก เมื่อตัวล็อกได้คลายออก ทำให้แผ่นของบันไดยัดตกลงมาทับนิ้วชี้ของมือขวา

SHE General Manager Mitani

บาดเจ็บ :
นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วชี้ 6 เข็ม

บันไดยัด ครั้งนั้นตัวล็อกไม่ขยับ ทำให้ต้องใช้มือเพื่อปลดล็อก

เมื่อปลดล็อกแล้ว บันไดยัดได้ตกลงมาทับนิ้วมือ

บันไดยัดใช้สำหรับงานบนแท่น

Go-Anzen-Ni!

Incident information

Kawasaki plant had an incident on 30/MAY.

Contractor got his right index finger pinched while putting away an extension ladder that had been used during work.

If you use a similar ladder, be sure to read the instruction manual and fully understand the dangers before using it.

Basically, a ladder is a tool for climbing up and down. Consider alternatives to ladders when working at heights.

The ladder was half-locked and would not move. Contractor released the lower lock lever.

The moment Contractor unlocked it, the upper steps fell and pinched his right index finger.

SHE General Manager Mitani

injury:
Fracture/cut on right index finger (6 stitches)

This ladder was used for removing unnecessary piping.

インシデント情報

ご安全に！

5月30日に川崎工場で労働災害が発生しました。

協力会社員が、作業で使った「伸縮はしご」を片付け中に右人差指を挟みました。

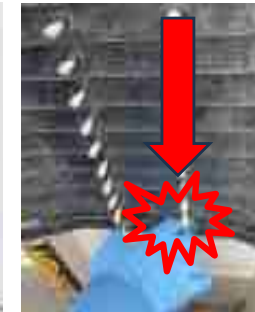
同様のはしごを使用する場合は、取扱説明書を確認し、危険性について十分に理解した上で、使用してください。

基本、はしごは昇降用の器具です。高所で作業するときは、はしごを使用しない方法を検討するようにしてください。

環境安全部長 三谷

ハーフロック状態となり、動かなくなっていました。そのため、下のロックレバーを解除了。

解除した瞬間、上部のステップが落下して、右人差指を挟んだ。

この梯子は不要配管を撤去する作業で使われた。

負傷:
右人差指の骨折・切傷(6針)

Go-Anzen-Ni!

Incident information

ที่ Kawasaki plant ได้เกิดอุบัติเหตุ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2567

พนักงานดำเนินการถอด Foam Detector ออกจากถัง BK Tank และทำความสะอาด โดยการนำตะกอนออกจากท่อของ probe. ขณะที่พนักงานกำลังดำเนินการใส่ Foam Detector เข้ากับ BK tank เกิดการติดขัดทำให้ต้องหมุนซ้ายขวา เพื่อให้ probe เข้าที่ ทำให้นิ้วกลางข้างขวา ติดอยู่ระหว่างหน้าแปลนของ Foam detector และ หน้าแปลนของถัง ทำให้กระดูกนิ้วแตก

SHE General Manager Mitani

The FDA on the BK tank

เมื่อใส่ The FDA ไปได้ครึ่งทาง เกิดการติดขัด พนักงานได้ทำการบิดโดยหมุนไปมา .

เมื่อจุดที่ติดขัดนั้นได้ หยดไปบนบรรทัด ทำให้ FDA หล่นลงแล้ว นิ้วจึงติดอยู่ระหว่าง FDA และ หน้าแปลนของ BK tank

บาดเจ็บ: นิ้วกลางของมือข้างขวา กระดูกแตกกร้าว

น้ำหนักของ FDA คือ 5.6 กก. The probe ยาว 1 เมตร

Incident information

Go-Anzen-Ni!

Kawasaki plant had an incident on 03/JUN.

Employee removed the FDA (foam detector) from a BK tank (monomer recovery tank) and cleaned it by removing latex scale from the probe.

When reinstalling this FDA on the BK, Employee accidentally pinched his right middle finger between the flanges, resulting in a fracture.

The power of heavy objects often goes beyond our perception. Please take one breath before task and address those risk. SHE General Manager Mitani

The FDA on the BK tank

The FDA got stuck halfway through. Employee tried to insert it by turning it from side to side.

The jam was suddenly released. The right middle finger was caught between the fallen FDA flange and the BK flange.

injury: Fracture of the right middle finger

The weight of FDA is 5.6kg. The probe length is 1m.

インシデント情報

ご安全に！

6月3日に川崎工場で労働災害が発生しました。

従業員が、BKタンク(モノマー回収タンク)からFDA(泡検知器)を取り外して、プローブ(検出部)からラテックス被膜を除去クリーニングした。

このFDAをBKに再設置する時に、誤って右手中指をフランジ間に挟み、骨折した。

重量物の威力が私たちの予想を超えることがあります。作業前に一呼吸おいてこのリスクに対処してください。

環境安全部長 三谷

BKタンク上に設置した
FDA(泡検知器)

プローブが途中で引っか
かった。
従業員は、FDAを左右に振
り、挿入しようとした。

引っかかりが取れ、急に落
下したフランジとの間に右
中指を挟んだ。

負傷:
中指中節骨の骨折

FDAの重量は、5.6kg。
プローブの長さは、1m。

Incident information

Go-Anzen-Ni!

が R&D Center において発生した。 2025年6月6日。

従業員は、会議の準備のために一人でパーティションを開ける操作を実施してい

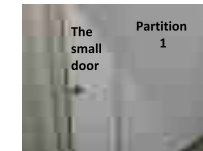
た。パーティション1を開けるため、小扉を開けてスライドさせようとしたところ、勢い
で小さい扉が振られ指を挟んでしまいました。

この小扉をスライドさせる際に、最初固くて勢いをつけた。
その反動で、小扉が、手前に振られて挟まった。

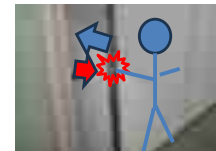
SHE General Manager Mitani

負傷: 左小指の伸筋腱断裂と
手指側副靱帯損傷

When Employee tried to open the small door, it was stiff
at first, so he applied more force.
The force of the movement caused the door to swing
back, pinching his left little finger.

Incident information

Go-Anzen-Ni!

R&D Center had an incident on 06/JUN.

Employee was alone opening partitions in preparation for a meeting.

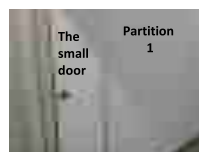
When Employee opened the small door to slide Partition 1, the small door swung
back with such force that he got his left little finger caught.

Work-related accidents can occur even in offices. Please remain calm and always
be aware that danger lurks around you.

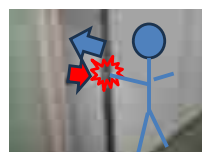
SHE General Manager Mitani

injury:
Rupture of the extensor tendon and injury to
the collateral ligament of the left little finger

When Employee tried to open the small door, it was stiff
at first, so he applied more force.
The force of the movement caused the door to swing
back, pinching his left little finger.

インシデント情報

ご安全に！

6月6日にセンターで労働災害が発生しました。

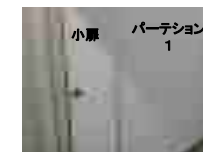
従業員が、会議の準備のために一人でパーティションを開ける操作を実施してい
た。パーティション1を開けるため、小扉を開けてスライドさせようとしたところ、勢い
で小さい扉が振られ指を挟んでしまいました。

オフィスでも労災の可能性はあります。常に身の回りには危険が潜んでいる
と考えて、落ち着いた行動をお願いします。

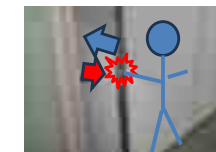
環境安全部長 三谷

負傷:
左小指の伸筋腱断裂と
手指側副靱帯損傷

この小扉をスライドさせる際に、最初固くて勢いをつけた。
その反動で、小扉が、手前に振られて挟まった。

ภาคผนวก ข-3

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดให้โรงงาน
ต้องติดตั้งเครื่องมือหรืออุปกรณ์พิเศษเพื่อรายงานมลพิษ
อากาศจากปล่องโรงงาน พ.ศ. 2565

ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม

เรื่อง กำหนดให้โรงงานต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ
เพื่อรายงานมลพิษอากาศจากปล่องโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรขยายพื้นที่กำหนดให้โรงงานต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ เพื่อรายงานมลพิษอากาศจากปล่องระบายให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมทั้งปรับปรุงประเภท หน่วยผลิตของโรงงาน และชนิดของมลพิษที่ต้องตรวจวัดโดยเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ เพื่อใช้ติดตามตรวจสอบการระบายมลพิษของโรงงานที่อาจส่งผลกระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนสามารถมีส่วนร่วมในการติดตามการระบายมลพิษอากาศของโรงงาน อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๖ ตรี แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพิ่มโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อุตสาหกรรมออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดให้โรงงาน ต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อรายงานมลพิษอากาศจากปล่องโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดให้โรงงานประเภทต่าง ๆ ต้องติดตั้ง เครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ เพื่อตรวจสอบคุณภาพอากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติ พ.ศ. ๒๕๔๔

(๒) ประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง การส่งข้อมูลเข้าสู่ระบบตรวจสอบคุณภาพ อากาศจากปล่องแบบอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring Systems: CEMS) พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อ ๔ ประกาศนี้ไม่ใช้บังคับกับโรงงาน หรือหน่วยการผลิตสำรอง ดังต่อไปนี้

(๑) โรงงานตามข้อ ๖ ที่มีหน่วยการผลิตที่มีการติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือลดหรือควบคุม ปริมาณมลพิษในกระบวนการผลิต ที่มีค่าผลการตรวจวัดมลพิษในปล่องระบายจากห้องปฏิบัติการ วิเคราะห์ของทางราชการหรือห้องปฏิบัติการวิเคราะห์เอกชนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ข้อมูล โดยแต่ละข้อมูลต้องมีค่าไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของค่ามาตรฐานมลพิษนั้น ติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี แต่ต้องแจ้งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบด้วย

(๒) โรงงานตามข้อ ๖ ที่ได้รับอนุญาตมาก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับที่มีจุดเก็บตัวอย่าง อากาศที่ปล่องระบายอยู่เดิม และกรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบให้ตรวจวัดฝุ่นละอองและอัตรา

การไหลภายในปล่อง (Flow Rate) โดยวิธีการตรวจวัดตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเจาะปล่องระบายเพิ่มเติมเพื่อตรวจวัดฝุ่นละอองและอัตราการไหลภายในปล่อง (Flow Rate) ได้

(๓) หน่วยการผลิตสำรองของโรงงานตามข้อ ๖ ที่มีระยะเวลาการผลิตหรือการใช้งานไม่เกิน หกสิบวันต่อปี

ข้อ ๕ ในประกาศนี้

“ปล่อง” หมายความว่า ปล่องหรือท่อหรือช่องที่มีวัตถุประสงค์ในการระบายมลพิษอากาศ

“เครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ” หมายความว่า เครื่องมือตรวจวัดมลพิษทางอากาศและ สภาพของอากาศอย่างต่อเนื่องก่อนออกจากปล่อง (Continuous Emission Monitoring Systems: CEMS) ที่มีส่วนประกอบของส่วนเก็บและส่งตัวอย่าง (Sampling interface/Sampling delivery system) ส่วนการวิเคราะห์ (Analyzer) และส่วนการจัดการข้อมูล (Data acquisition system) โดยต้องเป็นระบบใดระบบหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ระบบการตรวจวัดแบบดึงตัวอย่างอากาศไปวิเคราะห์ (Extractive Systems)

(๒) ระบบวิเคราะห์ที่จุดเก็บตัวอย่าง (In-Situ Systems)

(๓) ระบบอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

“การรายงาน” หมายความว่า การส่งข้อมูลจากเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเข้าระบบ เครือข่ายคอมพิวเตอร์ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม

“ระบบปิด” หมายความว่า ระบบการเผาไหม้เชื้อเพลิงและหรือวัตถุดิบที่มีการออกแบบ ให้มีการควบคุมปริมาตรอากาศและสภาวะแวดล้อมในการเผาไหม้

“ระบบเปิด” หมายความว่า ระบบการเผาไหม้เชื้อเพลิงและหรือวัตถุดิบที่ไม่มีการออกแบบ เพื่อการควบคุมปริมาตรอากาศและสภาวะแวดล้อมในการเผาไหม้

“ระบบเฝ้าระวังการระบายมลพิษแบบคาดคะเน” หมายความว่า การคาดคะเนการระบายมลพิษ โดยประเมินจากผลการตรวจวัดพารามิเตอร์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Predictive Emission Monitoring Systems: PEMS) ตามที่องค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency: U.S. EPA) กำหนด

“เชื้อเพลิงขยะ” หมายความว่า เชื้อเพลิงที่เกิดจากการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งดังต่อไปนี้ มาเป็นเชื้อเพลิง และให้รวมถึงเชื้อเพลิงที่เกิดจากการนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งดังต่อไปนี้มาแปรสภาพ หรือปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะสมกับการเป็นเชื้อเพลิง

(๑) สิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

(๒) มูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

(๓) ของเสียตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๔) วัสดุอื่นใดนอกเหนือจาก (๑) (๒) หรือ (๓) ที่ไม่เป็นที่ต้องการหรือไม่สามารถใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิม

ข้อ ๖ โรงงานประเภทหรือชนิดใด ต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อตรวจวัดค่ามลพิษโดยรวมทั้งต้องติดตั้งเครื่องมือและเครื่องอุปกรณ์พิเศษ ณ จุดใดในโรงงาน ให้เป็นไปตามที่ระบุในบัญชีแนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๗ ในการดำเนินการตามข้อ ๖ อาจใช้วิธีการประเมินผลจากระบบเผ้าระวางการระบายมลพิษแบบคาดคะเนแทนการตรวจวัดโดยเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ หรือวิธีอื่น ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดก็ได้

ข้อ ๘ ในการดำเนินการตามข้อ ๖ สำหรับการตรวจวัดค่ามลพิษอากาศจากปล่องระบายมากกว่า ๑ ปล่อง แต่ไม่เกิน ๓ ปล่อง โดยคุณภาพอากาศที่ระบายออกจากปล่องระบายเหล่านั้น มีคุณสมบัติและสภาวะที่คล้ายคลึงกัน เช่น ประเภทเชื้อเพลิง ลักษณะกระบวนการผลิต ค่าความเข้มข้นของมลพิษอากาศ อัตราการไหลและความชื้นของอากาศเสียภายในปล่องระบายใกล้เคียงกัน ให้สามารถใช้เครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษร่วมกันแบบแบ่งคาบเวลา (Time sharing) ได้ โดยต้องรายงานผลการตรวจวัดค่ามลพิษอากาศได้อย่างน้อย ๑ ครั้งต่อชั่วโมงต่อปล่อง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม ก่อนดำเนินการ

ข้อ ๙ โรงงานตามข้อ ๖ หรือข้อ ๘ ต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษให้แล้วเสร็จก่อนเริ่มประกอบกิจการโรงงานหรือเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนขยายแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ โรงงานตามข้อ ๖ ที่ได้มีการติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ ตามข้อ ๙ แล้ว ต้องดำเนินการรายงานผลการตรวจวัดค่ามลพิษ อัตราการไหลภายในปล่อง (Flow Rate) และอุณหภูมิภายในปล่อง ตลอดเวลาที่มีการประกอบกิจการโรงงาน

กรณีโรงงานตามวรรคหนึ่งที่มีอากาศเสียที่เกิดจากกระบวนการเผาไหม้ต้องรายงาน ค่าออกซิเจนในปล่องด้วย

การรายงานผลการตรวจวัดตามวรรคหนึ่ง และวรรคสอง ต้องรายงานตามเวลาจริง (Real Time) หรือค่าเฉลี่ยไม่เกิน ๑ ชั่วโมงอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาการประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดในแต่ละวัน โดยที่การรายงานผลการตรวจวัดต้องมีข้อมูลเกินกว่าร้อยละ ๘๐ ของชั่วโมงประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดในแต่ละวัน

กรณีมีเหตุขัดข้องและไม่สามารถรายงานผลการตรวจวัดตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสามได้ หรือรายงานผลการตรวจวัดได้ แต่ข้อมูลที่รายงานมีน้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของชั่วโมงประกอบกิจการโรงงานทั้งหมดในแต่ละวัน ต้องแจ้งสาเหตุหรือปัญหาให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบ ภายในวันเกิดเหตุหรือภายในวันถัดไปโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ

กรณีหยุดหน่วยการผลิต ต้องแจ้งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบภายในวันหยุดหน่วยการผลิตหรือภายในวันถัดไปโดยไม่เว้นวันหยุดราชการ

การรายงานตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง และการแจ้งตามวรรคสี่ และวรรคห้า ให้เป็นไปตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

ข้อ ๑๑ การติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษตามข้อ ๖ หรือข้อ ๘ ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) การติดตั้งจุดเก็บตัวอย่างต้องอยู่ในตำแหน่งที่อากาศเสียไม่ได้รับผลกระทบหรือถูกทำให้เจือจางจากอุปกรณ์หรือระบบลดการควบแน่นของไอน้ำในอากาศเสีย

(๒) การติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อรายงานมลพิษอากาศจากปล่องระบายที่รวบรวมอากาศเสียจากหน่วยการผลิตที่แตกต่างกัน ต้องใช้เครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ตรวจวัดค่ามลพิษทั้งหมดของหน่วยการผลิตที่แตกต่างกันได้

(๓) การติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษสำหรับโรงงานที่ใช้เชื้อเพลิงหรือวัตถุดิบในกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้อง ที่มีองค์ประกอบของกำมะถันน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๐.๐๕ (โดยน้ำหนัก) สามารถขอความเห็นชอบจากกรมโรงงานอุตสาหกรรมไม่ต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษสำหรับซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ของปล่องระบายนั้นได้

ข้อ ๑๒ โรงงานตามข้อ ๔ (๑) (๒) และข้อ ๑๑ (๓) ต้องรายงานค่าการตรวจวัดผ่านระบบรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน ต่อกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทุก ๆ หกเดือน

ข้อ ๑๓ โรงงานตามข้อ ๖ ต้องดำเนินการทวนสอบ หรือสอบเทียบเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อรายงานมลพิษอากาศจากปล่องโรงงานตลอดจนค่าต่าง ๆ ที่ตรวจวัดวิเคราะห์อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้ใช้วิธีที่องค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency: U.S. EPA) กำหนดไว้ หรือใช้วิธีตามมาตรฐานระดับสากลอื่นที่เทียบเท่า หรือวิธีการอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

ข้อ ๑๔ การรายงานผลการตรวจวัดค่ามลพิษตามข้อ ๑๐ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ไม่มีเผาไหม้เชื้อเพลิง ให้รายงานค่าของมลพิษในอากาศเสียที่สภาวะมาตรฐาน ความดัน ๑ บรรยากาศ หรือ ๗๖๐ มิลลิเมตรปรอท อุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียส ที่สภาวะแห้ง (Dry basis) โดยมีปริมาตรออกซิเจนในอากาศเสีย ณ สภาวะจริงในขณะตรวจวัด

(๒) ในกรณีที่มีการเผาไหม้เชื้อเพลิง

(ก) ระบบปิดให้รายงานค่าของมลพิษในอากาศเสียที่สภาวะมาตรฐาน ความดัน ๑ บรรยากาศ หรือ ๗๖๐ มิลลิเมตรปรอท อุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียสที่สภาวะแห้ง (Dry basis) โดยมีปริมาตรอากาศส่วนเกินในการเผาไหม้ (Excess air) ร้อยละ ๕๐ หรือมีปริมาตรออกซิเจนในอากาศเสีย ร้อยละ ๗

(ข) ระบบเปิดให้รายงานค่าของมลพิษในอากาศเสียที่สภาวะมาตรฐาน ความดัน ๑ บรรยากาศ หรือ ๗๖๐ มิลลิเมตรปรอท อุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียสที่สภาวะแห้ง (Dry basis) โดยมีปริมาตรออกซิเจนในอากาศเสีย ณ สภาวะจริงในขณะตรวจวัด

ข้อ ๑๕ กรณีที่เครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ติดตั้งตามข้อ ๖ หรือข้อ ๘ มีเหตุขัดข้องและไม่สามารถรายงานผลการตรวจวัดตามข้อ ๑๐ และ ข้อ ๑๔ ได้ตั้งแต่สิบห้าวันขึ้นไปให้ดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับถัดจากวันที่มีเหตุขัดข้องและไม่สามารถรายงานผลการตรวจวัดได้ โดยในระหว่างการแก้ไขให้ทำการตรวจวัดค่ามลพิษโดยวิธีการอื่นที่องค์การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (United States Environmental Protection Agency: U.S. EPA) กำหนด หรือวิธีการอื่นที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง โดยให้รายงานผลการตรวจวัดดังกล่าวมายังกรมโรงงานอุตสาหกรรมจนกว่าเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษจะสามารถใช้งานได้ การรายงานให้เป็นไปตามที่กรมโรงงานอุตสาหกรรมกำหนด

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับวรรคสอง และวรรคสาม โรงงานตามข้อ ๖ ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานก่อนวันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามประกาศนี้ให้แล้วเสร็จภายในสามร้อยหกสิบห้าวันนับตั้งแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

หากไม่สามารถดำเนินการตามวรรคหนึ่งได้ ให้โรงงานเสนอแผนพร้อมกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการแล้วเสร็จให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมเห็นชอบ

การกำหนดระยะเวลาการดำเนินการให้แล้วเสร็จตามวรรคสองต้องกำหนดมิให้เกินกว่าวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๗๐

ประกาศ ณ วันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕
สุริยะ จึงรุ่งเรืองกิจ
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ลำดับที่	หน่วยการผลิตและขนาด	ประเภทโรงงาน	ค่าของเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัด	หมายเหตุ
๑	หน่วยผลิตพลังงานไฟฟ้าพลังความร้อน ที่กำลังการผลิตต่อหน่วย ตั้งแต่ ๑๐ เมกะวัตต์ (MW) ขึ้นไป	โรงงานลำดับที่ ๘๘ (๒) ตาม กฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ หรือโรงงานลำดับอื่น ๆ ที่มีหน่วยผลิตในกำนวน เดียวกัน	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑) เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) เชื้อเพลิง ก๊าซไฮโดรเจน (H ₂) ไม่ต้องตรวจวัด ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และ ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง ๒) เชื้อเพลิงก๊าซ ไม่ต้องตรวจวัด ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง ๓) ความร้อนเหลือทิ้ง (waste heat) ให้ตรวจวัดตามแหล่งกำเนิด ความร้อน ๔) เชื้อเพลิงขยะ ให้เพิ่มการ ตรวจวัด ไนโตรเจนคลอไรด์ (HCl) ๕) เชื้อเพลิงขยะที่มีองค์ประกอบ โปรท ให้เพิ่มการตรวจวัด โปรท (H ₂)
๒	หม้อน้ำที่มีขนาด ๓๐ ตันขึ้นไปต่อชั่วโมง ขึ้นไป	โรงงานทุกลำดับตามกฎหมายว่า กำหนดประเภท ชนิด และ ขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑) เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) เชื้อเพลิง ก๊าซไฮโดรเจน (H ₂) ไม่ต้องตรวจวัด ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และ ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง

บัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดให้โรงงานต้องติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษเพื่อรายงานผลขออากาศจากเครื่องโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๕

ลำดับที่	หน่วยการผลิตและขนาด	ประเภทโรงงาน	ค่าของเครื่องมือ หรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัด	หมายเหตุ
๙	หน่วยหลอมแะแก้ว ที่มีกำลังการผลิตรวมขนาดตั้งแต่ ๑๐ ตันต่อวันขึ้นไป ในส่วนของเตาหลอม	โรงงานลำดับที่ ๖๐ และ ๑๐๑ ตามกฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑) เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ไม่ต้องตรวจวัดซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ๒) เตาหลอมไฟฟ้าที่ไม่มีการอัดอากาศเข้าห้องเผา ไม่ต้องตรวจวัดออกไซด์ของไนโตรเจน (NOx) ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และ คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)
๑๐	๑๐.๑ หน่วยเตาเผาขยะอันตรายทุกขนาด ๑๐.๒ เตาเผากากอุตสาหกรรมทุกขนาด ๑๐.๓ เตาเผาวัสดุผสมชุมชน ที่มี ความสามารถในการเผาสูงสุดตั้งแต่ ๑๐ ตันต่อวันขึ้นไป ๑๐.๔ เตาเผาขยะติดเชื้อ ที่มี ความสามารถในการเผาสูงสุดตั้งแต่ ๑๐ ตันต่อวันขึ้นไป	โรงงานลำดับที่ ๑๐๑ ตาม กฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสงหรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) - ไฮโดรเจนคลอไรด์ (HCl)	เตาเผาขยะอันตราย ให้เพิ่มการตรวจวัด ปารอท (Hg)
๑๑	หน่วยผลิตกรดกำมะถัน ที่มีกำลังการผลิตตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวันขึ้นไป ยกเว้นการแบ่งบรรจุ	โรงงานลำดับที่ ๔๒ ตาม กฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓ และโรงงานลำดับอื่น ที่มีหน่วยการผลิตกรดกำมะถัน	- ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂)	-

ลำดับที่	หน่วยการผลิตและขนาด	ประเภทโรงงาน	ค่าของเครื่องมือ หรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัด	หมายเหตุ
๗	หน่วยถลุง หลอม เหลือ รีด ดึง หรือผลิตเหล็กหรือเหล็กกล้าขั้นต้น ที่มีกำลังการผลิตรวมตั้งแต่ ๑๐๐ ตันต่อวันขึ้นไป ในส่วนของ ๗.๑ เตาถลุง ทุกประเภทแห่งดังกล่าว ๗.๒ เตาหลอม ทุกประเภทแห่งดังกล่าว ๗.๓ กระบวนการ Preheat ที่ใช้น้ำมันเตาหรือถ่านหินเป็นแหล่งกำเนิดความร้อน	โรงงานลำดับที่ ๕๙ ตาม กฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑) เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ไม่ต้องตรวจวัด ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ๒) เตาหลอมไฟฟ้าที่ไม่มีการอัดอากาศเข้าห้องเผา ไม่ต้องตรวจวัดออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และ คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)
๘	หน่วยถลุง ผสม ทำใบรีดหรือ เหลือ รีด ดึง หรือผลิตโลหะในขั้นต้นซึ่งไม่ใช่เหล็กหรือเหล็กกล้า ที่มีกำลังการผลิตรวมตั้งแต่ ๕๐ ตันต่อวันขึ้นไป ในส่วนของ ๘.๑ เตาถลุง ๘.๒ เตาหลอม	โรงงานลำดับที่ ๖๐ และ ๑๐๑ ตามกฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	๑) เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ไม่ต้องตรวจวัด ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ๒) เตาหลอมไฟฟ้าที่ไม่มีการอัดอากาศเข้าห้องเผา ไม่ต้องตรวจวัดออกไซด์ของไนโตรเจน (NOx) ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และ คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)

ค่าของเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัดและหน่วยวัด ดังนี้

ค่าของเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัด		หน่วยวัด
ความทึบแสง (opacity)		ร้อยละ (%) และมวลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (mg/m³)
ฝุ่นละออง (Particulate)		มวลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (mg/m³)
ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (Sulfur dioxide : SO ₂)		ส่วนในล้านส่วน (ppm)
ออกไซด์ของไนโตรเจน (Oxides of Nitrogen : NO _x) ในรูปไนโตรเจนไดออกไซด์		ส่วนในล้านส่วน (ppm)
คาร์บอนมอนอกไซด์ (Carbon monoxide : CO)		ส่วนในล้านส่วน (ppm)
ออกซิเจน (Oxygen : O ₂)		ร้อยละ โดยปริมาตร (% by volume)
Total Reduced Sulfur (TRS)		ส่วนในล้านส่วน (ppm)
ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (H ₂ S)		ส่วนในล้านส่วน (ppm)
ปรอท (Hg)		มวลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (mg/m³)
ไฮโดรเจนคลอไรด์ (HCl)		มวลลิกรัมต่อลูกบาศก์เมตร (mg/m³)
อัตราการไหลภายในปล่อง (Flow Rate)		ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง (m³/h)
อุณหภูมิภายในปล่อง		องศาเซลเซียส

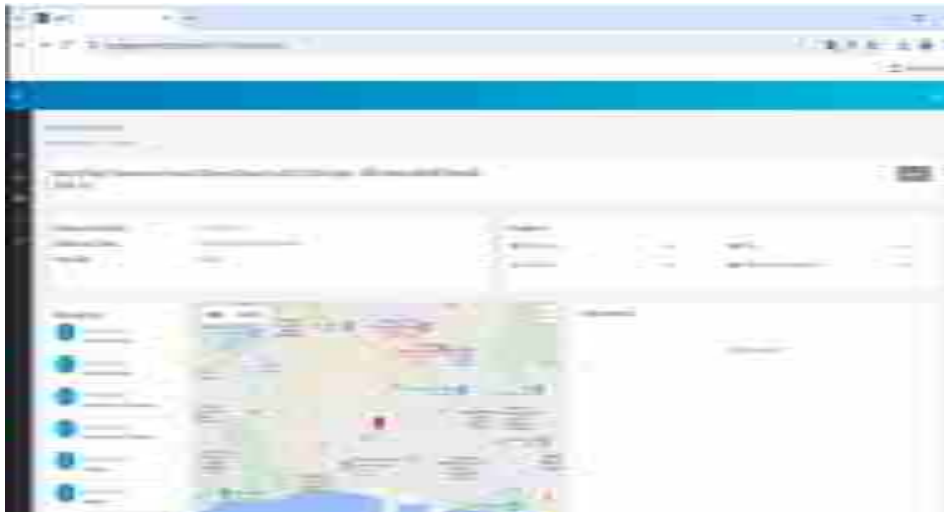
ลำดับที่	หน่วยการผลิตและขนาด	ประเภทโรงงาน	ค่าของเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษที่ต้องตรวจวัด	หมายเหตุ
๑๒	หน่วยผลิตแก๊ว เกล็นไยแก๊ว หรือผลิตมันส์ แก๊ว ในส่วนของเตาหลอมที่ใช้ความร้อนตั้งแต่ ๑๐๐ ล้านบีทียู (MMBTU) ต่อชั่วโมง ซึ่ปเป (heat input) ทั้งนี้ ไม่รวมความร้อนจากระบบ Electric Booster และ Heat Recovery	โรงงานลำดับที่ ๕๔ ตามกฎกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	- ความทึบแสง หรือฝุ่นละออง - ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) - ออกไซด์ของไนโตรเจน (NO _x) - คาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	เพื่อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NG) ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (LPG) ไม่ต้องตรวจวัดซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO ₂) และความทึบแสง หรือฝุ่นละออง
๑๓	หน่วยการผลิตอื่นที่ถูกกำหนดให้ติดตั้งเครื่องมือหรือเครื่องอุปกรณ์พิเศษ เพื่อรายงานผลพิษอากาศจากปล่องโรงงาน (Continuous Emission Monitoring Systems : CEMS) ตามเงื่อนไขรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)	โรงงานทุกลำดับตามกฎหมายกระทรวง กำหนดประเภท ชนิด และขนาดของโรงงาน พ.ศ. ๒๕๖๓	พารามิเตอร์ที่ถูกกำหนดในรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เฉพาะที่ระบุตามแบบท้ายประกาศนี้	-

ภาคผนวก ข-4

รายงานการแจ้งดำเนินการหยุดดำเนินการของโครงการ
ประจำปี พ.ศ. 2566

การแจ้ง การดำเนินการซ่อมบำรุงประจำปี 2567

แจ้งผ่านระบบ EMCC Information

แบบบาราศณการณจิงเทียกกรมการปองนาปุระของโจรงาน
ในนารณนิคณนุตตการณและนารณนุตตการณเพียที่นารณการณ

<p>บริษัท : บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด</p> <p>ที่ตั้ง : กรุงเทพมหานคร ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110</p> <p>โทรศัพท์ : 02-123-45678 (ภายใน 10 สาย)</p> <p>โทรสาร : 02-123-45679</p> <p>เว็บไซต์ : www.tech.co.th</p> <p>ปี : 2567</p> <p>วันที่ : วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม 2567</p> <p>เรื่อง : การขอใบรับรองการประกอบกิจการ</p> <p>เรียน : ท่านผู้มีอำนาจ</p> <p>ตามที่ บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ได้ดำเนินการขอใบรับรองการประกอบกิจการจากท่านแล้ว และได้รับแจ้งให้ดำเนินการต่อไป</p> <p>ดังนั้น บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ขอเรียนแจ้งให้ท่านทราบ</p> <p>ขอแสดงความนับถือ</p> <p>นายสมชาย ใจดี</p> <p>ตำแหน่ง : กรรมการผู้จัดการ</p>	<p>บริษัท : บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด</p> <p>ที่ตั้ง : กรุงเทพมหานคร ถนนสุขุมวิท แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร 10110</p> <p>โทรศัพท์ : 02-123-45678 (ภายใน 10 สาย)</p> <p>โทรสาร : 02-123-45679</p> <p>เว็บไซต์ : www.tech.co.th</p> <p>ปี : 2567</p> <p>วันที่ : วันที่ 15 เดือน พฤษภาคม 2567</p> <p>เรื่อง : การขอใบรับรองการประกอบกิจการ</p> <p>เรียน : ท่านผู้มีอำนาจ</p> <p>ตามที่ บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ได้ดำเนินการขอใบรับรองการประกอบกิจการจากท่านแล้ว และได้รับแจ้งให้ดำเนินการต่อไป</p> <p>ดังนั้น บริษัท เทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด ขอเรียนแจ้งให้ท่านทราบ</p> <p>ขอแสดงความนับถือ</p> <p>นายสมชาย ใจดี</p> <p>ตำแหน่ง : กรรมการผู้จัดการ</p>
--	--

លើកលែងតែការប្រើប្រាស់ឯកសារដែលបានផ្តល់ជូនដោយស្ថាប័នដែលបានកំណត់
ឡើយ គ្រប់ឯកសារដែលបានផ្តល់ជូនដោយស្ថាប័នដែលបានកំណត់

ក្រសួង _____ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
_____ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ក្រសួង _____ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

ภาคผนวก ข-5

แนวทางการจัดการมลพิษภายใต้แผนการจัดการมลพิษ

พ.ศ. 2566-2570

๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ	๒
๓. ผลการดำเนินงานที่สำคัญตามแนวทางการจัดการมลพิษภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔	๒๔
๔. สำคัญของกรอบแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๓๖
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง	๓๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	๔๘
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ	๕๔
๕. การขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐	๖๓

แผนจัดการมลพิษ

พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
กรมควบคุมมลพิษ
กันยายน ๒๕๖๕

๑

๑. หลักการและเหตุผล

กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานหลักในการเสนอนโยบายการจัดการมลพิษของประเทศ ได้จัดทำแผนจัดการมลพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดการมลพิษของประเทศ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงบริบทในระดับประเทศและระดับโลก และเป็นแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศด้านการจัดการมลพิษที่มีเป้าหมาย และทิศทางร่วมกัน ซึ่งแผนจัดการมลพิษฉบับแรก คือ แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙ และเมื่อปี ๒๕๖๐ ได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ เนื่องจากประเทศไทย มีการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว และเป็นการวางแนวทางการดำเนินงานด้านต่างๆ ในระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรมควบคุมมลพิษจึงได้จัดทำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี เพื่อกำหนดทิศทางของการจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะยาว และกำหนดแนวทางการดำเนินงานในแต่ละช่วงทุก ๕ ปี โดยในช่วงระยะ ๕ ปีแรก ได้จัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ (เป็นแผนจัดการมลพิษ ในช่วงระยะที่ ๑) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ รวมทั้งนโยบายรัฐบาล การปฏิรูปประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ และนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษ ที่สำคัญในระดับสากล โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในขณะนั้น โดยใช้กรอบแนวคิดบนหลักการของการพัฒนาที่มุ่งไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว ส่งเสริมให้เป็นสังคมของการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และทุกภาคส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและจัดการปัญหามลพิษร่วมกัน เพื่อนำไปสู่คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานและการพัฒนาที่ยั่งยืน

เมื่อด้วยแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ระยะ ๕ ปีแรก สิ้นสุดลง กรมควบคุมมลพิษ จึงได้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานตามมาตรการภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ในช่วงที่ผ่านมา และได้วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ และได้พิจารณาให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งส่วนหนึ่งจะต้องมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับการดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ ภายหลังจากการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ในช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ การดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย โดยเฉพาะในสาขาการจัดการของเสีย รวมทั้งสถานการณ์ในอนาคต และได้คำนึงถึงนโยบายที่กระแสโลกให้ความสำคัญ เช่น การขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) การพัฒนาสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เป็นต้น

๒

๒. นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ

๒.๑ นโยบายรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน และนโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม มีดังนี้

นโยบายหลัก

นโยบายหลักด้านที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย

๕.๒.๑ พัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว

[Bio-Circular-Green (BCG) Economy] โดยนำความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาต่อยอด และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมในการผลิตสินค้าเกษตร อุตสาหกรรม และบริการของท้องถิ่น ปรับระบบการบริหารจัดการการผลิตและระบบโลจิสติกส์ ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน การใช้ประโยชน์จากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า การบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมและขยะแบบคลัสเตอร์ระหว่างอุตสาหกรรมและชุมชนในแต่ละพื้นที่ของจังหวัดกลุ่มจังหวัด เพื่อลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับกฎระเบียบทางด้านสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศและระหว่างประเทศ

๕.๖.๖ แก้ไขปัญหาการบริโภคน้ำและระบบบำบัดน้ำเสียโดยพัฒนากระบวนการบำบัด ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้สามารถระบายน้ำออกจากพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งรณรงค์ให้ประชาชนไม่ทิ้งขยะหรือของเหลือใช้ลงในท่อระบายน้ำ แม่น้ำ และทะเล รวมทั้งพัฒนาระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียในเขตเมือง โดยใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายในการบริหารจัดการน้ำเสีย

นโยบายหลักด้านที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

๑๐.๓ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล โดยเชื่อมโยงกับแผนบริหารจัดการน้ำ ๒๐ ปีของประเทศ เพิ่มผลผลิตในการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคาที่เข้าถึงได้มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม

๑๐.๔ แก้ไขปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างสังคมคาร์บอนต่ำและปล่อยฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM_{2.5}) กำหนดมาตรการควบคุมการเผาในที่เพื่อทำการเพาะปลูก

๑๐.๖ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม อาทิ การจัดการขยะหรือของเสีย เพื่อนำไปใช้ในระบบการผลิตหรือบริโภคที่ปลอดภัย และทำให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๑๐.๘ แก้ไขปัญหาการจัดการขยะและของเสียอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการส่งเสริมและให้ความรู้ในการลดปริมาณขยะในภาคครัวเรือนและธุรกิจ การนำกลับมาใช้ซ้ำ การคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณและต้นทุนในการจัดการขยะของเมือง และสามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้ง่าย รวมทั้งพัฒนาโรงงานกำจัดขยะและของเสียอันตรายที่ได้มาตรฐาน

นโยบายเร่งด่วน

การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนาเกษตรกร โดยจัดพื้นที่การเกษตรให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการน้ำและคุณภาพของดินตาม Agri-Map แก้ไขปัญหาข้าวครบวงจร ส่งเสริมการใช้อย่างพารา ในภาคอุตสาหกรรมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ส่งเสริมการใช้ผลผลิตทางการเกษตร ในอุตสาหกรรมพลังงาน สร้างนวัตกรรมและเครื่องมือทางการเกษตรในราคาที่เหมาะสมได้เพื่อลดต้นทุนการผลิต ควบคุมมาตรฐานการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมีในการเกษตร เพื่อนำไปสู่การลด ละ เลิกการใช้สารเคมีหรือปุ๋ยเคมี โดยจัดหาสิ่งทดแทนที่มีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของเกษตรกร

๒.๒ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals- SDGs)

ในการประชุมสหประชาชาติ สมัยสามัญ ครั้งที่ ๖๐ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ประเทศไทยและประเทศสมาชิกสหประชาชาติรวม ๑๙๓ ประเทศ ร่วมลงนามรับรองวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ (2030 Agenda for Sustainable Development) ซึ่งเป็นกรอบการพัฒนาของโลกเพื่อร่วมกันบรรลุการพัฒนาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ โดยกำหนดให้มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เป็นแนวทางให้แต่ละประเทศดำเนินการร่วมกัน ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๘ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.) เป็นกลไกหลักในระดับประเทศ ในการขับเคลื่อนให้หน่วยงานไทย นำวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ๒๐๓๐ ไปปฏิบัติ รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน ตลอดจนสร้างความตระหนักสำนึกให้กับภาคส่วนต่างๆ อนึ่ง คณะกรรมการ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนชุดนี้ จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงหรือความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีเป้าหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดำเนินงานของกรมควบคุมมลพิษ ดังนี้

๑) เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันให้มีน้ำใช้ และมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน

เป้าประสงค์ ๖.๓ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ โดยการลดมลพิษ จัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีอันตรายและวัตถุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดการลงสู่ท่ิ่ง และเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ และการใช้ซ้ำที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืนทั่วโลก ภายในปี ๒๕๗๓

๒) เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความปลอดภัย ความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างครอบคลุมและยั่งยืน

เป้าประสงค์ ๑๑.๖ ลดผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมต่อทั่วประชากรในเขตเมือง รวมถึงการให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศ และการจัดการของเสียของเทศบาล และการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และของเสียอื่นๆ ภายในปี ๒๕๗๓

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๒.๑.๒ ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมการบริโภคและการผลิตสีเขียวอย่างยั่งยืน การสร้างการมีจิตสำนึกในการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรม การบริโภคอย่างพอเพียงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้บริโภคและผู้ผลิต การสร้างระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมมลพิษในภาคการผลิต และการใช้มาตรการการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการลดขยะเป็นศูนย์ จัดกาขยะแบบเบ็ดเสร็จยั่งยืน การลดการปล่อยมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการจัดการปล่อยเสียจากภาคการผลิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมีมลพิษต่ำ โดยกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การมีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทที่เพียงพอและมีการจัดการมลพิษได้เป็นไปตามมาตรฐาน มีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัด พร้อมทั้งการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานของรัฐมีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้ภาคเอกชนใช้สินค้าและบริการจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๒ ประเด็นที่ ๓ พัฒนาพื้นที่เมือง ชบทป เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๑ จัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตร ทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล โดยปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของประเทศตามมาตรฐานสากล และบังคับใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ อากาศ การพัฒนามาตรฐานและระบบจัดการมลพิษกำเนิดใหม่ พร้อมทั้งจัดมลพิษและแก้ไขพื้นที่ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านดิน น้ำ อากาศ พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ด้วยเป้าหมาย 3R (Reduce, Reuse, Recycle) พร้อมทั้งมีกลไกกำกับดูแลการจัดการขยะและมลพิษอย่างเป็นระบบทั้งประเทศ

๒.๓ ประเด็นที่ ๔ พัฒนาคาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๓.๑ เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล โดยจัดให้มีน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมืองเพื่อการอยู่อาศัย การพาณิชย์และบริการ พร้อมระบบจัดการน้ำในเขตเมือง มีระบบแผนผังน้ำ ระบบกระจายน้ำดี ระบบรวมน้ำเสีย ระบบระบายน้ำ สำหรับภาคบริการในเขตเมือง รวมถึงชุมชนเมือง ให้เพียงพอต่อความต้องการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยพัฒนาระบบน้ำในเมืองที่มีความเชื่อมโยง มีแหล่งน้ำสำรองการใช้น้ำขึ้นพื้นที่วิกฤต พร้อมทั้งจัดให้มีน้ำใช้เพียงพอสำหรับการพัฒนาเกษตร อุตสาหกรรม และท่องเที่ยว รวมทั้งมีระบบดูแลน้ำภายในพื้นที่สำหรับผู้ใช้น้ำในนิคมเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน่านน้ำ พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตรพลังงาน เกษตรเพิ่มมูลค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๔ ประเด็นที่ ๕ ยกระดับกระบวนการต้นเพื่อกำหนดอนาคตประเทศไทย

๒.๔.๑ พัฒนาคือร้อมมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๓) เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ ๑๒.๔ บรรลุเรื่องการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิด ตลอดจนวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้นด้วยวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปลดปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และ ดินอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อจะลดผลกระทบทางลบต่อสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

เป้าประสงค์ ๑๒.๕ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ จะต้องลดการเกิดของเสียโดยการป้องกัน การลด การปรับปรุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำกลับมาใช้ซ้ำ

๔) เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

เป้าประสงค์ ๑๓.๒ บูรณาการมาตรการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการวางแผนระดับชาติ

๕) เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้มหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอื่นๆ อย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนายที่ยั่งยืน

เป้าประสงค์ ๑๔.๑ ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภทอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงเศษซากขยะในทะเลและมลพิษจากธาตุอาหาร (Nutrient pollution) ภายในปี ๒๕๖๘

๒.๓ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๑) แผนระดับที่ ๑ ยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (หลัก)

๑) เป้าหมาย ๔ ด้าน ดังนี้

๑.๑ อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืนมีสมดุล

๑.๒ พื้นฟูและสร้างพื้นฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ

๑.๓ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

๑.๔ ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๑ ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๒.๑.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ โดยฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและการป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ ส่งเสริมกลไกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ในอนาคต มีการพัฒนาและออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และองค์การในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย พร้อมทั้งพัฒนาความร่วมมือในเรือกาการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนกับประเทศอาเซียนและภูมิภาคอื่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาลังแวดล้อมของภูมิภาค

๓) การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

กรมควบคุมมลพิษ มีหน้าที่ในการจัดทำนโยบายและแผนในการจัดการมลพิษ ซึ่งจะส่งเสริมและสนับสนุนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อจะลดผลกระทบจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกรมควบคุมมลพิษสนับสนุนการดำเนินงานในการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนเศรษฐกิจสีเขียวด้วยการส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนให้ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ในการจูงใจให้ผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้มีการสร้างระบบและกลไกในการติดตามตรวจสอบเฝ้าระวังและควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีระบบการจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทั้งในเรื่องของการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์การจ้ดการน้ำเสีย ในการจัดสร้างและฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และศักยภาพของท้องถิ่น ตลอดจนการดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสีย ให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการน้ำเสียอย่างเป็นระบบ มีการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด น้ำหลัก 3R มาใช้ในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ผลักดันให้จังหวัด/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการขยะมูลฝอยชุมชนและของเสียอันตรายชุมชนอย่างถูกต้องในพื้นที่ตนเอง สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุนด้านการจัดการขยะและของเสียอันตราย มีการพัฒนา ปรับปรุงเร่งรัดการออกกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม เช่น กฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายการบริหารจัดการขยะ กฎหมายการบริหารจัดการขยะพลาสติก และมีการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศ และการดำเนินงานตามพันธกรณีเพื่อบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน และป้องกันแก้ไขปัญหาลังแวดล้อม ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายที่ ๑.๒ “ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ”

๒) แผนระดับที่ ๒ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๒.๑) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๑) ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (ด้านที่ ๑๘) (หลัก)

๑.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทา

เป้าหมาย : สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

การบรรจุเป้าหมายตามแผนแม่บท

กรมควบคุมมลพิษได้กำหนดวิสัยทัศน์ “น้ำต้องสะอาด อากาศต้องบริสุทธิ์ หายพิษหายนมลพิษ เพื่อสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน” ซึ่งมีการกำหนดทิศทางการปฏิบัติงานตามภารกิจของหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน (ด้านที่ ๑๘) “สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน” ด้วย

๑.๒ แผนย่อยของแผนแม่บท : แผนย่อยการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรที่ระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล (หลัก)

แนวทางการพัฒนา

๑) จัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำทะเล คุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ โดยกำหนดแนวทางที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งต้องพิจารณาสถานการณ์ของประเทศและโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้า โดยการสร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และคำชี้แจงกิจกรรมที่จะก่อให้เกิดความเสี่ยงและเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยหรือสิ่งแวดล้อม การลดและควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เป็นหลักการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทาง และพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ รวมถึงการประยุกต์ใช้ระบบอนุญาตรับระบายมลพิษ และหลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย

๒) จัดการคุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือน โดยมีแนวทางและเป้าหมายที่สอดคล้องกับแนวโน้มสถานการณ์ในอนาคตทั้งในระยะสั้น ปานกลาง และระยะยาว ครอบคลุมถึงการบริหารจัดการหรือการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเชิงพื้นที่ โดยกำหนดมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษทางอากาศในรูปของปริมาณรวม และเชิงพื้นที่และกำหนดให้มีระบบการอนุญาตการระบายมลพิษ รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ยั่งยืนโดยเฉพาะพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการติดตามตรวจสอบเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ของตนเอง กำหนดมาตรการควบคุมปริมาณการจราจรหรือยานพาหนะในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่นหรือพื้นที่เขตเมือง เชื้อเพลิงภาวะวิกฤต รวมถึงการพัฒนาฐานข้อมูลการคำนวณคุณภาพอากาศและเสียง เพื่อให้หน่วยงานท้องถิ่นติดตามตรวจวัดคุณภาพอากาศเสียงและความสั่นสะเทือนในพื้นที่ของตนเอง รวมทั้งมีระบบการแจ้งเตือนปัญหามลพิษทางอากาศและเสียงที่สามารถเข้าถึงและทันเหตุการณ์รวมถึงการป้องกันและลดปัญหามลพิษข้ามแดน

๓) จัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายและกากอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ กำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินงานครอบคลุมชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ และกากของเสียอุตสาหกรรม โดยให้ความสำคัญกับการป้องกันและลดมลพิษจากขยะและของเสียอันตรายจากแหล่งกำเนิด การบริหารจัดการควบคุมมลพิษจากการบำบัด กำจัดขยะ และของเสียอันตราย โดยปรับปรุงพื้นที่ฟู สถานที่กำจัดขยะให้ดำเนินการถูกต้องตามหลักวิชาการ สนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

ออกประกาศสถานที่กำจัดขยะเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษ กำหนดให้มีระบบการอนุญาตการระบายมลพิษ และกำหนดมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ส่งเสริมภาคเอกชนร่วมลงทุนด้านการจัดการขยะและของเสียอันตราย การมีมาตรการในการลดและเลิกใช้พลาสติกแบบครั้งเดียว รวมทั้งมีมาตรการในการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างบังคับใช้ ส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพดำเนินการจัดการมูลฝอยติดเชื้อแบบศูนย์รวม การวางระบบการจัดการของเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะจะเป็นปัญหาในอนาคต การสร้างกระบวนการรับรู้ให้กับประชาชนเกี่ยวกับปัญหามลพิษจากการจัดการขยะและของเสียอันตรายที่ไม่ถูกต้อง พร้อมทั้งทบทวนและตรวจสอบกลไกการบริหารจัดการขยะของประเทศทั้งระบบ ซึ่งรวมถึงผู้เกี่ยวข้องในทุกภาคส่วนตั้งแต่ผู้ผลิตผู้นำเข้า ผู้บริโภค ผู้กำจัด และหน่วยงานกำกับดูแล การจัดการมูลฝอยติดเชื้อยึดหลักการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางประชารัฐ เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมของประเทศ บนฐานของความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่

๔) จัดการสารเคมีในภาคเกษตรที่ระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล จำกัดการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ส่งเสริมให้มีการลดและเลิกการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชสำหรับการทำการเกษตรทุกประเภทเพื่อป้องกันการปนเปื้อนของสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชในสิ่งแวดล้อมในรูปแบบมาตรฐานสากล ได้แก่ การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม โดยไม่มีข้อกำหนดสำหรับการทำการเกษตรทุกประเภท เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของสารเคมีเกษตรออกสู่สิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำใต้ดิน แม่น้ำ ลำคลอง แหล่งน้ำทะเล การชะล้างและตกค้างในดิน รวมทั้งการฟุ้งกระจายในอากาศ โดยจะต้องเป็นความรับผิดชอบของผู้ผลิต ผู้จัดจำหน่าย และผู้ใช้สารเคมีในการควบคุมป้องกันการแพร่กระจายของสารเคมีดังกล่าว และรับผิดชอบในการส่งเสริมความรู้และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย

เป้าหมายของแผนย่อย

๑) คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์

๒) คุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนอยู่ระดับมาตรฐานของประเทศไทย

๓) การจัดการขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายสารเคมีในภาคการเกษตรและการอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การบรรจุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท

กรมควบคุมมลพิษ มีการกิจในการกำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด รวมทั้งมีการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยวางแผนทางการจัดการ ดังนี้

๑) แนวทางการจัดการคุณภาพน้ำให้มีความเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำ ในแหล่งน้ำให้เป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด มีการขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรจัดการน้ำเสียในการจัดสร้างและฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสีย

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

รวมชุมชน ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และศักยภาพของท้องถิ่น ตลอดจนการดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดการน้ำเสียอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่ายมีการพัฒนา/ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพน้ำและมาตรฐานควบคุมมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิด เช่น มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งเฉพาะประเภทอุตสาหกรรม โรงไฟฟ้าและอาคาร และมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล ซึ่งเป็นกรดลดและควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด เป็นการจัดการมลพิษตั้งแต่ต้นทาง นอกจากนี้ มีการศึกษาความสามารถในการรองรับมลพิษ (Carrying capacity) ของแหล่งน้ำเป้าหมาย เพื่อจะนำมาใช้ในการพัฒนาระบบอนุญาตรับระบายมลพิษ มีการศึกษาและสนับสนุนแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการพิจารณาเก็บค่าอนุรักษ์น้ำ (ค่าใช้น้ำ) เพื่อนำมาใช้ในการจัดการน้ำเสีย

๒) แนวทางการจัดการคุณภาพอากาศ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการและขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อลดมลพิษทางอากาศและเสียในพื้นที่วิกฤต ได้แก่ การบริหารจัดการแก้ไขปัญหามลพิษอยู่ในกรงเทมพนาทรและบริเวณพล พื้นที่หน้าทะเลสาบ จังหวัดสระบุรี การแก้ไขปัญหามลพิษจากสารอินทรีย์ระเหยง่าย ในพื้นที่ท่าอากาศยาน จังหวัดฉะฉอง และการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากกรณีเผาใบและการเผาในที่โล่งในพื้นที่จังหวัดภาคเหนือ พัฒนา/ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพอากาศ เสียง และมาตรฐานควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากแหล่งกำเนิด ศึกษาขีดความสามารถในการรองรับการระบายมลพิษทางอากาศ (Carrying Capacity) ในพื้นที่วิกฤต เพื่อนำมากำหนดระบบการอนุญาตการระบายมลพิษในเชิงพื้นที่ บำรุงรักษา/ปรับปรุงสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ และเสียง รวมทั้งวางแผนจัดสร้างสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศในบรรยากาศและจัดหาเครื่องตรวจวัดฝุ่นละออง PM_{2.5} (Outdoor) เพิ่มเติม เพื่อให้มีข้อมูลคุณภาพอากาศครอบคลุมพื้นที่สำคัญทั้งประเทศ รวมทั้งการเชื่อมโยงข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศจากแหล่งกำเนิด พัฒนาระบบภาคกรมกับริมฝั่งและของเพื่อพยากรณ์สถานการณ์ฝุ่นละอองล่วงหน้า ๗ วัน เพื่อแจ้งเตือนประชาชน ทบและแพลตฟอร์ม Air4Thai และ Facebook : ศูนย์แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ และระบบบริหารการเผาในที่โล่ง (Burn Check) ป้องกันหมอกควันและลดฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อนำมาใช้ในการคาดการณ์พยากรณ์และแจ้งเตือน และวางแผนเพื่อตัดสินใจในเชิงนโยบาย มีการกำหนดรูปแบบและวิธีปฏิบัติให้จังหวัด/ท้องถิ่น มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศในพื้นที่รายงานและแจ้งเตือน และมีการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” แผนเฉพาะกิจเพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง และข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน

๓) แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชน โดยการสนับสนุนการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมภาคเอกชนให้ร่วมลงทุนด้านการจัดการขยะและของเสียอันตราย จัดทำหลักเกณฑ์/แนวทางด้านวิชาการในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการมลพิษจากการกำจัดขยะและของเสียอันตราย ให้คำแนะนำในการปรับปรุง/ฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะให้ดำเนินการถูกต้องตามหลักวิชาการ ออกมาตรการและขับเคลื่อนมาตรการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ และซากบรรจุภัณฑ์สารเคมี ขับเคลื่อนการดำเนินงานจัดการขยะพลาสติกภายใต้ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๗๓ และแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐) ขับเคลื่อนมาตรการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในหน่วยงานภาครัฐ การเลิกใช้โฟมและลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวในหน่วยงานภาครัฐให้เป็นตามเป้าหมายที่กำหนด และติดตามประเมินผลพัฒนามาตรฐานการระบายมลพิษจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มีการติดตามตรวจสอบผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย แนวทางการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้บรรลุเป้าหมายทั้ง ๓ ข้อ คือ “คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดินและแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ คุณภาพอากาศ เสียง และความสั่นสะเทือนอยู่ระดับมาตรฐานของประเทศไทย และการจัดการขยะมูลฝอยมูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายสารเคมีในภาคการเกษตรและการอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

๑.๓ แผนย่อยของแผนแม่บท : แผนย่อยการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคม

เศรษฐกิจสีเขียว (รอง)

แนวทางการพัฒนาที่ ๓) ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยพัฒนาและส่งเสริมโรงงานอุตสาหกรรม นิคมอุตสาหกรรม และเมืองอุตสาหกรรม ตามแนวทางอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่ช่วยสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการขับเคลื่อนเกษตรกรรมยั่งยืน ทั้งการเพาะปลูก ปศุสัตว์ และประมง ตลอดจนใช้คุณค่าและกากของเสียเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมติดฉลากสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีมาตรการเพื่อจำกัดการใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องจักรที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามช่วงเวลาที่เหมาะสม พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีมาตรฐานตามแนวทางการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยส่งเสริมทั้งอุปสงค์และอุปทานและนวัตกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งการขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในระดับประเทศ ที่ด้านการพัฒนาเครือข่ายที่ประกอบด้วยสมาชิกจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง กรายการระดับโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม ฐานฐานข้อมูลตลอดวัฏจักรชีวิต เครื่องมือ วิธีการ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยการเข้ามาตราทางเศรษฐกิจสตร์ มาตรการทางสังคม และการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน

เป้าหมายของแผนย่อย :

๑) การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น

๒) พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น

การบรรจุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บท

กรมควบคุมมลพิษ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้มีผลผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ออกข้อกำหนดหรือระเบียบในการใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้า และหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชน และประชาชนบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งพัฒนาและปรับปรุงเกณฑ์ข้อกำหนดรายการสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมการบรรลุเป้าหมายของแผนย่อยเป้าหมายที่ ๑ “การบริโภคและการผลิตของประเทศมีความยั่งยืนสูงขึ้น”

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

๑.๔ แผนย่อยของแผนแม่บทฯ : การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตร

ต่อสภาพภูมิอากาศ (รอง)

แนวทางการพัฒนาที่ ๑) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก กำหนดยุทธศาสตร์ระยะยาวในการพัฒนาแบบปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำของประเทศที่สอดคล้องกับการพัฒนาในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งพัฒนาระบบการรายงานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล การลดก๊าซเรือนกระจกที่ครอบคลุมทุกสาขา ส่งเสริมให้เกิดการจัดทำรายงานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกระดับทั้งระดับมาตรการของประเทศระดับองค์กร และผลิตภัณฑ์โดยมีความเชื่อมโยงของเครือข่ายข้อมูลในทุกภาคส่วน ดำเนินงานตามแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจกในสาขาพลังงานและขนส่งกระบวนการอุตสาหกรรม และการใช้ผลิตภัณฑ์ และการจัดการของเสีย เช่น เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการคมนาคม ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตแบบปล่อยคาร์บอนต่ำ ลดการเกิดของเสีย เป็นต้น

เป้าหมายของแผนย่อย :

- การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยลดลง

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

กรมควบคุมมลพิษได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามแผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี ๒๕๖๔ - ๒๕๗๓ สาขาการจัดการของเสียชุมชน โดยการผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีการจัดการและลดขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสู่สถานที่กำจัด พัฒนาประสิทธิภาพสถานที่กำจัดมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ และกำหนดทิศทางการยกระดับสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยจาก Controlled Dump เป็น Sanitary Landfill รวมทั้งนโยบายนำขยะไปเป็นพลังงาน (Waste to Energy) สนับสนุนการจัดการน้ำเสียชุมชนโดยการผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนให้เพียงพอสำหรับการรองรับน้ำเสีย ที่เกิดขึ้นในพื้นที่และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด เพื่อลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก

(๒) ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (ด้านที่ ๑๙) (รอง)

๒.๑ เป้าหมายระดับประเด็นของแผนแม่บทฯ

เป้าหมาย

- ๑) ความมั่นคงด้านน้ำของประเทศเพิ่มขึ้น
- ๒) ผลกระทบของน้ำทั้งระบบเพิ่มขึ้นในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่ม

จากการใช้น้ำ

- ๓) แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มี

ระบบนิเวศที่ดี

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๒.๒) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๑) เรื่องที่ ๑ ประเด็นปฏิรูป เรื่อง ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรแร่

- ข้อ ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ
- ข้อ ๓.๓ สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชนในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่

(๒) เรื่องที่ ๓ ประเด็นปฏิรูป เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ การบริหารจัดการชายฝั่งทะเลและชายฝั่ง

- จัดทำมาตรฐาน Clean Sea Thailand และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๔ การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

(๓) เรื่องที่ ๕ ประเด็นปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด

๑.๒ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง : มลพิษจากขยะชุมชน

๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยาก : มลพิษจากชุมชน

๑.๔ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง : มลพิษจากขยะชุมชน

๑.๕ บังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัดตั้งแต่การขออนุมัติการก่อสร้าง : มลพิษจากน้ำเสีย

๑.๖ พัฒนากลไกด้านเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมชุมชนในการจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด

๑.๗ กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อจูงใจให้โรงงานจัดการมลพิษที่ต้นทาง :มลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม

๑.๘ ปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเพิ่มข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๙ ลด/เลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อม : มลพิษจากสารการเกษตร

๑.๑๐ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีทางเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

กรมควบคุมมลพิษ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยให้มีการสนับสนุนให้แหล่งกำเนิดมลพิษลดการใช้ น้ำ มีการจัดการน้ำเสียให้เป็นไปตามมาตรฐานก่อนระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม เพื่อให้คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำเป็นไปตามมาตรฐานและประเภทของการใช้ประโยชน์ สนับสนุนให้ประชาชนลดใช้น้ำและติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐานสำหรับครัวเรือน ซึ่งจะส่งเสริมการใช้น้ำอย่างประหยัดและลดปริมาณน้ำเสียที่จะปล่อยออกสู่สิ่งแวดล้อม มีผลต่อการทำให้แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติมีคุณภาพน้ำเป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ และทำให้ระบบนิเวศดีขึ้น ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนย่อยเป้าหมายที่ ๓ คือ “แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพให้มีระบบนิเวศที่ดี”

๒.๒ แผนย่อยของแผนแม่บทฯ : แผนย่อยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ (รอง)

แนวทางการพัฒนา

๓) อนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแม่น้ำ ลำคลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติในทุกมิติ เช่น ด้านการระบายน้ำ เก็บกักน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำ ขยะวัชพืช สิ่งกีดขวางทางน้ำ การบำรุงรักษา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำสุนทรียภาพทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น โดยศึกษาปัญหาและผลกระทบมิติของแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ รมรค์สร้างความรู้และปลูกจิตสำนึกผู้มีส่วนได้เสียทุกภาคส่วน จัดทำแผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติอย่างบูรณาการ และ มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือควบคุมการปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำที่ได้มาตรฐาน กำหนดมาตรการและกฎระเบียบจัดการขยะในแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมทั้งจัดทำคู่มือ/แผนปฏิบัติการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงในแม่น้ำ ลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ

เป้าหมายของแผนย่อย : แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ

มีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น

การบรรลุเป้าหมายตามแผนย่อยของแผนแม่บทฯ

กรมควบคุมมลพิษ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำให้เป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด ขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรจัดการน้ำเสียในการจัดสร้างและฟื้นฟูระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน ตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และศักยภาพของท้องถิ่นตลอดจนการดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดทำ/ปรับปรุงมาตรฐานควบคุมมลพิษทางน้ำจากแหล่งกำเนิด ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายของแผนย่อย คือ “แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศมีระบบนิเวศและทัศนียภาพที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานเพิ่มขึ้น”

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตามและตรวจสอบมลพิษ

๒.๑ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำมาตรฐานให้คำแนะนำติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะทุกประเภทตามหลักวิชาการให้ชัดเจน : มลพิษจากขยะ

๒.๒ กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียตามหลักวิชาการ : มลพิษจากน้ำเสีย

๒.๓ จัดทำเนียบการปล่อยและการเคลื่อนย้ายมลพิษและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

๒.๔ ปรับปรุงระบบติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการ (โรงงาน ฟาร์ม) :มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

๒.๕ กำกับควบคุมการใช้ผลิตภัณฑ์ของเจ้าหน้าที่ในการจับใบปลิงนกกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายและปรับปรุงบทลงโทษให้มีความรุนแรงมากขึ้น : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

๒.๖ พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียจากการผลิต :

มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

(๔) เรื่องที่ ๖ ประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ

๒.๓) แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง)

(๑) กิจการมลปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ กรณีเขตควบคุมมลพิษ

มาบตาพุด

เป้าหมายและตัวชี้วัดของกิจกรรมปฏิรูป

๑. ควบคุม ลด และขจัดมลพิษที่เกินค่ามาตรฐาน

๒. การยกเลิกประกาศเขตควบคุมมลพิษมาบตาพุด

ตัวชี้วัด

๑. คุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษมาบตาพุดเป็นไปตามค่าเกณฑ์

มาตรฐาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒. ออกประกาศยกเลิกเขตควบคุมพิษมาบตาพุด

๒.๔) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

(๑) หนุดยหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก (รอง)

เป้าหมายที่ ๓ การสร้างความพร้อมของปัจจัยสนับสนุนอย่างเป็นระบบ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ตัวชี้วัดที่ ๓.๕ มลพิษทางอากาศ (ฝุ่นละอองที่มีขนาดเล็กกว่า ๒.๕ ไมครอน) และปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคคมนาคมขนส่งลดร้อยละ ๔ ต่อปี

(๒) **หมายเหตุที่ ๑๐ โหมยเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ (หลัก)**

เป้าหมายที่ ๓ การสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน เพื่อการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษลดลง และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ตัวชี้วัดที่ ๓.๒ การนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่เพิ่มขึ้น โดยมีอัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ของประเทศ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๔๐ ของปริมาณขยะที่นำกลับมาใช้ใหม่ได้ภายในปี ๒๕๗๐

ตัวชี้วัดที่ ๓.๓ ปริมาณขยะต่อหัวในปี ๒๕๗๐ ต่ลงจากปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๑๐

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๑.๒** เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการตามแนวทางทางเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ ผลักดันให้ภาคเอกชนมีการลงทุนเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตและการบริการให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการส่งเสริมให้เกิดการใช้ของใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ และส่งเสริมให้นำหลักการผลิต ของเสีย ให้เหลือน้อยที่สุดมาใช้ในขั้นตอนการผลิตและบริการ ส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมโยงกลไกสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตไปสู่การลดปริมาณการปล่อยคาร์บอน

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างรายได้สุทธิให้ชุมชน ท้องถิ่นและเกษตรกรจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๒.๔** เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการขยะอย่างเป็นระบบในระดับชุมชน สนับสนุนการผลิตและคัดแยกขยะอย่างเป็นระบบในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยให้ความสำคัญกับการนำมาเป็นวัสดุในการผลิตในชุมชนและเป็นวัตถุดิบใหโรงงาน ส่งเสริมการแปรรูปขยะมูลฝอยและวัตถุดิบที่เหลือจากการะบวนการผลิตเป็นพลังงาน สร้างชุมชนต้นแบบที่มีความสามารถในการคัดแยกขยะและนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สร้างรายได้ โดยใช้ในวัดกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่

กลยุทธ์ที่ ๓ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๑** สร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตให้เพียงพอและมีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ดำเนินการประเมินมูลค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๓.๒** ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจากส่วนเหลือให้เกิดประโยชน์ที่หลากหลาย ปราศจากเศษเหลือและของเสียจากอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และขยะอาหาร ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์การไหลของวัสดุเพื่อบริหารจัดการของเหลือจากการผลิตและการบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบกลไกหมุนเวียนใช้ประโยชน์เศษเหลือในภาคอุตสาหกรรม เศษวัสดุการเกษตร ลดการสูญเสียที่เกิดขึ้นในขั้นตอนก่อนถึงผู้บริโภค

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ทรัพยากรน้ำ ลุ่มน้ำโขง การแก้ไขปัญหามลพิษข้ามพรมแดน ทั้งในรูปแบบภูมิภาคและพหุภาคีโดยการจัดทำบันทึกความเข้าใจ ความร่วมมือทางวิชาการด้านการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดกัน ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมร่วมกัน

๒.๕) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

(๑) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ ๑๑ : รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รองรับวัตถุประสงค์ ๓.๔.๖ เพื่อให้การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงาน และอาหารมีความมั่นคง ความยั่งยืนและความสมดุลกับการขยายตัวของการพัฒนาประเทศ รวมถึงลดความเสี่ยงจากผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์

(๒) แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติข้อที่ ๓.๗.๑๙ การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รองรับนโยบายที่ ๑๑ : รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๓) เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์: การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุลและยั่งยืน

(๔) ตัวชี้วัด

(๔.๑) ระดับความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาอย่างสมดุล

(๔.๒) ระดับความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพและสามารถป้องกันหรือลดผลกระทบต่อชุมชนจากการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานระดับสากลและพันธกรณีของไทย

(๕) กลยุทธ์มีทั้งหมด ๖ กลยุทธ์ โดยมี ๓ กลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ได้แก่

(๕.๑) กลยุทธ์ที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพพลกไศตรวจสอบและเฝ้าระวังภัยคุกคาม

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะปัญหาขยะอิเล็กทรอนิกส์ การลักลอบนำเข้าวัตถุดิบพิษสารเคมีอันตราย และกากของเสียต่างๆ จากโรงงานอุตสาหกรรมของต่างชาติที่เข้ามาตั้งในอาณาเขตของประเทศไทย และปล่อยของเสียระพิษสิ่งแวดล้อม

(๕.๒) กลยุทธ์ที่ ๕ ส่งเสริมการผลิตการบริโภคการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ เพื่อให้มีการรักษา คุ้มครองและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพคุ้มค่า เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถเจริญเติบโตควบคู่กับการรักษาสังแวดล้อม

(๕.๓) กลยุทธ์ที่ ๖ ส่งเสริมการรหวัดในระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อเป็นภาคีด้านการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างใกล้ชิด รวมทั้งส่งเสริมการแก้ไขปัญหาสังแวดล้อมข้ามพรมแดน เช่น หมอกควันจากไฟป่า และขยะทะเล เป็นต้น

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

และขยะอาหาร รวมถึงการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อเชื่อมโยงผู้ประกอบการเศรษฐกิจหมุนเวียนให้สามารถเข้าถึงองค์ความรู้และนวัตกรรม ตลอดจนปรับปรุงกระเบียนให้สนับสนุนการนำของเสียจากอุตสาหกรรมที่ยังมีประโยชน์ให้สามารถ นำกลับมาใช้ได้

กลยุทธ์ที่ ๔ การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และกลไกสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๔.๑** ส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยีและพัฒนาแพลตฟอร์มสนับสนุนธุรกิจรูปแบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ นำเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัย ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาและนวัตกรรมท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและลดของเสียจากกระบวนการผลิต ส่งเสริมการพัฒนาแพลตฟอร์มบริหารจัดการข้อมูลและแพลตฟอร์มเสริมสร้างความสามารถในการเปลี่ยนผ่านไปสู่เศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ การบูรณาการเครือข่ายความร่วมมือพัฒนาเทคโนโลยีการออกแบบเชิงนิเวศ การจัดการของเสีย การพัฒนาธุรกิจ และการแลกเปลี่ยนวัสดุเหลือใช้ระหว่างธุรกิจและอุตสาหกรรม

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๔.๒** พัฒนาฐานข้อมูล/องค์ความรู้/มาตรฐาน/กฎหมาย/มาตรการสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจ ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน ใช้มาตรการทางการเงินและการคลัง เพื่อสนับสนุนกระบวนการผลิตที่ได้มาตรฐาน ลดมลพิษ และใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูล องค์ความรู้และแนวปฏิบัติด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและหน่วยงานส่วนกลาง ท้องถิ่นและชุมชนในการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการก่อมลพิษ และส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๕ การปรับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจและการดำรงชีพเข้าสู่วิถีชีวิตใหม่อย่างยั่งยืน

- **กลยุทธ์ย่อย ๕.๒** สร้างแรงจูงใจ และทัศนคติในการดำรงชีวิตของผู้บริโภคเพื่อ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่การบริโภคที่ยั่งยืน พัฒนากลไก เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ เพื่อจูงใจและกระตุ้นให้ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่วิถีชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้และมีความโปร่งใส ส่งเสริมแนวปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการรีไซเคิลขยะและบรรจุภัณฑ์ในน้ำวนเรือน ส่งเสริมการติดฉลากผลิตภัณฑ์ อาทิ ฉลากสีเขียว ฉลากคาร์บอนฟุตพริ้นท์ และฉลากพลังงาน เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้บริโภค

(๓) **หมายเหตุที่ ๕.๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (รอง)**

กลยุทธ์ที่ ๕ การส่งเสริมความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อบริหารจัดการ และลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- **กลยุทธ์ย่อยที่ ๕.๑** พัฒนากลไกความร่วมมือกับต่างประเทศในการจัดการภัยธรรมชาติ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการแก้ไขปัญหามลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน เช่น การบริหารจัดการ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๓) แผนระดับที่ ๓ (เฉพาะที่เกี่ยวข้อง)

๓.๑) แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพน้ำของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ

มาตรการที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดน้ำเสียที่ต้นทาง

มาตรการที่ ๒ การควบคุมการระบายน้ำเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม

มาตรการที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำเสีย

กิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับกรมควบคุมมลพิษ ได้แก่

๑) ประเมินขีดความสามารถในการรองรับมลพิษของแหล่งน้ำ (Carrying Capacity)

๒) กำหนดมาตรฐานอัตราการระบายมลพิษทางน้ำ (Loading) ของแหล่งกำเนิด

๓) จัดทำระบบการอนุญาตการระบายมลพิษ (Permit System) เพื่อควบคุม การระบาย

น้ำเสียของแหล่งกำเนิดมลพิษไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งน้ำ ครอบคลุมแม่น้ำสายหลักทั่วประเทศและกำหนดค่าธรรมเนียมการระบายมลพิษของแหล่งกำเนิดมลพิษแต่ละประเภท

๔) จัดทำระบบตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษโดยผู้ได้รับอนุญาต (Authorized Third Party)

๕) เข้มงวดในการติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิด

๖) กำหนดแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการพิจารณาเก็บค่าอนุรักษ์คุณภาพน้ำจาก

องค์กรผู้ผลิตน้ำประปา

๗) จัดทำระบบกลางในการรายงานคุณภาพน้ำของประเทศ เพื่อเป็นช่องทางการสื่อสาร และเข้าถึงข้อมูลของภาคประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้หน่วยงานท้องถิ่นติดตามตรวจวัดคุณภาพน้ำในพื้นที่ของตนองกรณีวิกฤต

๘) จัดทำระบบการแจ้งเตือนปัญหามลพิษทางน้ำที่สามารถเข้าถึงและทันเหตุการณ์

๙) จัดทำระบบฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดน้ำเสียและมลพิษทางน้ำและเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๐) พัฒนาระบบตรวจวัดคุณภาพน้ำอัตโนมัติจากแหล่งกำเนิดมลพิษและส่งข้อมูลออนไลน์ทั่วประเทศอย่างต่อเนื่อง

๑๑) ควบคุมให้ภาคการผลิตและการบริโภคมีการระบายมลพิษตามค่ามาตรฐาน

๓.๒) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐)

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ

มาตรการที่ ๑ การจัดการขยะที่ต้นทาง โดยความร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดการขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร ของเสียอันตรายชุมชน ขากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ตั้งแต่การออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การคัดแยกเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่หรือส่งกำจัดอย่างเหมาะสม การควบคุมการนำเข้าพลาสติกและ ขยะอิเล็กทรอนิกส์จากต่างประเทศ รวมทั้งศึกษาองค์ประกอบขยะมูลฝอย เพื่อใช้ในการวางแผน และพัฒนาระบบหรือรูปแบบการจัดการที่เหมาะสม

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

มาตรการที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบกำจัดขยะ มุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการเพิ่มศักยภาพการจัดขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน ขยะผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มูลฝอยติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างถูกต้อง เพื่อให้มีสถานที่กำจัดขยะที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น และครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ และส่งเสริมให้เอกชนร่วมทุนในการจัดการขยะ รวมทั้ง กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับสถานที่กำจัดขยะ ร้านรับซื้อของเก่า โรงงานรีไซเคิลทุกประเภท โรงงานหรือสถานประกอบการถอดแยกขยะผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ระบายกำจัดมูลฝอยติดเชื้อสถานที่กำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม และกำหนดแนวทางการจัดการขยะที่ยังไม่มีระบบการจัดการหรือขยะที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการพัฒนาเทคโนโลยีหรือผลิตภัณฑ์ใหม่บางประเภทที่คาดว่าจะมีปัญหาในอนาคต

มาตรการที่ ๓ การพัฒนาเครื่องมือการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยพัฒนากฎหมายเดิมหรือกฎหมายใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดการขยะ ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการขยะผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีผลบังคับใช้ ส่งเสริมให้มีการออกกฎระเบียบ/กฎหมายการจัดการบรรจุภัณฑ์ตามหลักการความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค พัฒนาหรือปรับปรุงฐานข้อมูลการจัดการขยะ ทั้ง ๔ ประเภท ให้เป็นข้อมูลชุดเดียวกัน สร้างกระบวนการรับรู้ เสริมสร้างความรู้ตระหนักและความรับผิดชอบต่อประชาชนผ่านช่องทาง การสื่อสารที่หลากหลาย นาสนใจ เข้าใจง่าย และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย

๓.๓) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓

เป็นนโยบายการบริหารจัดการขยะพลาสติกในภาพรวมของประเทศ สำหรับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกของประเทศไทย โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยมีเป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ การลด และเลิกใช้พลาสติกเป้าหมาย ด้วยการใช่วิถีลดทดแทนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๒ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ ๑) พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (Cap Seal)
- ๒) ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ผสม着色ออกซิเจน (Oxo) และ ๓) ไมโครบีดจากพลาสติก (Microbeads)
- เลิกใช้ภายในปี ๒๕๖๕ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ ๑) ถุงพลาสติกหูหิ้วขนาดความหนาน้อยกว่า ๓๖ ไมครอน ๒) ถ้วยโฟมบรรจุอาหาร ๓) แก้วพลาสติก (แบบบางใช้ครั้งเดียว) และ ๔) หลอดพลาสติก

เป้าหมายที่ ๒ การนำขยะพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๖๐๐ ภายในปี ๒๕๗๐ โดยจะมีการศึกษาและกำหนดเป้าหมายของพลาสติกที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ให้เกิดความคุ้มค่า และยั่งยืน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

วิกฤตสถานการณ์ รวมถึงการดำเนินงานในระยะเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่รองรับสถานการณ์ในช่วงวิกฤตในพื้นที่ที่มีปัญหาและพื้นที่เสี่ยงปัญหาฝุ่นละออง ได้แก่ พื้นที่ ๙ จังหวัดภาคเหนือ พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พื้นที่ประสบปัญหาหมอกควันภาคใต้ พื้นที่ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี และพื้นที่จังหวัดอินทรีที่เสี่ยงปัญหาฝุ่นละออง เช่น จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาญจนบุรี เป็นต้น โดยมีแนวทาง ดังนี้

- ๑) ทบทวน วิเคราะห์ข้อมูล และประเมินผล สถานการณ์ PM_{2.5} ที่เกิดขึ้นและการดำเนินการที่ผ่านมาเพื่อถอดบทเรียนการแก้ไขปัญหาฝุ่นละอองที่ผ่านมา
- ๒) ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉินและจัดทำแผนเผชิญเหตุ/แผนตอบโต้สถานการณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) การดำเนินการตามแผนเผชิญเหตุ/แผนตอบโต้สถานการณ์ในช่วงวิกฤตตามที่กำหนดไว้ใช้ระบบบริหารจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) เป็นกลไกจัดการปัญหาฝุ่นละออง โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงาน

มาตรการที่ ๒ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด) มุ่งให้ความสำคัญในการควบคุมและลดการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดรวมถึงลดจำนวนแหล่งกำเนิดมลพิษ ได้แก่ ควบคุมและลดมลพิษจากยานพาหนะ การเผาในที่โล่ง/ภาคการเกษตร การก่อสร้างและผังเมือง กากอุตสาหกรรมและภาคครัวเรือน

มาตรการที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ เป็นการพัฒนาระบบเครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการ รวมถึงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) พัฒนาเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ
- ๒) ทบทวน/ปรับปรุงกฎหมาย/มาตรฐาน/แนวทางปฏิบัติให้สอดคล้องกับสถานการณ์
- ๓) ส่งเสริมการวิจัย/พัฒนาองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการติดตามตรวจสอบ การตรวจวิเคราะห์และนวัตกรรมเพื่อลดมลพิษทางอากาศ เพื่อนำ ไปประยุกต์ใช้ด้านการจัดการคุณภาพอากาศ รวมถึงเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดองค์ความรู้
- ๔) การแก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดน
- ๕) การจัดทำบัญชีการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดเป็นระยะๆ เพื่อใช้เก็บข้อมูลประกอบการกำหนด/ปรับปรุงแนวทางและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ
- ๖) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบเฝ้าระวังที่เป็นหนึ่งเดียว บูรณาการระบบข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบทั้งแหล่งกำเนิด ปริมาณมลพิษในบรรยากาศ และผลกระทบต่อสุขภาพเพื่อการวางแผนการบริหารจัดการและสื่อสารแจ้งเตือน พัฒนาระบบ เฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิดจากมลพิษทางอากาศและการรายงานผลสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ชุมชนในการดูแลป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
- ๗) พัฒนาระบบคาดการณ์สถานการณ์ฝุ่นละออง เพื่อใช้เก็บข้อมูลประกอบการทบทวนปรับปรุงมาตรการและแนวทางการดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษในระยะต่อไป

๓.๔) แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพอากาศของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

ประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ

- มาตรการที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง
 - มาตรการที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด
 - มาตรการที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษ
- กิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับกรมควบคุมมลพิษ ได้แก่

- ๑) กำหนด/ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพอากาศและมาตรฐานการควบคุมการระบายนมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดที่สำคัญให้สอดคล้องกับสถานการณ์
- ๒) กำหนดมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศเฉพาะพื้นที่ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ๓) เพิ่มการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังฝุ่นละอองในเขตควบคุมมลพิษและพื้นที่วิกฤตมลพิษทางอากาศอย่างเข้มข้นในช่วงวิกฤตและแจ้งเตือนสถานการณ์
- ๔) กำหนดกลไกในการติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวัง คาดการณ์ แจ้งเตือนและตอบโต้สถานการณ์ในภาวะวิกฤต เพื่อควบคุมจำนวนและลดการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิด
- ๕) กำหนดรูปแบบ กลไก แนวทางปฏิบัติและวิธีการเพื่อให้จังหวัด/ท้องถิ่นติดตามตรวจสอบคุณภาพอากาศ และมีการติดตามตรวจวัดคุณภาพอากาศในพื้นที่และรายงานเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลส่วนกลางด้านคุณภาพอากาศของประเทศ
- ๖) พัฒนาระบบฐานข้อมูลกลางทางอากาศระดับประเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลการตรวจวัดคุณภาพอากาศจากจังหวัด/ท้องถิ่น รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลได้เพื่อใช้ประโยชน์ระหว่างหน่วยงาน รวมถึงพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการคุณภาพอากาศเพื่อเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้
- ๗) สร้างความร่วมมือหน่วยงานภายในประเทศและใช้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพันธกรณี ข้อตกลงและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการจัดการปัญหามลพิษข้ามแดน
- ๘) ใช้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในการแลกเปลี่ยนบุคลากรและองค์ความรู้ด้านอากาศ
- ๙) กำหนดมาตรฐาน/มาตรการควบคุม และป้องกันมลพิษทางอากาศจากการคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ที่เข้าหรือผ่านประเทศไทย

๓.๕) แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ประกอบด้วย

๓ มาตรการ คือ

มาตรการที่ ๑ การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการบริหารจัดการ/ควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในเชิงพื้นที่ โดยการกำหนดแนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหในเชิง

๓.๖) แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ ปี ๒๕๖๔ – ๒๕๗๓ สาขาการจัดการของเสียชุมชน

(๑) เป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจก

- สาขาการจัดการขยะชุมชน ๑.๔๘ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (Mt-CO₂e)
 - สาขาการจัดการน้ำเสียชุมชน ๐.๐๕ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (Mt-CO₂e)
- รวมทั้งหมด ๑.๕๓ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า (Mt-CO₂e)

(๒) แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจก สาขาการจัดการขยะชุมชน ประกอบด้วย ๒ มาตรการหลัก ดังนี้

มาตรการที่ ๑ ลดก๊าซเรือนกระจก เป็นมาตรการที่นำไปลดคำนวณปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจก โดยเป็นการลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสู่สถานที่กำจัด และวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ช่วยลดปริมาณการเกิดก๊าซเรือนกระจก ประกอบด้วย ๘ กิจกรรมหลัก ได้แก่

- ๑. การลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนเข้าสู่สถานที่กำจัด
- ๒. การนำก๊าซจากบ่อฝังกลบขยะมูลฝอย (Landfill Gas) ไปเผาทั้งหรือนำไปใช้ประโยชน์ เช่น การผลิตไฟฟ้า
- ๓. การเผาขยะมูลฝอยในเตาเผาเพื่อผลิตไฟฟ้า (Waste to Energy)
- ๔. การฝังกลบขยะมูลฝอยแบบกึ่งใช้อากาศ (Semi Aerobic Landfill)
- ๕. การนำขยะอินทรีย์ไปทำปุ๋ยหมัก (Composting) และนำหมักชีวภาพ
- ๖. การนำขยะอินทรีย์ไปหมักแบบไร้อากาศ (Anaerobic Digestion) ส่งเสริมการนำก๊าซไปใช้ประโยชน์
- ๗. การนำขยะอินทรีย์ไปบำบัดเชิงกลชีวภาพ (Mechanical Biological Treatment)
- ๘. การยุติการเผากอง้างแจ้งและการกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนแบบเผาไม่ถูกต้อง

มาตรการที่ ๒ สนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจก เป็นมาตรการที่ดำเนินการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการลดปริมาณการเกิดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งไม่ได้คิดคำนวณปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกโดยตรงจากการดำเนินมาตรการเหล่านี้ โดยเน้นการลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย การนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ เพื่อนำไปสู่การลดปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำไปกำจัด การส่งเสริมการออกแบบและใช้ผลิตภัณฑ์ และบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมหลัก ๕ กิจกรรมย่อย ได้แก่

- ๑. การลดขยะมูลฝอยและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ ประกอบด้วย
 - ๑.๑ การลดขยะพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหาร
 - ๑.๒ การลดการเกิดขยะอินทรีย์
 - ๑.๓ การส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๒. การเพิ่มการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย
 - ๒.๑ การคัดแยกขยะมูลฝอยในแหล่งกำเนิดเพื่อนำไปใช้ใหม่ (Recycle)
 - ๒.๒ การนำขยะอินทรีย์ในแหล่งกำเนิดไปใช้ประโยชน์

(๓) **แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจก สาขาการจัดการน้ำเสียชุมชน** ประกอบด้วย ๒ มาตรการหลัก ดังนี้

มาตรการที่ ๑ ลดก๊าซเรือนกระจก เป็นมาตรการที่นำไปสู่การคำนวณปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจก โดยการนำน้ำเสียเข้าสู่การบำบัดให้เพิ่มมากขึ้น และบำบัดน้ำเสียให้ได้ตามมาตรฐาน ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมหลัก ได้แก่

๑. การเพิ่มการรวบรวมน้ำเสียเข้าสู่ระบบ/ขยายพื้นที่ให้บริการ และบำบัดน้ำเสียได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๒. การเพิ่มจำนวนระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนในพื้นที่สำคัญ โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการบำบัดน้ำเสียด้วยระบบที่ใช้อากาศ (Aerobic System) หรือลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และบำบัดน้ำเสียได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

มาตรการที่ ๒ สนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจก เป็นมาตรการที่ดำเนินการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการลดปริมาณการเกิดก๊าซเรือนกระจก ซึ่งไม่ได้คิดคำนวณปริมาณการลดก๊าซเรือนกระจกโดยตรงจากการดำเนินมาตรการเหล่านี้ โดยส่งเสริมการลดปริมาณและความสกปรกของน้ำเสีย และการนำน้ำและกากตะกอนที่บำบัดแล้วมาใช้ประโยชน์ ประกอบด้วย ๓ กิจกรรมหลัก ๓ กิจกรรมย่อย ได้แก่

๑. การลดปริมาณความสกปรกของน้ำเสียชุมชนจากแหล่งกำเนิด ประกอบด้วย

๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์ประหยัดน้ำ

๑.๒ ส่งเสริมการผลิตและใช้ผลิตภัณฑ์บำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน

๒. การนำน้ำทิ้งและกากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนมาใช้ประโยชน์ประกอบด้วย

๒.๑ การสนับสนุน อปท. นำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ ทั้ง อปท. ดำเนินการเอง และเอกชนดำเนินการ

๒.๒ การนำกากตะกอนจากระบบบำบัดน้ำเสียไปใช้ประโยชน์

๓. พัฒนาระบบการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกพัฒนาระบบการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากพื้นที่ของ อปท. ที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๓.๗) แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐

มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติและกำหนดทิศทางการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้เกิดการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน สถาบันอุดมศึกษา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคต้นสูภาคเอกชน

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

อย่างเป็นรูปธรรม กระตุ้นภาคผู้ผลิต และผู้ประกอบการ ให้มีการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเป็นกลไกในการสื่อสารและเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานให้ร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีสาระสำคัญดังนี้

เป้าหมาย

๑) การเพิ่มจำนวนหน่วยงานโดยการกำหนดเป้าหมายร้อยละหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐)

๒) การเพิ่มมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตามรายการสินค้าและบริการที่ใช้ขึ้นทะเบียน

กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และตัวชี้วัดตามเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ ๑ การเพิ่มปริมาณสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในตลาดและระบบจัดซื้อจัดจ้าง

เป้าประสงค์ที่ ๑.๑ มีจำนวนสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในตลาดเข้าสู่ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงาน/องค์กรเพิ่มขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๒.๑ เพิ่มฐานการผลิตสินค้าและภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๓ การส่งเสริมให้เกิดสังคมการบริโภคอย่างยั่งยืน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน

เป้าประสงค์ที่ ๓.๑ มีจำนวนผู้จัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ในตลาดเพิ่มขึ้น

เป้าประสงค์ที่ ๓.๒ มีสัดส่วนปริมาณ/มูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมต่อสินค้าและบริการที่จัดซื้อจัดจ้างทั้งหมดเพิ่มขึ้น

เป้าประสงค์ที่ ๓.๓ ผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๔ การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และกฎหมายเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๔.๑ มีมาตรการ/เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ การเงินการคลังสนับสนุน

การดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๔.๒ มีการพัฒนากลไก กฎหมาย กฎระเบียบ หรือวิธีปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ ๕ การติดตามและรายงานผลการผลิตและบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๕.๑ สามารถติดตามและรายงานผลการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการ

ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

เป้าประสงค์ที่ ๕.๒ สามารถประเมินผลกระทบที่เกิดจากการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ที่ ๖ การบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ที่ ๖.๑ มีระบบการบริหารและกำกับดูแลแผนปฏิบัติการส่งเสริมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓.๘) แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG

พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๐

มีวัตถุประสงค์ที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี duyการใชความรู เทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

ด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร

อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การยกระดับการพัฒนาศาากรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง

ของโลก

แนวทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกรมควบคุมมลพิษ ได้แก่

๑) การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการรั่ว ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น

๒) การปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียว และการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๓) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ จากการทำของเสียกลับมาใช้ใหม่

๔) การขยายพาสตริกครบวงจร แยก รวบรวม จัดเก็บ หมุนเวียน ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และส่งเสริมให้มีการนำมาใช้ซ้ำ

๕) สนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นเครื่องมือส่งเสริมผลิตภัณฑ์หมุนเวียนและบริการ (reuse as a service)

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ถึงความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติ

นโยบายรัฐบาล (พอล เปเรซ อดีตนายกรัฐมนตรี) เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒	เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	นโยบายหลักด้านที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย
		นโยบายหลักด้านที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสีเขียวและสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน
		เป้าหมายที่ ๖ สร้างกลไกระบบน้ำที่มีประสิทธิภาพและมีการบริหารจัดการน้ำและการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืนสำหรับทุกคน
		เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ มีความปลอดภัย มีความต้านทานและยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง
		เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างกลไกระบบให้รัฐเป็นแบบอย่างผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน
คณะรัฐมนตรีที่ ๑	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	เป้าหมายที่ ๑๓ ปฏิบัติการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น
		เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้มหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน
		ด้านที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
		ประเด็นที่ ๑๘ การเติบโตอย่างยั่งยืน
		ประเด็นที่ ๑๙ การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
คณะรัฐมนตรีที่ ๒	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม และแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับปรับปรุง)	ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ ทรัพยากรทางบก
		ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
		ประเด็นปฏิรูปที่ ๕ สิ่งแวดล้อม
		ประเด็นปฏิรูปที่ ๖ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
		หมุดหมายที่ ๓ ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก
คณะรัฐมนตรีที่ ๓	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓	หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
		หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
		หมุดหมายที่ ๑๒ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
		หมุดหมายที่ ๑๓ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
		นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ

แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพน้ำของประเทศไทย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๒. แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ๓. Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๗๓ ๔. แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพอากาศของประเทศไทย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ๕. แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” ๖. แผนปฏิบัติการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย ปี ๒๕๖๕ – ๒๕๗๓ สาขาการจัดการพลังงาน ๗. แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอินทรีย์ในครัวเรือนและปฏิบัติการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐ ๘. แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะอันตรายและปฏิบัติการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๐	แผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และระดับที่ ๓	

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

๑. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ

โครงการทำความดีด้วยหัวใจ ลดภัยมลพิษ การจัดทำและขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ตามแนวทางพระราชดำริ โครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมกลุ่ม (Clusters) ส่งเสริมการแยกทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชนออกจามูลฝอยทั่วไป และนำจุดทิ้งของเสียอันตรายจากชุมชน (จุด Drop off) ทุกชุมชน เพื่อรวบรวมนำไปบำบัดและกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ จัดทำ Roadmap การจัดการขยะพลาสติก แผนปฏิบัติการจัดการขยะพลาสติก มาตรการการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

๒. การจัดการกากอุตสาหกรรม

จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือและติดตามการต่ออายุโรงงานที่ขาดอายุในการดำเนินการจัดการกากอุตสาหกรรม และโครงการยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสีย

๓. การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

ตรวจสอบติดตามการปนเปื้อนโลหะหนักและสารพิษตกค้างในพื้นที่เกษตร และจัดทำระบบรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษจากโรงงานที่มีการถือครองสารเคมีเป้าหมาย

๔. การจัดการน้ำเสียชุมชน

การจัดทำและขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนปฏิบัติการด้านการจัดการน้ำเสียชุมชน ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) แผนแม่บทด้านการจัดการคุณภาพน้ำของประเทศไทย ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) และการบริหารจัดการและบำรุงรักษาระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. การตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิด

กำหนด/ปรับปรุงมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมและมาตรฐานการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น มาตรฐานค่าความเข้มข้นของอากาศเสียที่ปล่อยทิ้งจากโรงงานผลิตยาง มาตรฐานระดับเสียงของรถยนต์ไฮบริด มาตรฐานระดับเสียงของรถจักรยานยนต์ มาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดประเภทการเลี้ยงสุกร เป็นต้น ตรวจสอบเงื่อนไขใบอนุญาตการประกอบกิจการของโรงงานก่อนหมดอายุใบอนุญาต และกำกับดูแลแหล่งกำเนิดมลพิษ ทั้งประเภทอาคาร การจัดสรรที่ดิน บริการชุมชน การติดตามตรวจสอบการดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และให้หน่วยงานท้องถิ่นนำไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติอนุญาตและต่อใบอนุญาตก่อสร้าง ติดตามตรวจสอบ กำกับดูแล ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งตามที่กฎหมายกำหนด การเสริมสร้างศักยภาพและยกระดับขีดความสามารถเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และการพัฒนาผู้ประกอบการ เจ้าของแหล่งกำเนิดมลพิษให้มีศักยภาพในการปฏิบัติตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม

๓. ผลการดำเนินงานที่สำคัญตามแนวทางการจัดการมลพิษภายใต้แผนจัดการมลพิษ

พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง

๑. การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

จัดทำแผนปฏิบัติการการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ส่งเสริมสถานประกอบการในการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Production) ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ SMEs ในด้านเทคโนโลยีสะอาดและเทคโนโลยีสีเขียว ให้คำปรึกษาแนะนำด้านการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco - Packaging) แก่สถานประกอบการ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์จากวัสดุเหลือใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (G-Upcycle) การเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (No Plastic Bottle Cap Seal) การเลิกใช้ไมโครบีดส์จากพลาสติก (Microbeads) การเลิกใช้ถุงพลาสติกหุ้มขนาดบางร่วมกับภาชนะที่เครือข่าย

๒. การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ถอดบทเรียน Smart Farmer ด้านการประมง และคัดเลือกเกษตรกร สถานประกอบการ และสหกรณ์ที่มีผลงานดีเด่น เพื่อเป็นการยกย่องประกาศเกียรติคุณ

๓. การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในอุทยานแห่งชาติ เช่น หมู่เกาะสิมิลัน ส่งเสริมการท่องเที่ยวกลุ่ม Green Tourism เผยแพร่ข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว บนเว็บไซต์ของกรมการท่องเที่ยว ตรวจประเมินและรับรองคุณภาพมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยว และจัดประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย (Thailand Tourism Awards)

๔. การคมนาคมขนส่งและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

พัฒนาระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน ก่อสร้างทางจักรยานโครงข่ายทางหลวงชนบท สนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงสะอาดสำหรับยานพาหนะ จัดเก็บภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงตามหลักการด้านสิ่งแวดล้อม และรับรองอาคารเขียว (Green building)

๕. การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ส่งเสริมสำนักงานสีเขียว (Green Office) ส่งเสริมการใช้ระบบบัตรสะสมคะแนนในการซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green Card) ผลิตและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างกระแสนิยมการผลิตบริการ และการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ผ่านช่องทางสื่อต่างๆ และจัดทำแผนส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔

๖. การตรวจสอบและควบคุมยานพาหนะ

ติดตั้งระบบตรวจสภาพรถยนต์ให้กับสำนักงานขนส่งจังหวัดและสาขาทั่วประเทศ พัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสารมลพิษจากไอเสียรถยนต์เพื่อรองรับมาตรฐานไอเสียรถยนต์ระดับยูโร ๕/๖ ตรวจสอบ ตรวจจับและห้ามใช้ยานพาหนะที่ระบายนอกจากมาตรฐานในพื้นที่กรุงเทพมหานครและจังหวัดในพื้นที่วิกฤติด้านฝุ่นละออง กำหนดให้ใช้เครื่องมือวัดความดัน ระบบวัดความถี่แสงในการวัดควันดำจากรถยนต์จุดระเบิดด้วยการอัด และการกำหนดให้รถโดยสารเป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ

๗. การจัดการปัญหาหมอกควัน

กิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่เสี่ยงไฟป่าและกิจกรรมรณรงค์ให้ปลดควันพิษจากไฟป่า สร้างแนวร่วมภาคประชาชน ในการเฝ้าระวังและป้องกันการเผาในที่เสี่ยงลดหมอกควัน การระดมสรรพกำลัง เพื่อเฝ้าระวังลาดตระเวนดับไฟ บังคับใช้กฎหมาย การบริหารจัดการเชื้อเพลิงเพื่อลดการเผา และส่งเสริมการหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร

๘. การจัดการมลพิษเชิงพื้นที่

การจัดทำและขับเคลื่อนแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ และดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อลดและจัดมลพิษในเขตควบคุมมลพิษ จัดทำแผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๕ ฉบับพหุวน ติดตามตรวจสอบ เฝ้าระวังและควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษในพื้นที่รวมทั้งตรวจสอบและแก้ไขปัญหามลพิษจากอุบัติเหตุฉุกเฉินจากสารเคมี การลักลอบทิ้งกากของเสีย ปัญหาเรื่องร้องเรียนและความเดือดร้อนของประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

๑. การบริหารจัดการในภาพรวม

พัฒนาปรับปรุงระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง จัดทำฐานข้อมูล เช่น ฐานข้อมูลคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินทั่วประเทศ (IWS) ฐานข้อมูลคุณภาพอากาศ ฐานข้อมูลสัตว์น้ำและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การพัฒนาระบบการจัดการและแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนด้านมลพิษให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพได้ดียิ่งขึ้น จัดทำ Application Air4Thai มีการแจ้งเตือนและนำข้อมูลการพยากรณ์ของกรมอุตุนิยมวิทยา และแบบจำลองมาใช้ในการจัดการคุณภาพอากาศและแจ้งเตือนล่วงหน้า

๒. การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม

สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเปิดเผยข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบกำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย/บำบัดน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ผลักดันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเทศบัญญัติจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียชุมชน

๓. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎหมาย

ปรับปรุงระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์การออกหนังสือรับรองผู้ให้บริการจัดเก็บและนำบัดของเสียจากเรือ ประเภทขยะและกากของเสียต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๖๐ และจัดทำแนวทางการควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับปรับปรุง)

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการมลพิษ

สนับสนุนให้ ทสม. มีบทบาทเฝ้าระวัง แจ้งเหตุมลพิษ ส่งเสริมการรวมตัว เป็นกลุ่ม และสร้างเครือข่ายทางด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กรเอกชน องค์กรอิสระ และอาสาสมัครสิ่งแวดล้อม

๕. การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

เข้าร่วมและดำเนินการตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญะอูนิยามาตามะว่าด้วยปรอท ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน จัดทำแผนการดำเนินงานภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และข้อตกลงปารีส ด้านปฏิบัติการเสริมพลังรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สถานการณ์มลพิษของประเทศไทย

๑. คุณภาพน้ำผิวดิน

ปี ๒๕๖๔ แหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ ๖๕ แหล่งน้ำ (แบ่งเป็น ๕๙ แหล่งน้ำ และ ๖ แหล่งน้ำนิ่ง) อยู่ในเกณฑ์ดีมากเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒ เกณฑ์ดีเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๐ เกณฑ์พอใช้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๔๔ และเกณฑ์เสื่อมโทรมลดลง ร้อยละ ๑๔ ไม่มีแหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก สาเหตุหลักมาจากการระบายน้ำเสียที่เกิดจากการใช้น้ำของชุมชนและการท่องเที่ยว กระบวนการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรมระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนบางแห่งยังไม่ประสิทธิภาพและไม่เพียงพอครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ

๒. คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

ปี ๒๕๖๔ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ถึงดี อยู่ในเกณฑ์ดีมากลดลงเป็น ร้อยละ ๓ เกณฑ์ดีลดลงเป็น ร้อยละ ๔๗ เกณฑ์พอใช้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๒๗ เกณฑ์เสื่อมโทรมร้อยละ ๗ และเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ ๓ เกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีในพื้นที่ชายฝั่งยาวไทย จำนวน ๒๘ ครั้ง เกิดเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในทะเลและชายฝั่ง ทั้งหมด ๑๗ ครั้ง และการเกิดปะการังฟอกขาวฝั่งยาวไทยปะการังเริ่มมีสีจางลงพบการฟอกขาวในบางพื้นที่ช่วงปลายเดือนพฤษภาคม โดยเฉพาะพื้นที่ที่แนวปะการังโส่ในพื้นที่ในช่วงน้ำลง ในส่วนของปะการังที่อยู่ใต้น้ำตลอดเวลามีการฟอกขาวเพียงเล็กน้อย โดยในปี ๒๕๖๔ ใช้สถานะของปรากฏการณ์ El Niño Southern Oscillation (เอลนีโญ) เป็นค่าดัชนี ONI (Oceanic Nino Index) ในการประเมินสถานการณ์ความรุนแรงของการเกิดปะการังฟอกขาว พบว่าค่าดัชนี ONI มีค่า -๑.๑ ปังชี้การเข้าสู่สถานะปรากฏการณ์ La Niña (ลานินญา) ลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลให้อุณหภูมิผิวน้ำทะเลโดยเฉพาะในทะเลอันดามัน มีค่าต่ำกว่าปกติในช่วงฤดูร้อน ทำให้ไม่ปรากฏแนวโน้มการเกิดปะการังฟอกขาวในม่านน้ำไทยหรือหากเกิดขึ้นจะอยู่ในระดับที่ไม่รุนแรง สาเหตุหลักมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

แก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ตำบลหน้าพระลานไปสู่การปฏิบัติและบังคับใช้อย่างเข้มงวด ติดตามตรวจสอบผู้ละอองและมลพิษทางอากาศอื่นๆ ในบรรยากาศทั่วไป จากสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณสถานีตำรวจอุตรหน้าพระลาน ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในพื้นที่ ตรวจการณ์และเฝ้าระวังปัญหามลพิษแบบ Spot Check และตรวจสอบตรวจจัดการระบายผู้ละอองในรูปของหมอกควันดำจากรถใช้งานในพื้นที่หน้าพระลาน

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาพรวมทั้งพื้นที่มีแนวโน้มดีขึ้น จำนวนวันที่ผู้ละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐาน ๖๔ วัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา (ร้อยละ ๙ ปี ๒๕๖๒ เกินค่ามาตรฐาน ๗๐ วัน) ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษของ” และมาตรการยกระดับให้เข้มงวดขึ้น ได้แก่ การเข้าตรวจแหล่งกำเนิดเชิงรุก การเพิ่มความรู้ในการแจ้งเตือนสื่อสาร และสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน การบูรณาการและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การใช้อัข้อมูลทางวิชาการในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศความสำเร็จในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ภาคกลางและบริเวณใกล้เคียง สารอินทรีย์ระเหยง่ายประเภทสารเบนซิน และสาร ๑,๓-บิวทาไดอีน มีแนวโน้มสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ส่วนสาร ๑,๒-ไดคลอโรอีเทน มีแนวโน้มลดลงจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากแหล่งกำเนิดมลพิษหลักในพื้นที่ คือ โรงงานอุตสาหกรรมเคมีที่มีการปล่อยสารอินทรีย์ระเหยง่ายออกสู่บรรยากาศ ซึ่งได้มีการติดตามตรวจสอบสถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่ จังหวัดระยอง และสื่อสารรายงานข้อมูลการตรวจวัดให้จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อดำเนินการเฝ้าระวัง ควบคุม และกำกับดูแลสถานประกอบการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ กรมโรงงานอุตสาหกรรม มีการจัดทำร่างกฎหมายและคู่มือแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมโรงงานน้ำมัน โรงแยกก๊าซธรรมชาติ และโรงงานปิโตรเคมี ทบหวน การดำเนินงานแก้ไขปัญหา และจัดทำแผนการดำเนินงานแก้ไขปัญหามลพิษอินทรีย์ระเหยง่ายในพื้นที่ภาคกลาง และบริเวณใกล้เคียงจังหวัดระยอง

หมอกควันภาคใต้และหมอกควันข้ามแดน ในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายนของทุกปี เป็นช่วงหน้าแล้งของภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง มีโอกาสเกิดไฟป่าในพื้นที่ป่าพรุ ทั้งภายในประเทศ และบริเวณเกาะสุมาตรา ซึ่งสถานการณ์ไฟป่าดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหามอกควัน ที่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย และภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง สถานการณ์หมอกควันภาคใต้ ภาพรวมมีสถานการณ์ที่ดีขึ้นจากปีที่ผ่านมาพบจำนวนจุดความร้อน ในพื้นที่ป่าพรุเล็กน้อย และไม่พบผู้ละออง PM_{2.5} เกินค่ามาตรฐานในช่วงวันที่ ๑ กรกฎาคม – ๓๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยผลการตรวจวัดปริมาณผู้ละออง PM_{2.5} พบว่า ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง พบค่าสูงสุดเท่ากับ ๓๓ มกค./ลบ.ม.

๖. ระดับเสียง

พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี ๒๕๖๔ พบระดับเสียงในพื้นที่ทั่วไป มีค่าเฉลี่ยทั้งปีทั้งพื้นที่ ๕๕.๙ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๖๓ มีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๕๖.๗ เดซิเบลเอ) สำหรับระดับเสียงในพื้นที่ริมถนน มีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๖๙.๒ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๖๓ มีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๖๙.๐ เดซิเบลเอ) พื้นที่ต่างจังหวัด ปี ๒๕๖๔ พบระดับเสียงในพื้นที่ทั่วไปมีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๕๕.๑ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๖๓ มีค่าเฉลี่ยทั้งปี

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๓. คุณภาพน้ำบาดาล

การติดตามตรวจวัดการเปลี่ยนแปลงคุณภาพน้ำบาดาลและระดับน้ำบาดาลจากบ่อสังเกตการณ์จำนวน ๑,๙๔๙ บ่อ ๑,๑๖๔ สถานี ใน ๗๔ จังหวัด ปี ๒๕๖๔ ประเทศไทยมีปริมาณการใช้น้ำบาดาลทั้งสิ้น ๑๔,๗๔๑ ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี พบว่าน้ำบาดาลโดยทั่วไปมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลที่ใช้บริโภคได้ในช่วงฤดูแล้ง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๔ มีการใช้น้ำบาดาลในด้านอุปโภค บริโภค ด้านธุรกิจ และด้านเกษตรกรรมในปริมาณเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำบาดาลในบางพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีพื้นที่ที่ต้องติดตามเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด คือ บริเวณแหล่งฝังกลบขยะ แหล่งกำจัดกากของเสียอุตสาหกรรม และนิคมอุตสาหกรรมที่มีการปนเปื้อนโลหะหนักและสารอินทรีย์ระเหยง่าย

๔. คุณภาพอากาศในพื้นที่ทั่วไป

ปี ๒๕๖๔ มีการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศอัตโนมัติ ๗๗ สถานี (๔๖ จังหวัด) ภาพรวมคุณภาพอากาศดีขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ปริมาณผู้ละออง PM_{2.5} มีค่าเฉลี่ยรายปีที่ทั่วประเทศ ๒๒ มกค./ลบ.ม. (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๔) ผู้ละออง PM₁₀ มีค่าเฉลี่ยรายปีที่ทั่วประเทศ ๔๐ มกค./ลบ.ม. (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๗) เป็นผลมาจากการบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านผู้ละออง” ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้ประชาชนลดกิจกรรมการเดินทาง มีการปฏิบัติงาน ณ สถานที่พัก (Work From Home) เพิ่มขึ้น สำหรับก๊าซโอโซน มีค่าเฉลี่ย ๘ ชั่วโมงสูงสุดเฉลี่ยทั้งประเทศ ๔๖ มกค./ลบ.ม. (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๕) มลพิษหลักที่ยังเป็นปัญหาในพื้นที่เดิม คือ ผู้ละออง PM_{2.5} (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และพื้นที่ภาคเหนือ) ผู้ละออง PM₁₀ (ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี) และก๊าซโอโซน (กรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง)

๕. คุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤต

หมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือ ปี ๒๕๖๔ พบว่าผู้ละออง PM_{2.5} มีค่าเฉลี่ย ๔๐ มกค./ลบ.ม (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๑๓ ปี ๒๕๖๓ มีค่าเฉลี่ย ๔๖ มกค./ลบ.ม) มีจำนวนวันที่เกินมาตรฐาน ๑๐๓ วัน (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘ ปี ๒๕๖๓ มีจำนวนวันที่เกินค่ามาตรฐาน ๑๑๒ วัน) และจุดความร้อน (Hotspot) ลดลงร้อยละ ๕๒ สาเหตุเนื่องมาจากการขับเคลื่อนการดำเนินงานและพื้นที่ที่ติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันในระดับพื้นที่ การมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเฝ้าระวัง เช่น เทคโนโลยีจากตรวจวัดและพยากรณ์อากาศ Line chatbot: Firemanth บัญชีการเฝ้าระวังและดับไฟป่า การบริหารจัดการเชื้อเพลิงแบบครบวงจร (ชิงเก็บลดเผา และแอปพลิเคชันบริหารการเผาในที่โล่ง) และการประชุมลดตอบเรียนการแก้ไขปัญหามอกควันภาคเหนือ เป็นต้น

พื้นที่ตำบลหน้าพระลาน อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี มีจำนวนวันที่เกินค่ามาตรฐาน ๑๐๑ วัน (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๑๐) ปริมาณผู้ละออง PM₁₀ เฉลี่ยรายปี ๙๘.๖ มกค./ลบ.ม. (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘) สาเหตุมาจากการทิ้งขยะจากผู้ละอองจากโรงไม้บดย่อยหิน โรงปูนซีเมนต์ โรงปูนขาว เหมืองหินในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงการจราจร การบรรทุกขนส่งในพื้นที่ และถนนสาธารณะที่มีสภาพชำรุดการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษของ PM₁₀ มีการประชุมหารือและผลักดันให้นำนโยบาย และมาตรการในการป้องกันและ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ทั้งพื้นที่ ๕๖.๐ เดซิเบลเอ) สำหรับระดับเสียงในพื้นที่ริมถนนมีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๖๒.๔ เดซิเบลเอ (ปี ๒๕๖๓ มีค่าเฉลี่ยทั้งปี ทั้งพื้นที่ ๖๒.๘ เดซิเบลเอ)

๗. ขยะมูลฝอยชุมชน

ปี ๒๕๖๔ มีปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น ๒๔.๔๘ ล้านตัน (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๑ ปี ๒๕๖๓ มี ๒๕.๗๗ ล้านตัน) ขยะมูลฝอยมีการคัดแยก ณ ต้นทาง และนำกลับใช้ประโยชน์ จำนวน ๗.๘๙ ล้านตัน ร้อยละ ๓๒ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๖ ปี ๒๕๖๓ มี ๘.๗๖ ล้านตัน) ส่งผลให้ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดอย่างถูกต้องมี ๙.๒๘ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๗ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๗ ปี ๒๕๖๓ มี ๘.๖๗ ล้านตัน) โดยการฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล การฝังกลบแบบกึ่งใช้อากาศ เตาเผาผลิตพลังงาน เตาเผาที่มีระบบบำบัดมลพิษอากาศ การหมักทำปุ๋ย และการผลิตเชื้อเพลิงจากขยะมูลฝอย (Refuse Derived Fuel: RDF) และกำจัดไม่ถูกต้องมี ๗.๘๑ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๑ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) (ลดลงจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๖ ปี ๒๕๖๓ มี ๘.๓๔ ล้านตัน) เช่น การเทกอง การเผากลางแจ้ง และเผาเผาไม่มีระบบบำบัดมลพิษอากาศ การจัดการแก้ไขปัญหามขยะมูลฝอย และขยะพลาสติกมีการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕) เช่น โครงการเปลี่ยนพลาสติกเป็นปุ๋ย (เมื่อคุณหมุนเวียน) ที่กำหนดให้นำพลาสติกเป้าหมายกลับมาใช้ประโยชน์อย่างน้อย ร้อยละ ๕๐

๘. ของเสียอันตราย

ของเสียอันตรายชุมชน ปี ๒๕๖๔ มีปริมาณ ๖๖๙,๕๑๘ ตัน (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๑.๖ ปี ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๖๕๘,๖๕๑ ตัน) ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ๔๓๙,๑๘๗ ตัน (ร้อยละ ๖๕) และของเสียอันตรายประเภทอื่นๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ ประมวล ๒๓๔,๓๓๑ ตัน (ร้อยละ ๓๕) เนื่องจากปัจจุบันประชาชนมีความต้องการและนิยมใช้เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์มากขึ้น รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีส่งผลให้มีการเปลี่ยนอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์บ่อยขึ้นเพื่อให้ทันสมัยนอกจากนี้การนำเข้าผลิตภัณฑ์บางส่วนที่มีคุณภาพต่ำ อายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์สั้น การคัดแยกของเสียอันตรายชุมชน ณ แหล่งกำเนิดยังมีไม่มากเท่าที่ควรขาดความร่วมมือของภาคเอกชนในการร่วมรับผิดชอบจัดการซากผลิตภัณฑ์ของตน รวมทั้งสถานที่กำจัดของเสียอันตรายชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุมทั่วทุกภูมิภาคตลอดจนการแบ่งอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบในการจัดการของเสียอันตรายชุมชนมีความซ้ำซ้อนกัน

๙. กากของเสียอุตสาหกรรม

กากของเสียอุตสาหกรรม ปี ๒๕๖๔ มีปริมาณกากของเสียอุตสาหกรรม (กากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและกากของเสียอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย) ที่มีการแจ้งการขนส่งในระบบและนำเข้าสู่ระบบการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมของกรมโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด ๑๘.๕๗ ล้านตัน (เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๓ ปี ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๑๘.๐๕ ล้านตัน) เป็นกากของเสียอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ๑๗.๐๗ ล้านตัน และกากของเสียอุตสาหกรรมอันตราย ๑.๕๐ ล้านตัน ปี ๒๕๖๔ มีจำนวนโรงงานที่เข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม ๖๓,๖๖๘ โรงงาน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ที่มีจำนวน ๖๒,๑๕๕ โรงงาน ทั้งนี้ เป็นผลมาจาก

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

กรมโรงงานอุตสาหกรรมได้มีการพัฒนาและยกระดับผู้ประกอบการจัดการของเสียอันตรายตามแผนงานของกระทรวงอุตสาหกรรม รวมถึงการส่งเสริมและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้ประกอบการในการจัดการกากอุตสาหกรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้เครื่องมือตามหลัก 3R ภายในโรงงาน โดยให้โรงงานมีเป้าหมายไปสู่การลดการกำจัดด้วยวิธีการฝังกลบ (Zero Waste to Landfill) กระทั่งด้วยของโรงงาน บำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศ ปี ๒๕๖๔ มีศักยภาพการรองรับและการกระจายตัวของโรงงานบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมมากที่สุดอยู่ที่ภาคตะวันออก รองลงมาเป็นภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก ภาคเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๔)

๑๐. มูลฝอยติดเชื้อ

ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ เกิดขึ้น ๙๐,๐๐๙.๒๓ ตัน (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘๗ ปี ๒๕๖๓ มีปริมาณ ๔๗,๙๖๒ ตัน) ส่วนใหญ่เกิดจากสถานพยาบาลภาครัฐ สถานพยาบาลภาคเอกชน สถานพยาบาลสัตว์ และห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย ในปี ๒๕๖๓ ปี ๒๕๖๔ จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้มูลฝอยติดเชื้อมีแหล่งกำเนิดเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ได้แก่ โรงพยาบาลสนาม ศูนย์กักกอย ศูนย์แยกกักในชุมชน (Community Isolation) ผู้ป่วยที่แยกกักตัวที่บ้าน (Home Isolation) Hospital สถานที่พักกักกันซึ่งทางราชการกำหนด (Quarantine Facilities) และสถานบริการฉีดวัคซีน มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง ๘๑,๗๗๙.๖๗ ตัน (เป็นร้อยละ ๙๐.๘๕) ส่วนใหญ่กำจัดด้วยวิธีเผาด้วยเตาเผาของภาครัฐและเอกชน และบางส่วนกำจัดด้วยระบบการฆ่าเชื้อด้วยไอน้ำ ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้ความสามารถในการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อมีน้อยกว่าปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดขึ้น กรมอนามัยได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ออกกฎ ระเบียบ และข้อบังคับเพื่อให้สถานประกอบกิจการประเภทโรงงานกำจัดของเสียเฉพาะที่กำจัดโดยกระบวนการเผา โรงงานที่ประกอบกิจการผลิตไฟฟ้าจากขยะชุมชน และโรงงานที่ประกอบกิจการผลิตปูนซีเมนต์สามารถรับมูลฝอยติดเชื้อมาเป็นเชื้อเพลิงในเตาเผาของโรงงานได้เป็นการชั่วคราว (กรมอนามัย, ๒๕๖๔)

๑๑. สารอันตราย

สารอันตรายภาคเกษตรกรรม ปี ๒๕๖๔ มีปริมาณการนำเข้าสารอันตรายทางการเกษตร ๑๖๖.๑๔ พันตัน (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๑๙ ปี ๒๕๖๓ มีปริมาณนำเข้า ๙๘.๒๕ พันตัน) สารอันตรายทางการเกษตรที่มีการนำเข้า ๓ อันดับแรก ได้แก่ สารกำจัดวัชพืช (Herbicide) สารกำจัดแมลง (Insecticide) และสารป้องกันและกำจัดโรคพืช (Fungicide) (กรมวิชาการเกษตร, ๒๕๖๔)

สารอันตรายภาคอุตสาหกรรม ๑๐ อันดับแรก ปี ๒๕๖๔ มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ จาก ๓.๐๖ ล้านตัน เป็น ๓.๒๒ ล้านตัน (เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕) ประเภทสารอันตรายในภาคอุตสาหกรรมที่นำเข้าสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ เมทานอล (methanol) หรือเมทิลแอลกอฮอล์ (methyl alcohol) กรดซัลฟิวริก (sulfuric acid) และเอทิลีนไดคลอไรด์ (ethylene dichloride) หรือ ๑,๒-ไดคลอโรอีเทน (1,2-dichloroethane) (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, ๒๕๖๔)

ปริมาณการนำเข้าผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในบ้านเรือนหรือด้านสาธารณสุข ปี ๒๕๖๔ พบว่ามีปริมาณ ๔,๘๘๑,๐๔๕.๘๖ ตัน เนื่องจากวัตถุอันตรายของสำนักงานคณะกรรมการการอาหารและยาส่วนใหญ่

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

แผนภาพภูมิทัศน์การจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะเวลา ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

เนื่องด้วย แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้สิ้นสุดช่วงแผนในระยะ ๕ ปีแรก จึงได้มีการจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะที่ ๒ – ๓ ช่วงระยะ ๑๐-๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๔) ของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี ที่จะมุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนลดการใช้ทรัพยากรที่กำลังจะหมดลง ลดการเกิดของเสียและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในชีวิตประจำวัน โดยกรมควบคุมมลพิษได้วิเคราะห์ประเด็นสำคัญภายใต้แผนจัดการมลพิษฯ ให้สอดคล้องกับแผนระดับชาติและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) และแผนระดับที่ ๓ แผนที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ อาทิ แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ “การแก้ไขปัญหามลพิษด้านฝุ่นละออง” เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นโยบายและสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตที่เป็นประเด็นสำคัญ เช่น หลักการ BCG Model การมุ่งสู่เป้าหมายการลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารเข้าสู่สังคมดิจิทัล เป็นต้น โดยสรุปเป็นรายการตามแผนตามยุทธศาสตร์ที่ ๑ – ๓ โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการต่อเนื่อง เฝ้าระวังและขับเคลื่อนการดำเนินงานในมาตรการที่ยังไม่มีการดำเนินการในช่วงเวลาที่ผ่านมา และมีมาตรการใหม่ที่เหมาะสม ดำเนินการเพิ่มเติมจากแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ดังนี้

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

เป็นผลิตภัณฑ์อุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปที่เป็นสารผสม จึงมีการผสมสารต่างๆ เช่น ตัวทำละลายสารรับความเป็นกรด-ด่าง ทำให้ปริมาณ (volume) ของผลิตภัณฑ์ค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณของวัตถุอันตรายที่มีอยู่ในผลิตภัณฑ์ อีกทั้งส่วนใหญ่วัตถุอันตรายที่นำเข้ามาเป็นวัตถุดิบรายชนิดที่ ๑ ประกอบกับในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อาจมีส่วนทำให้ปริมาณนำเข้าผลิตภัณฑ์ฆ่าเชื้อโรค ทำความสะอาดพื้น ผ้าม่าน เครื่องสุขภัณฑ์สูงขึ้นซึ่งเป็นปัญหาด้านสาธารณสุขที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อภาคการดำเนินการนำเข้าด้านวัตถุอันตราย ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในบ้านเรือนหรือด้านสาธารณสุขในการฆ่าเชื้อโรคทำความสะอาดพื้น ผ้าม่าน เครื่องสุขภัณฑ์ และวัสดุอื่นๆ สูง (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา, ๒๕๖๔)

๔. สารสำคัญของการออกแบบจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี มีการแบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี โดยมีการวางแผนในอนาคตที่ต้องการจะเห็น ดังนี้

ระยะที่ ๑ ระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) จะมุ่งจัดการมลพิษที่ต้นทาง ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาคการผลิตจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมลพิษต่ำ มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทอย่างเพียงพอและจัดการมลพิษได้ตามมาตรฐาน

ระยะที่ ๒ – ๓ ช่วงระยะ ๑๐-๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๔) มุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนลดการใช้ทรัพยากรที่กำลังจะหมดลง ลดการเกิดของเสียและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในชีวิตประจำวัน

ระยะที่ ๔ ระยะ ๕ ปีสุดท้าย (พ.ศ. ๒๕๗๕-๒๕๗๙) ได้วางกรอบแนวทางดำเนินงานเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon Society) บนพื้นฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีฐานองค์ความรู้ เทคโนโลยี กฎระเบียบ และสถาบัน/องค์กรรองรับการพัฒนาประเทศแบบไร้ของเสีย (Zero Waste)

ทั้งนี้ เป้าหมายในภาพรวมที่จะเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ดังแสดงตามแผนภาพภูมิทัศน์การจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะ ๒๐ ปี

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง

สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน และภาคการขนส่ง ให้ใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่า ใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในทุกๆระดับมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาสังแวดล้อม มีจิตสำนึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริโภคและการใช้ทรัพยากรที่พอใช้

๑. การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- สนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิตของผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรพลังงานลดของเสีย นำของเสียหรือวัสดุผลพลอยได้จากการบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่ในการจัดการผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เมื่อเสื่อมสภาพ
- ส่งเสริมการออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Design) ให้มีอายุการใช้งานนานขึ้น นำกลับมาใช้ซ้ำได้หลายครั้ง กำหนดให้การผลิตสินค้ามีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติไม่สารพิษ/สารอันตรายตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนของเสียจากการกระบวนการผลิตระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม (Waste Exchange System) และพัฒนาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกันเพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด
- ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการควบคุมการนำเข้าส่งออกเศษวัสดุรีไซเคิล และคุณภาพวัตถุดิบจากวัสดุใช้แล้ว
- ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เป็นแรงจูงใจ ได้แก่ ลดภาษีเครื่องจักรอุปกรณ์ให้กับผู้ผลิตสินค้าสะอาดสีเขียวได้บุคคล จัดทำโปรแกรมส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้สามารถแข่งขันกับสินค้าปกติในตลาดได้ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
- กำหนดมาตรฐานรับรองสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดลดภาษีสินค้าและผลิตภัณฑ์และให้เพิ่มคำแนะนำขึ้นตอน วิธีการทั้ง จดทะเบียน หรือการกำจัดจากผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ
- กำหนดให้มีหน่วยงานให้การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) เพื่อส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Procurement)
- ยกระดับศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และขยายผลสู่ระบบห่วงโซ่อุปทาน (Green Supply Chain)

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๙) ขยายผลหลักการดำเนินงานในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศให้กระจายไปตามภูมิภาคที่เป็นพื้นที่เป้าหมายการลงทุนทางเศรษฐกิจ
- ๑๐) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและประชาชนในกระบวนการทำธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เพื่อให้เกิดการแบ่งปันและเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- ๑๑) ศึกษาวิจัยระบบการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และจัดทำคลังข้อมูลวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการกำหนดประเภทของผลิตภัณฑ์
- ๑๒) การส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมให้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะโรดโชว์ภาคีกับภาครัฐและภาคประชาชนในการลด เลิกผลิต หรือเลิกใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ที่เกิดเป็นขยะมูลฝอยได้ง่าย ไม่คุ้มค่าในการนำกลับใช้ใหม่ กำจัดยากหรือเป็นปัญหาต่อระบบจัดการ รวมทั้งไม่มีการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำ ใช้ใหม่หรือกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการหลังการบริโภค ภายใต้หลักการ Corporate Social Responsibility (CSR) และหลักการขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR)
- ๑๓) จัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของภาคอุตสาหกรรม (Pollution Release and Transfer Registers : PRTR) โดยหน่วยงานราชการเป็นผู้ประเมินหรือคาดประมาณการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหามลพิษและการแก้ไขสถานการณ์ กรณีเกิดอุบัติเหตุภัยพิบัติที่ส่งผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- ๑๔) ส่งเสริมกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรมตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) เคมีเขียว (Green Chemistry) และเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ โดยสนับสนุนให้ผู้ประกอบการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการจัดการที่จะนำไปสู่การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และสร้างความหลากหลายให้แก่ผลิตภัณฑ์ ภายใต้เงื่อนไขการดูแลทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม และลดการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตให้เกิดของเสียน้อยที่สุด ลดการใช้พลังงาน ส่งเสริมการใช้ซ้ำ และการจัดการของเสียจากการผลิตด้วยการนำวัสดุคืบเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเพื่อกลับมาใช้ใหม่ รวมถึงการออกแบบผลิตภัณฑ์ และกระบวนการทางเคมีที่ลด ไม่ใช้ หรือก่อให้เกิดสารอันตรายต่อวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ นับตั้งแต่การออกแบบการผลิต การใช้และการกำจัดขั้นต้นสุดท้าย
- ๑๕) ส่งเสริมให้เกิดการใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่ทำหมตแผนการดูแลดำเนินการควบคุมผลิตภัณฑ์อย่างครบวงจรตั้งแต่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจนถึงขั้นตอนการจัดการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวในโลกผลิตภัณฑ์ รวมถึงการเผยแพร่ให้สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึงผ่านสื่อต่าง ๆ

- ๖) กำหนดมาตรฐานรับรองสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๗) สื่อสารประชาสัมพันธ์เกษตรกรที่ได้รับรางวัลการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องเชิดชูให้มีการรับรู้ในวงกว้าง เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อเกษตรกร
- ๘) พัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพาะปลูกการปลูกสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรภายใต้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) ระบบการควบคุมความปลอดภัยของอาหารที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค (Hazard Analysis and Critical Control Points : HACCP) และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP) ตลอดห่วงโซ่ (Green Supply Chain) โดยให้มีมาตรฐานความปลอดภัยที่สูงขึ้นและไร้มลพิษ
- ๙) มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ หรือออร์แกนิก (Organic) เพื่อยกระดับผลผลิตให้ได้คุณภาพและมีความปลอดภัยขึ้น โดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน ส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมถึงช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า
- ๑๐) สนับสนุนให้เกษตรกรนำเทคโนโลยี Smart Farm มาปรับใช้ เพื่อลดต้นทุนการใช้สารเคมี ใช้น้ำในปริมาณที่เหมาะสมกับสภาพดิน ชนิดของพืช ภูมิอากาศ และเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตผลที่ปลอดภัย ได้คุณภาพ และปริมาณคงที่ตรงตามความต้องการและช่วงเวลาของตลาด รวมทั้งส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรให้สูงขึ้น ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model)
- ๑๑) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพให้เกิดการนำวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรมาเพิ่มมูลค่า ซึ่งจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร และลดการเผาได้
- ๑๒) มุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานความปลอดภัยระดับสากล และส่งเสริมการทำเกษตรที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- ๑๓) สนับสนุนองค์กรเกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร (งานวิจัย ส่งเสริมคุณค่า การตลาด และการลงทุน)
- ๑๔) สนับสนุนและขยายเครือข่ายเกษตรสีเขียวที่มีการนำของเสียไปใช้ประโยชน์ (waste to energy)
- ๑๕) ให้การสนับสนุนงานวิชาการด้านการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ของภาคการเกษตร ผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตทางการเกษตร ให้ความหลากหลายมากขึ้นในตลาด หรือนำการประเมินคาร์บอนฟุตพริ้นท์มาสร้างความน่าเชื่อถือ และเพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออกและสร้างทะเบียนสินค้าเกษตรของประเทศไทยต่อไป
- ๑๖) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีชีวภาพเพื่อแปรรูปและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรได้รับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีกลไกการถ่ายทอดเทคโนโลยี

- ๑๖) ส่งเสริมให้เกิดตลาดผลิตภัณฑ์ที่มีการแสดงของระดับมาตรฐานการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมขั้นต่ำ และขึ้นสูง และต้องส่งเสริมสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ผ่านเกณฑ์ระดับต่ำให้สามารถพัฒนาไปสู่มาตรฐานระดับสูงได้
- ๑๗) ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมสำหรับการผลิตสินค้าจากวัสดุเหลือใช้หรือวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณที่ต่ำตลอดวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์
- ๑๘) พัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ดิจิทัลคอนเทนต์และเป็นผู้ให้บริการด้านดิจิทัลที่สำคัญของอาเซียน รวมทั้งส่งเสริมให้ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนที่สำคัญของโลก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาขนาดที่ปล่อยมลพิษเป็นศูนย์ (Zero Emission Vehicle: ZEV)
- ๑๙) จัดทำแนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียของนิคมอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม กลับมาใช้ประโยชน์
- ๒๐) เติบโตขึ้นให้ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์บำบัดน้ำเสียมาเข้ารับการตรวจสอบเพื่อรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)
- ๒๑) ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนให้อาคารถของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และบ้านเรือน เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) และผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียน

๒. การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรทั้งการเพาะปลูก การปศุสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรให้มีการกระบวนการผลิตในรูปแบบคาร์บอนต่ำ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๒) ออกนโยบายให้สินค้าเกษตรที่เป็นเป้าหมายสำคัญของประเทศทำการเกษตรโดยวิธีการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อลดการเกิดมลพิษจากการทำการเกษตรและป้องกันการกัดกร่อนทางการค้า
- ๓) ผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวทางการบริหารจัดการเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ (Zoning) และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทำการเกษตรบนพื้นที่ต้นน้ำ
- ๔) ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริมการใช้เทคนิคที่ดีที่สุด (Best Available Techniques : BAT) และแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Environmental Practices: BEP) หรือการใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าในการเพาะปลูก
- ๕) อดบทเรียน Smart Farmer ต้นแบบด้านการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร นำไปขยายผลและเผยแพร่ไปใช้ในการปฏิบัติ

- ที่ส่งเสริมให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy)
- ๑๗) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ส่วนราชการใช้สินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่ได้คุณภาพ
- ๑๘) ส่งเสริมให้มีการนำของอินทรีย์ในแหล่งกำเนิดไปใช้ประโยชน์ในภาคการเกษตร เช่น การนำไปเลี้ยงสัตว์ การนำไปผลิตก๊าซชีวภาพ

๓. การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) กำหนดปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เริ่มจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีความอ่อนไหว เช่น อุทยานแห่งชาติ พื้นที่เกาะ
- ๒) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้ผู้ประกอบการบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวมีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน ลดการเกิดของเสีย เช่น น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ ขยะวัสดุ บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้ว และให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม
- ๓) จัดทำข้อควรปฏิบัติ (Do and Don't) สำหรับนักท่องเที่ยวที่ถือคู่มือรักษาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไม่ทิ้งขยะในทะเล ลดและคัดแยกขยะมูลฝอยลดการใช้วัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ โคมู่งพลาสติก ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสื่อสาร ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวในการปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติดังกล่าว ผ่านธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- ๔) จัดทำโครงการทางเศรษฐกิจที่เป็นแรงจูงใจผู้ประกอบการบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ จัดทำโปรแกรมส่งเสริมการลงทุน ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล อัตราเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจบริการท่องเที่ยวปกติในตลาดได้ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคเลือกใช้บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
- ๕) พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวโดยที่คำนึงถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และผลักดันไปสู่การรับรองมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล
- ๖) สื่อสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เช่น จัดทำทำเนียบนาม การมอบรางวัลประกาศนียบัตร การประชาสัมพันธ์ที่ในระดับประเทศและต่างประเทศ
- ๗) พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Ecotourism) และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนสามารถบริหารจัดการเองได้

- ๘) ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบ New Normal ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น การท่องเที่ยวที่หลีกเลี่ยงผ่านระบบออนไลน์ มีระบบจัดการขยะและของเสียที่ถูกต้องเหมาะสม ไม่สร้างขยะ ลด เลิก การใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง หรือส่งเสริมการใช้ผลิตภัณฑ์ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำหรือสามารถย่อยสลายได้ตามธรรมชาติ
- ๙) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่เพื่อกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองรองหรือชุมชนท้องถิ่น โดยนำพหุโมลิติจิทัลมาช่วยท่องเที่ยวสร้างเนื้อหาการท่องเที่ยว ตลอดจนบริหารจัดการเส้นทาง และจำนวนนักท่องเที่ยวตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) รวมทั้งนำงานวิจัยเชิงพื้นที่ของสถาบันการศึกษาที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน มาขยายผลต่อยอดให้เป็นการท่องเที่ยวแบบกลมกลืน ตามหลัก BCG Model และมีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมจากนักท่องเที่ยว
- ๑๐) ส่งเสริมและยกระดับการจัดการสิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พื้นที่เกาะ ให้เป็นเขตปลอดมลพิษ เช่น การใช้พาหนะที่ไม่ใช่เครื่องยนต์ การใช้รถยนต์และเรือที่ใช้ก๊าซธรรมชาติหรือไฟฟ้า การห้ามใช้ภาชนะที่ย่อยสลายยาก เช่น โฟม พลาสติก การกำหนดให้นักท่องเที่ยวมีการคัดแยกขยะและทิ้งขยะในจุดที่กำหนด รวมถึงวางระบบคัดแยก รวบรวม และการจัดการขยะพลาสติกและขยะประเภทอื่น สำหรับเรือท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว และต้องนำมาจัดเก็บตามที่กำหนด เป็นต้น
- ๑๑) สนับสนุนกลไกการให้บริการการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีไทย และวิธีชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๑๒) สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนตามแนวคิด BCG โดยพัฒนาระบบการจัดการพื้นที่และแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับระบบนิเวศ และการสนับสนุนการใช้นายยนต์ไฟฟ้า หรือมาตรการอื่น ๆ เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในการการท่องเที่ยว
- ๑๓) ส่งเสริมการลดพลาสติกและเลิกใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารในสถานที่ท่องเที่ยว รวมถึงอุทยานแห่งชาติ/อุทยานธรณี และสวนสัตว์

๔. การคมนาคมขนส่งและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ส่งเสริมการใช้เครื่องยนต์และเชื้อเพลิงสะอาด ปรับปรุงระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่และการจัดการจราจร และพัฒนาปรับปรุงวิธีการตรวจสภาพรถยนต์ให้สอดคล้องกับการปรับปรุงมาตรฐานใหม่ ๆ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

และการใช้ในครัวเรือนเพื่อลดการระบายมลพิษการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- ๑๓) ปรับปรุงถนนโดยใช้วัสดุปูพื้นผิวถนนที่ช่วยลดการเกิดเสียงรบกวนควบคู่กับการจำกัดความเร็วรถยนต์ ในเส้นทางที่ใกล้พื้นที่อ่อนไหวต่อเสียง อาทิ พื้นที่ชุมชน และพื้นที่อุทยาน เป็นต้น
- ๑๔) กำหนดการจัดเก็บภาษีรถยนต์ให้ครอบคลุมการระบายก๊าซเรือนกระจกได้ออกไซด์และค่าการระบายมลพิษอื่น ๆ ตามมาตรฐานของรถยนต์เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการผลิตรถยนต์ที่มีมาตรฐานเข้มงวดโดยเร็ว
- ๑๕) กำหนดการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและภาษีท้องถิ่นสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงให้สอดคล้องกับปัญหามลพิษในแต่ละพื้นที่ และนำเงินภาษีท้องถิ่นกลับมาใช้เพื่อการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศในพื้นที่นั้น
- ๑๖) กำหนดแนวทางหรือระบบการรวบรวมชาวรถยนต์ ชากมอเตอร์ไซด์รถยนต์ไฟฟ้าที่หมดอายุการใช้งาน และซากผลิตภัณฑ์ไฟฟ้า เพื่อเข้าสู่ระบบการนำกลับมาใช้ใหม่ การกำจัดและการใช้เชื้อเพลิงอย่างเป็นระบบ และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ๑๗) ส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนเพื่อนำมาใช้กับยานยนต์ โดยวางแผนส่งเสริมให้เกิดการผลิต การจำหน่าย และการใช้งานรถยนต์ไฟฟ้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน
- ๑๘) กำหนดการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อการกำจัดรถยนต์เมื่อหมดสภาพการใช้งานแล้ว และกำหนดแนวทาง การกำจัดซากรถยนต์อย่างเหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๑๙) จัดทำแผนการกำหนดสัดส่วนการผลิตและนำเข้ารถยนต์แต่ละประเภทให้สอดคล้องกับพลังงานที่มีใช้ในประเทศ เพื่อลดปริมาณการนำเข้าพลังงานเชื้อเพลิงจากต่างประเทศ
- ๒๐) ส่งเสริมและสร้างระบบรองรับการทำงานแบบ Work From Home เพื่อช่วยแก้ไขปัญหการจราจรและเป็นการลดมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะในช่วงภาวะวิกฤตฝุ่นละออง
- ๒๑) ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการใช้งานรถยนต์ที่มีมลพิษต่ำ เช่น Zero Emission Vehicle (ZEV) EURO 5 และ EURO 6 เพื่อส่งเสริมให้ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการเลือกผลิตรถยนต์ที่มีมลพิษต่ำออกสู่ตลาด เนื่องจากต้นทุนการผลิตจะต่ำกว่ารถยนต์ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสูง
- ๒๒) การนำเทคโนโลยี AI (Artificial Intelligence) มาใช้ในการวางแผนการเดินทางในชีวิตประจำวัน เพื่อลดปัญหาการจราจร และช่วยลดปัญหามลพิษ
- ๒๓) พัฒนาระบบและเพิ่มการขนส่งสินค้าทางรางแทนการขนส่งทางถนน
- ๒๔) ส่งเสริมการใช้มาตรการใช้พลังงานทดแทนในภาคประชาสังคม ภาคครัวเรือน และการประกอบอาชีพ เช่น การใช้โซลาร์เซลล์ในการส่องสว่าง การใช้ปั้มน้ำสำหรับการเกษตร การอบถาดสินค้าอาหารทางการเกษตร

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๒) ใช้มาตรการลดปริมาณรถยนต์ส่วนบุคคลที่วิ่งในพื้นที่การจราจรหนาแน่น เช่น การจัด Zoning เพื่อควบคุมปริมาณการจราจรเฉพาะพื้นที่ การลดพื้นที่จราจรที่แบ่งให้กับรถยนต์ส่วนบุคคล การควบคุมสมรรถนะของเครื่องยนต์ (Performance)
- ๓) ยกระดับการผลิตยานพาหนะให้รองรับการยกระดับมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
- ๔) สนับสนุนการผลิตยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต่อยอดการใช้ภาษีสรรพสามิตรลดตามค่าคาร์บอนไดออกไซด์ให้ครอบคลุมผลิตภัณฑ์ การได้รับฉลากรับรอง การลดภาษียานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดซื้อจัดจ้างยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการผลิตเชิงพาณิชย์
- ๕) สนับสนุนให้เกิดการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มทางเลือกในการเดินทางขนส่งสาธารณะ มีการจัดระบบการขนส่งมวลชนที่ดี สะดวก เข้าถึงง่าย มีจุดเชื่อมต่อ ระบบการเดินทางอื่น ควบคุมการกำหนดอัตราค่าโดยสารให้เหมาะสม และจัดสภาพแวดล้อมที่สะดวกต่อการเดินทางที่ไม่ใช่เครื่องยนต์ เพิ่มการใช้จักรยานสำหรับการเดินทางระยะใกล้ๆ
- ๖) จัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของภาคการขนส่ง (Pollution Release and Transfer Registers : PTRR) โดยหน่วยงานราชการเป็นผู้ประเมินหรือภาคประชาคมการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดมาตรการในการป้องกันปัญหามลพิษและการแก้ไขสถานการณ์ กรณีเกิดอุบัติเหตุสารเคมีที่ส่งผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม
- ๗) สนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงสะอาดสำหรับยานพาหนะ เช่น ไบโอดีเซล พลังงานไฮโดรเจน การปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และให้ใช้เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด (Clean Coal Technology) เพื่อลดการเกิดมลพิษ
- ๘) กำหนดมาตรการในการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เข้มงวดสำหรับโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินและพลังงานทดแทน เช่น ก๊าซธรรมชาติ ชีวมวล ยางรถยนต์เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย
- ๙) กำหนดมาตรการหรือระบบรองรับการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ประเภทแบตเตอรี่ที่เกิดจากการสนับสนุนการใช้รถไฟฟ้า รถ Hybrid ผลิตภัณฑ์จากการใช้พลังงานทดแทน เช่น แผง Solar cell ในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ส่งเสริมการ recycle แผงโซลาร์ เนื่องจากสามารถนำมา recycle ได้
- ๑๐) พัฒนามาตรฐานอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมทั้งด้านการจัดการของเสีย การใช้น้ำ พลังงาน การใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กรณีปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคาร) และสนับสนุนการเข้มมาตรการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (Building Energy Code) เป็นลำดับแรก
- ๑๑) ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่มาแทนการดำเนินงานกิจกรรมในชีวิตประจำวันการประกอบธุรกิจและการทำงาน เพื่อลดการเดินทาง
- ๑๒) ใช้กลไกทางด้านราคา เพื่อจูงใจให้ประชาชนใช้พลังงานสะอาด พลังงานทดแทน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคการผลิตไฟฟ้า คมนาคมขนส่ง อุตสาหกรรม เกษตรกรรม

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๒๒) มีมาตรการลดผลกระทบที่จะส่งผลต่อผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมยานยนต์ดั้งเดิมและภาคการผลิตอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิ เกษตรกรผู้ผลิตพืชพลังงาน
- ๒๖) เพิ่มปริมาณการใช้นายยนต์ไฟฟ้าภายในประเทศไทยในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ปรกโดยसारสาธารณะในเมืองหลักกับสู่ระบบการขับเคลื่อนด้วยพลังงานไฟฟ้าทั้งหมด
- ๒๗) ส่งเสริมให้ประเทศใหม่มีสถานีอัดประจุไฟฟ้าอย่างเพียงพอครอบคลุมเส้นทางคมนาคมที่สำคัญทั่วประเทศ
- ๒๘) ระบบการขนส่งระหว่างพื้นที่เมืองและชนบทมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน เข้าถึงได้ง่าย ส่งเสริมให้มีระบบขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ปัญหาฝุ่นละออง PM_{2.5} ในประเทศไทยให้มีความยั่งยืน

๕. การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) เพิ่มการกระตุ้นจิตสำนึก ปลุกฝังค่านิยมการบริโภคที่มีความพอดี สร้างความตระหนักในภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเกิดค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคที่มีความพอดี ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ
- ๒) ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ (Social Media) รวมทั้ง Mobile Application เพื่อสร้างกระแสให้เกิดค่านิยมในการบริโภคและการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๓) ออกนโยบายรัฐบาลเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้าสู่พฤติกรรมกาบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น นำใบเสร็จมาลดภาษี จัดโปรแกรมส่งเสริมการซื้อและใช้บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ออกบัตรสะสมแต้ม หรือบัตรสีเขียว (Green dot, Green card)
- ๔) ให้ภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Public Procurement) เพื่อสร้างตลาดสินค้า
- ๕) แก้ไขระเบียบว่าด้วยการพัสดุ เพื่ออำนวยความสะดวกหน่วยงานราชการในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเพิ่มรายการสินค้าและบริการให้อยู่ในบัญชีแสดงสินค้ามากขึ้น
- ๖) สร้างการตัดสินใจกับผู้บริโภคให้เลือซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงตราคุณภาพหรือการติดฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) การแสดงคุณสมบัติของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๗) ออกเครื่องมือประเภทต่างๆ ทั้งมาตรการด้านเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมภาคบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เช่น การขึ้นสิ่งแวดล้อม คำธรรมเนียมนัดกัน การใช้กลไกราคาที่แตกต่างกัน
- ๘) ส่งเสริมให้ธุรกิจ Startup หรือการใช้แอปพลิเคชัน ระบบออนไลน์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ธุรกิจศูนย์ชาร์จรถยนต์ไฟฟ้า ธุรกิจร้าน Refill Store นำบรรจุภัณฑ์มาเติมสินค้าเอง บรรจุภัณฑ์อาหารทานได้ แอปพลิเคชัน Green Shop ศูนย์รวมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมออนไลน์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นต้น
- ๙) จัดทำโครงการที่ภาครัฐสนับสนุน หรือส่งเสริมการใช้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น ภาครัฐสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน หรือลดภาษี สำหรับการใช้บริการจองโรงแรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- ๑๐) ให้ประชาชนสนับสนุนการลดขยะพลาสติก ลดการใช้และปฏิเสธการรับผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ใช้เท่าที่จำเป็น ใช้ภาชนะที่ล้างทำความสะอาดได้ ปั่นได้ แก้วใช้ซ้ำ ใช้อุปกรณ์สีของแทนการใช้ถุงพลาสติก เช่น ถุงผ้า ตะกร้า อุปกรณ์อื่น สนับสนุนและให้บริการร้านค้าที่ให้ความร่วมมือในการลดการใช้และจัดการให้ผลิตภัณฑ์พลาสติก สนับสนุนการซื้อและใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้บริการ Refill station และทั้งภาชนะหรือบรรจุภัณฑ์พลาสติกให้ถูกต้องตามสัญลักษณ์ที่ปรากฏ
- ๑๑) ยกระดับให้หน่วยงานภาครัฐและร้านค้าในสถานที่ราชการเป็นต้นแบบการลดพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว โดยใช้ผลิตภัณฑ์ใช้ซ้ำ และรีไซเคิลง่าย ใช้เท่าที่จำเป็น คัดแยกเพื่อนำพลาสติกกลับมาใช้ประโยชน์ และการทิ้งอย่างถูกต้อง
- ๑๒) องค์กรและสร้างแคมเปญ (Campaign) ระดับประเทศเพื่อสื่อสารต่อสาธารณะภายใต้แนวทาง “งดการให้-ปฏิเสธการรับและลดการใช้พลาสติกใช้ครั้งเดียว” และสื่อสารให้ผู้จำหน่ายร้านค้า และประชาชนรับรู้และเข้าใจการจำแนกกลุ่มผลิตภัณฑ์พลาสติกและการทิ้งเมื่อใช้งานแล้วได้อย่างถูกต้อง
- ๑๓) มีมาตรการในการลดปริมาณขยะอาหาร (Food Waste) โดยการพัฒนาภาในการส่งต่ออาหารส่วนเกินจากกิจกรรมในโรงแรม การจัดงาน สถานที่ท่องเที่ยวถึงกลุ่มที่มีความเปราะบางด้านอาหาร เช่น สถานรับเลี้ยงเด็ก ชุมชนแออัด
- ๑๔) ให้มีกลไกการสร้างองค์ความรู้ การผลิต บริการ และบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้อย่างแท้จริงในระดับชุมชน
- ๑๕) นำเกณฑ์ตัวชี้วัดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เรื่อง สัตว์เลี้ยงโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการผลิตสินค้าหรือบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Product/Eco-Service) หรือมีการจัดซื้อจัดจ้างและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Purchasing) มาดำเนินการควบคู่กันเพื่อส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

- ๓) จัดระบบผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย (ชาเล้ง) ร้านค้าของเก่าและเครือข่ายกิจกรรมรีไซเคิลชุมชนและตลาดนัดรีไซเคิล กำหนดมาตรฐานการประกอบรถออกในอนุญาต และกำกับดูแลให้ถูกสุขลักษณะ
- ๔) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดก๊าซเรือนกระจก โดยการปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพสถานที่กำจัดเดิมหรือจัดการขยะมูลฝอยตกค้างสะสม ซึ่งใช้รูปแบบเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมจัดการขยะมูลฝอยเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ (Cluster) โดยเฉพาะในกลุ่มขนาดกลางและขนาดเล็โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานและรูปแบบการลงทุนที่เหมาะสม รวมทั้งการจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานรองรับระบบเก็บรวบรวมขนส่ง สถานีขนถ่ายและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ส่วนพื้นที่ที่ไม่สามารถส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม อาทิ พื้นที่เกาะ พื้นที่สูง พื้นที่หุบเขา ให้จัดการและกำจัดขยะมูลฝอยแยกเฉพาะในพื้นที่ตนเอง (Stand Alone) โดยเน้นการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ในมากที่สุดก่อนการกำจัดขั้นสุดท้าย
- ๕) จัดให้มีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานอย่างเหมาะสม
- ๖) กำหนดมาตรการจัดการขยะอาหารให้ครอบคลุมห่วงโซ่อุตสาหกรรมอาหาร ได้แก่ ผู้จำหน่ายกระจายสินค้าหรืออาหาร ผู้ประกอบการที่เป็นร้านอาหาร โรงแรม ห้างสรรพสินค้า จนถึงระดับชุมชน เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าและตลาดสด โดยเน้นการลดขยะอาหาร (Food Waste) ภายใต้การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการ ภาครัฐและประชาชน การส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ ในการป้องกันการเกิดขยะอาหาร และการส่งเสริมการใช้ประโยชน์ขยะอินทรีย์ในเชิงธุรกิจ
- ๗) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กับสนับสนุนภาคเอกชนให้มีโอกาสในการศึกษาค้นคว้าผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และส่งไปรีไซเคิล/บำบัด/กำจัดอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility : EPR)
- ๘) ผลักดันให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง ๗๖ จังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการส่งของเสียอันตรายจากชุมชน และจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของจังหวัดไปกำจัดรวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์การขนส่งของเสียอันตรายจากชุมชนไปกำจัด
- ๙) พัฒนา และเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายจากชุมชน และจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศไทย ให้เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน
- ๑๐) เพิ่มการจัดตั้งศูนย์กำจัดของเสียอันตรายชุมชน โรงงานคัดแยกและรีไซเคิลพลาสติกผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และวัสดุรีไซเคิลอื่นที่ได้มาตรฐาน โดยให้กระจายครอบคลุมทุกภูมิภาคเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งหรือใช้บริการศูนย์จัดการกากอุตสาหกรรม และควบคุมไม่ให้กลุ่มรับซื้อของเก่าผู้ประกอบการรายย่อย และชาวบ้านถอดแยกชิ้นส่วนเพื่อขายอย่างไม่ถูกต้อง

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

- ๑๖) สนับสนุน ส่งเสริม มีมาตรการรองรับการเติบโตของ SMEs หรือมีกองทุนกู้ยืมสำหรับการพัฒนา SMEs ทุกขนาด เพื่อส่งเสริมการผลิตและการส่งออก ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสร้าง SMEs ให้มีความรู้ขั้นต้นตระหนักรู้และโลก รวมทั้งพัฒนาและนำสินค้าและผลผลิตเข้าสู่ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การรองรับมาตรฐานและเครื่องหมายสิ่งแวดล้อม
- ๑๗) ส่งเสริม SMEs ไทยให้มีความก้าวหน้าขึ้นแข่งขันด้วยเทคโนโลยีองค์ความรู้และนวัตกรรม โดยเฉพาะในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนารูปแบบธุรกิจ และเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการ ให้สามารถปรับตัวสู่ธุรกิจใหม่ที่มีแนวโน้มความต้องการมากขึ้นในอนาคต อาทิ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือสินค้าและบริการด้านสุขภาพ
- ๑๘) สนับสนุนให้วิสาหกิจขนาดกลางและย่อม (SMEs) นำแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และเทคโนโลยีมาปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อก้าวสู่ธุรกิจที่ยั่งยืนในยุคอุตสาหกรรม
- ๑๙) ส่งเสริมการจัดทำเกณฑ์ข้อกำหนดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ตะกร้าเขียว) ประเภทผลิตภัณฑ์ประหยัดน้ำ และเชิญชวนผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ประหยัดน้ำขึ้นทะเบียนฉลากเขียว ตะกร้าเขียว ฉลากลด-โลกร้อน/ฉลากลดคาร์บอน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนให้อาคารหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และบ้านเรือนใช้ผลิตภัณฑ์ประหยัดน้ำ
- ๒๐) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการออกแบบและใช้ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เพื่อสิ่งแวดล้อม (Design for Environment : Dfe) เพื่อให้สามารถใช้ซ้ำและรีไซเคิลได้ง่าย ลดการใช้วัสดุที่มีความเป็นอันตราย ลดการเดิมสารอันตรายในผลิตภัณฑ์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิด การจัดให้มีระบบจัดการของเสีย ทั้งจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคชุมชน ภาคบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง โดยครอบคลุมการจัดการทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ กากอุตสาหกรรม สารอันตราย น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ

๑. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างและฟื้นฟูประสิทธิภาพสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิม
- ๒) กำหนดให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทาง โดยเฉพาะการแยกขยะอินทรีย์และของเสียอันตรายจากชุมชน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวบรวมนำไปบำบัดและกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการต่อไป

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

- ๑๑) ออมาตรการในการป้องกันและควบคุมสินค้าด้วยคุณภาพ สินค้ามีมาตรฐาน หรือสินค้าคุณภาพไม่ได้มาตรฐานที่มีอายุการใช้งานสั้นและเกิดมลพิษเข้ามาจำหน่ายและใช้งานในประเทศ
- ๑๒) กำหนดสถานบริการสาธารณสุขขนาดเล็ก ให้ความสำคัญการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อให้เป็นไปตามระบบเอกสารกำกับการขนส่ง เช่นเดียวกับโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่
- ๑๓) ผลักดันการออกกฎหมายการจัดการจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้มีบังคับใช้
- ๑๔) สร้างและพัฒนากระบวนการรับจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้นในอนาคต ภายใต้นโยบายดิจิทัลไทยแลนด์หรือไทยแลนด์ 4.0
- ๑๕) ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบสถานที่บำบัด/กำจัดขยะมูลฝอยกำกับดูแลการเก็บขน บำบัด และกำจัดขยะมูลฝอย ของเสียอันตรายชุมชนและมูลฝอยติดเชื้อให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดทั้งของรัฐและเอกชน
- ๑๖) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนัก การวิจัยวัสดุตกแทนพลาสติกเพื่อลดปริมาณขยะพลาสติกตั้งแต่ต้นทาง
- ๑๗) พัฒนานวัตกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและย่อยสลายง่าย
- ๑๘) ส่งเสริมธุรกิจ Startup ในการผลิตเทคโนโลยีนวัตกรรมที่ทันสมัย เพื่อใช้ในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ เช่น การผลิตผลิตภัณฑ์ย่อยสลายได้ง่าย (Decomposable Waste) โดยสนับสนุนให้ทุนวิจัยผ่านองค์กรต่าง ๆ เช่น สถาบันนวัตกรรมแห่งชาติ
- ๑๙) ส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบจากการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและเกิดความตระหนักในการลดปัญหาผลกระทบที่เกิดจากขยะและของเสียอันตรายจากชุมชน
- ๒๐) ส่งเสริมให้ยกเลิกการใช้พลาสติกครั้งเดียวทิ้ง (Single Use Plastic) และส่งเสริมการนำพลาสติกกลับมาใช้ใหม่ตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)
- ๒๑) ผลักดันให้สถานประกอบการออกแบบและโรงงานรีไซเคิลจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สร้างเครือข่ายเพื่อรวมกลุ่มในการรีไซเคิลให้ครบวงจรและมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีที่ก่อให้เกิดมลพิษต่ำและนำของเสียไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- ๒๒) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดการจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพและไม่ก่อผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้เกิดการนำไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งลดการใช้สารอันตรายในเครื่องใช้ไฟฟ้า
- ๒๓) พัฒนากลไกเกณฑ์ แนวทาง วิธีการในการกำกับดูแล ตรวจสอบ เพื่อควบคุมการขยายมลพิษจากระบบบำบัดและกำจัดขยะมูลฝอย เช่น การกำหนดมาตรฐาน/มาตรการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการวางระบบการติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวัง การกำหนดประเภท คุณลักษณะเทคโนโลยี

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๗๐

- ที่จะนำมาใช้กำจัดมูลฝอย การจัดทำระบบอนุญาตและกำกับดูแลผู้รับจ้างกำจัดมูลฝอย การจัดทำแนวทางในการควบคุมการระบายของเสียจากระบบกำจัดขยะมูลฝอย
- ๒๔) การกำหนดมาตรฐาน การจัดทำแนวทางในการควบคุมการระบายของเสียจากระบบกำจัดขยะมูลฝอย
- ๒๕) บริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ ลดการขนส่งขยะข้ามไปกำจัดบนแผ่นดินใหญ่ โดยให้มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ต้นทาง-กลางทาง-ปลายทาง ตามมาตรการและแนวทางในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยบนเกาะ
- ๒๖) กำหนดระบบการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางตามประเภทที่สอดคล้องกับรูปแบบหรือเทคโนโลยีการกำจัดขยะมูลฝอย ณ ปลายทาง และออกกฎระเบียบเพื่อให้ครัวเรือน-อาคาร-สำนักงานทุกแห่งคัดแยกขยะก่อนทิ้งเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ โดยใช้กลไกแรงจูงใจและบทลงโทษ สนับสนุนการคืนประโยชน์กลับให้กับบ้านเรือน กิจการบางประเภท หรือแหล่งกำเนิดขยะขนาดใหญ่ที่มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง
- ๒๗) พัฒนาแพลตฟอร์มการแลกเปลี่ยนของเสียจากขยะในการนำกลับไปใช้ประโยชน์ โดยเฉพาะขยะพลาสติก ขยะบรรจุภัณฑ์ ขยะอาหาร
- ๒๘) สนับสนุนการใช้ขยะพลาสติกในประเทศ โดยการจัดรณานำเข้าเศษพลาสติกจากต่างประเทศ และส่งเสริมคัดแยกขยะพลาสติกไม่ว่าจะเป็นขยะพลาสติกที่มีอัตราการรีไซเคิลสูงหรือต่ำ เพื่อนำกลับเข้าสู่ระบบรีไซเคิล ด้วยการพัฒนาศักยภาพฯเล็งและผู้ประกอบการรับซื้อของเก่า ธุรกิจรีไซเคิล การสร้างศูนย์อุตสาหกรรมรีไซเคิล (Recycle hub) และพัฒนา Digital platform ให้เป็นตลาดกลางซื้อขายขยะพลาสติก
- ๒๙) ควบคุมการนำเข้าหรือรับเพิ่มรายการขยะอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทเป็นสินค้าต้องห้ามในการนำเข้าในราชอาณาจักร
- ๓๐) จัดทำรูปแบบ หลักเกณฑ์ มาตรฐานการจัดการของเสียอันตรายชุมชนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการของเสียอันตรายชุมชนในภาพรวมของจังหวัด ตั้งแต่การเก็บรวบรวม การเก็บกัก และการส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการภายในระยะเวลาที่เหมาะสม และขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามรูปแบบที่กำหนด
- ๓๑) กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการที่เหมาะสมในการกำกับดูแลการจัดการกาของเสียที่เกิดจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยให้สอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน ๒ ฉบับ ได้แก่ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง ระบบเอกสารกำกับการณ์ขนส่ง พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. ๒๕๔๘
- ๓๒) เสริมสร้างศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเตรียมความพร้อมของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน แผนการดำเนินงาน และงบประมาณในการบริหารจัดการของเสียอันตรายจากสถานประกอบการ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๔) สนับสนุนการแก้ไขปัญหาเหตุเดือดร้อนจากกรณีการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม โดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารอันตรายนำไปสู่การสืบค้นผู้ก่อ และแผนทางการฟื้นฟู/เยียวยากรณีได้รับผลกระทบรุนแรง

๓. การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ออกประกาศให้สารเคมีทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่ระบุอยู่ในพันธกรณีระหว่างประเทศเป็นวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายให้ครบทุกประเภท
- ๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการเก็บและการกำจัดทำลายสารอันตรายทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่คงค้างเลื่อมสภาพและขาดบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ใช้แล้ว และแจ้งให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ
- ๓) เพื่าระวัง ติดตามตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เส้นทางการขนส่งสารอันตรายและพื้นที่ปนเปื้อนจากกิจกรรมต่างๆ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง
- ๔) เพื่าระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณการตกค้างของสารอันตรายทางการเกษตรในสิ่งแวดล้อมทั้งในตะกอนดิน ดิน น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน พืช และสัตว์ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหานในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง
- ๕) กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ครอบคลุมสารอันตรายชนิดใหม่ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรวจพบบ่อยครั้ง
- ๖) ลดการใช้สารเคมี ส่งเสริมการใช้สารชีวภาพ/สมุนไพรกำจัดศัตรูพืช หรือใช้วิธีธรรมชาติแทนเพื่อนำไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์หรือเกษตรปลอดสารเคมี
- ๗) ส่งเสริมการใช้สารกำจัดศัตรูพืชที่มีความเสี่ยงและผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมต่ำ
- ๘) กำหนดมาตรการเพื่อการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) สารเคมีที่นำมาใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการในระยะยาว
- ๙) กำหนดให้มีจุดจัดเก็บและทำลายบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ใช้แล้วให้ครอบคลุมพื้นที่ทางการเกษตร
- ๑๐) สร้างองค์ความรู้ในการจัดการและลดการใช้สารอันตรายในภาคการเกษตร เพื่อให้เกิดความตระหนักในการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร

๔. การจัดการน้ำเสียชุมชน

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดำเนินการตามกฎหมายภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๖๒ ในการอนุญาตและตรวจสอบการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียที่ต้อง

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ขนาดเล็ก อาทิ บุคลากรที่รับผิดชอบ จัดเตรียมและพัฒนาบุคลากรให้ระดับผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่เข้าข่ายโรงงาน ภายใต้พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๓๓) พัฒนาเครื่องมือจัดการขยะอาหาร (Food Waste) เช่น เครื่องหมักปุ๋ยในครัวเรือนสำเร็จรูปให้เข้าถึงกลุ่มหรือการจัดการจัดการที่มีแนวโน้มผลิตขยะอาหารเป็นจำนวนมากและบ่อยครั้ง
- ๓๔) ส่งเสริมให้มีการนำขยะหมวนเวียนกลับไปใช้ประโยชน์ในสัดส่วนที่สูงขึ้น โดยผ่านการปรับปรุงระบบการจัดการ การแก้ไขหรือกำหนดกฎระเบียบที่จำเป็น อาทิ การกำหนดมาตรการเชิงบังคับให้คัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง การมีข้อกำหนดด้านการออกแบบบรรจุภัณฑ์พลาสติกให้อื้อต่อการรีไซเคิล การพัฒนาไกในการจัดการจากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ การแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการผลิตสินค้าจากวัสดุเหลือใช้สิ่งแวดล้อม หรือสินค้าและบริการทางสุขภาพ
- ๓๕) ส่งเสริมให้มีการลดปริมาณขยะ ลดการใช้พลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารในสถานที่ราชการ ตลาดสด ห้างสรรพสินค้า สถานศึกษา สถานสถาน และบ้านเรือน

๒. การจัดการกากอุตสาหกรรม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) จัดตั้งศูนย์จัดการกากอุตสาหกรรมแบบบูรณาการให้ครอบคลุมกฎหมายและมีขีดความสามารถรองรับปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอในระยะยาว รวมถึงให้รองรับของเสียอันตรายชุมชนด้วย
- ๒) กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐานและกฎระเบียบ
- ๓) ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมเพื่อพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ๔) ยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตรายให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ
- ๕) มีระบบการควบคุมตรวจสอบโรงงานให้บำบัดกำจัดของเสียอุตสาหกรรม ไม่ให้มีการลักลอบทิ้งหรือระบายของเสียออกสู่สิ่งแวดล้อม
- ๖) สนับสนุนการนำของเสียมาใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทน การใช้เป็นเชื้อเพลิงผสม และการเผาเพื่อเอาพลังงาน
- ๗) นำระบบการให้บริการสาธารณะโดยมีการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's Audit) ของกรมโรงงานอุตสาหกรรม มาประยุกต์ใช้กับเครือข่ายพิทักษ์สิ่งแวดล้อม/อาสาสมัครพิทักษ์พิยาการธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- รับน้ำเสียจากทุกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดน้ำเสีย และผลักดันให้มีการควบคุมและตรวจสอบการระบายน้ำทั้งจากที่ต้นจัดสรรให้เป็นไปตามมาตรฐาน
- ๒) ปรับทิศทางจัดการน้ำเสียรวมชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับระบบจัดการน้ำเสียขนาดเล็กระดับชุมชน หรือกลุ่มอาคาร (Cluster Wastewater Treatment) หรือระบบบำบัดน้ำเสียแบบพึ่งพาธรรมชาติ
- ๓) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสร้างและปรับปรุงระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียชุมชนในพื้นที่ของตนเองให้มีศักยภาพและขยายระบบรวบรวมน้ำเสียให้ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการ โดยเฉพาะชุมชนเมืองในพื้นที่คุณภาพน้ำวิกฤต (พื้นที่รับน้ำ) แหล่งท่องเที่ยว เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ และพื้นที่ที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนการศึกษาออกแบบรายละเอียด (Detail Design)
- ๔) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ให้บริการเพื่อนำรายได้มาใช้ในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียตามหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle; PPP)
- ๕) ยกระดับและรักษาคุณภาพน้ำให้เป็นไปตามประเภทการใช้ประโยชน์ที่กำหนด โดยการลดมลพิษ ลดการทิ้งขยะ ลดการปล่อยสารเคมี ลดการเกิดน้ำเสีย และบำบัดน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากภาคชุมชน ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว และภาคการบริการ ก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ รวมทั้งส่งเสริมให้ใช้น้ำอย่างประหยัด และเพิ่มการนำน้ำกลับมาใช้ประโยชน์ในภาคส่วนต่างๆ
- ๖) รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง โดยเน้นการจัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งจากภาคชุมชน อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ตั้งแต่ต้นทาง เพื่อลดปริมาณการปล่อยของเสียลงแหล่งน้ำและไหลลงทะเล รวมถึงลดปัญหาขยะทะเลในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวชายทะเล
- ๗) พัฒนาวัดกรรมการจัดการน้ำเสียชุมชนให้มีคุณภาพน้ำทั้งเป็นไปตามมาตรฐานและมีคุณภาพดีเพียงพอที่จะนำน้ำที่นำมาใช้ประโยชน์ใหม่อย่างเหมาะสมกับประเภทการนำไปใช้ประโยชน์ในแต่ละพื้นที่
- ๘) บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดในการควบคุมการระบายน้ำทั้งจากสถานประกอบการที่อยู่ริมแม่น้ำ ลำคลอง เช่น ตลาดโรงรม อาคารชุด รีสอร์ท ร้านอาหาร สถานบันเทิง และมีบทลงโทษที่เข้มงวดกับผู้กระทำผิด
- ๙) ส่งเสริมเกษตรกรรมและชุมชนให้ลดและเลิกการใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช เพื่อควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของสารเคมีเกษตรออกสู่แหล่งน้ำ ทั้งน้ำใต้ดิน แม่น้ำ ลำคลอง และไหลสู่แหล่งน้ำทะเล
- ๑๐) ส่งเสริมการติดตั้งถังบำบัดน้ำเสียสำเร็จรูปประสิทธิภาพสูง เพื่อควบคุมการจัดการน้ำเสียตั้งแต่ระดับครัวเรือน
- ๑๑) พัฒนาระบบการประเมินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีระบบบำบัดน้ำเสียรวม

๕. การตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิด

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) พัฒนาระบบมาตรฐาน มาตรการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีในการผลิตรูปแบบ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

ของวิธีการใช้ชีวิตครอบคลุม ทั้งการปล่อยมลพิษจากแหล่งที่มีจุดกำเนิดแน่นอนและมีจุดกำเนิดไม่แน่นอน

- ๒) กำหนดมาตรการ แนวปฏิบัติที่ดี (Best Management Practice : BMP) และหลักเกณฑ์วิชาการ ในการควบคุมมลพิษแหล่งกำเนิดมลพิษที่ไม่มีจุดปล่อยแน่นอน (Non-point source)
- ๓) นำระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring: CEMS) มาใช้ โดยขยายไปในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ และเขตพัฒนาอุตสาหกรรม และให้หน่วยงานภาครัฐสามารถใช้ประโยชน์ข้อมูลร่วมกัน
- ๔) นำผลการติดตามตรวจสอบตามมาตรการรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IE, EA, E-HIA) รวมถึงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of practice : COP) ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุวัติ อนุญาต และต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ
- ๕) ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับผู้ก่อมลพิษ โดยให้ความสำคัญในพื้นที่วิกฤต พื้นที่เขตควบคุมมลพิษ และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเพิ่มศักยภาพในการจัดการมลพิษให้กับผู้ก่อมลพิษที่ละเมิดกฎหมาย และหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย
- ๖) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำกับดูแลและส่งเสริมการประกอบกิจการที่อยู่ในชุมชน สกนประกอบการขนาดเล็กที่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และกำหนดเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมในการออกใบอนุญาตด้วย
- ๗) สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังเพื่อร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมระดับพื้นที่ และใช้กลไกเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบแหล่งกำเนิด เพื่อกดดันให้ผู้ประกอบการเปิดเผยข้อมูลการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม และสร้างแรงผลักดันให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมาย รวมทั้งมาตรการทางด้านฐานข้อมูลให้มีการดำเนินการโดยหน่วยงานเพื่อสนับสนุนการควบคุม
- ๘) พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์สิ่งแวดล้อมในส่วนกลางและระดับภูมิภาค
- ๙) จัดทำระบบอนุญาตระบายนมลพิษ (Permitting System) เพื่อควบคุมการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับของแหล่งน้ำ
- ๑๐) สร้างแรงจูงใจในการให้ความร่วมมือในการจัดการคุณภาพน้ำเสียก่อนปล่อยสู่แหล่งสาธารณะ โดยการมอบรางวัลหรือประกาศนียบัตรให้กับแหล่งกำเนิดมลพิษที่มีการจัดการด้านน้ำเสียดี เช่น Zero Discharge หรือ Net Zero

๖. การตรวจสอบและควบคุมยานพาหนะ

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

๗. การจัดการปัญหามลพิษ

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ส่งเสริมความร่วมมือจากชุมชนติดตามเขตป่าอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน โดยไม่เผาป่า หรือเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ติดตามเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงการเกิดไฟป่าและการเผา
- ๒) ดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในพื้นที่ทั่วไป ประกอบด้วย พื้นที่การเกษตร โดยส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุการเกษตร การปรับปรุงแบบการทำกาเกษตรควบคุมการเผา ควบคู่กับการสร้างวิถีการเกษตรปลอดการเผา และการจัดการเผาในชุมชน จัดเส้นทาง รวมถึงการเผาในที่ดินว่างเปล่า ซึ่งเจ้าของที่ดินจะจัดการกับพื้นที่หรือกำจัดวัชพืช
- ๓) ให้ผู้ประกอบการและพ่อค้าคนกลางมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา เช่น จัดการเศษวัสดุการเกษตรรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ได้รับการตรวจรับรองตามวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ไม่รับซื้อผลผลิตที่มาจากการบุกรุก/เผาป่า
- ๔) ดำเนินงานตามข้อตกลงอาเซียนด้านการจัดการหมอกควันข้ามแดนและผลักดันการดำเนินการตามกรอบเขตปลอดหมอกควัน (ASEAN Haze-Free Roadmap) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม
- ๕) จัดการกับปัญหามลพิษจากควันโดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจนและวิถีชีวิต การควบคุมการเผาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน และการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงผลกระทบจากปัญหามลพิษจากควันต่อสุขภาพของประชาชน
- ๖) ขยายการใช้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice : GAP) เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับพืชทางการเกษตรที่เป็นสาเหตุของการลักลอบเผาในที่โล่ง เช่น อ้อย เป็นต้น
- ๗) สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ในเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย และสร้างความร่วมมือให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาหมอกควัน
- ๘) พัฒนาเครื่องมือ/ระบบที่นำมาใช้ในการคาดการณ์และแจ้งเตือนสถานการณ์มลพิษทางอากาศ
- ๙) บริหารจัดการเชื้อเพลิงในพื้นที่เกษตรกรรมและบริหารจัดการการเผาอย่างเป็นระบบ โดยใช้แอปพลิเคชัน "Burn Check" ให้เกษตรกรลงทะเบียนจุดเผา เพื่อกระจายการเผาให้กระจายจุดช่วยลดปัญหามลพิษทางอากาศ

๘. การจัดการมลพิษเชิงพื้นที่

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) กำหนดมาตรการป้องกันและจัดการมลพิษเพื่อรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและ/หรือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ
- ๒) กำกับดูแลและติดตามการประกอบกิจการในพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ให้ส่งผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่รอบนอกรวมถึงการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๑) พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานเครื่องยนต์ คุณภาพเชื้อเพลิง และมาตรฐานการระบายนมลพิษจากยานพาหนะให้ทันกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมยานยนต์
- ๒) ให้นำผลการตรวจมลพิษจากยานพาหนะเชื่อมโยงกับการต่อทะเบียนประจำปี เพื่อให้ผู้ครอบครองยานพาหนะให้ความสำคัญและตระหนักในการบำรุงรักษาสภาพรถยนต์สม่ำเสมอ ตลอดจนการใช้งานโดยไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานอนุญาตต่อทะเบียนประจำปีของสถานตรวจสภาพรถยนต์ประจำปีและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม
- ๓) ปรับปรุงมาตรฐานค่ามลพิษทางอากาศที่เกิดจากรถยนต์ใช้งานแล้วให้มีความเข้มงวดมากขึ้น
- ๔) สนับสนุนการปรับอุตสาหกรรมยานยนต์ไปสู่ยานยนต์ไฟฟ้า และพัฒนามาตรฐานเครื่องยนต์และมาตรฐานการระบายนมลพิษจากยานพาหนะให้สอดคล้องกับการส่งเสริมการใช้งานยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อลดการปล่อยมลพิษทางอากาศ
- ๕) พัฒนาและปรับปรุงเทคนิควิธีการสภาพรถยนต์ให้มีความเหมาะสมและถูกต้องมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาระบบคุณภาพของห้องปฏิบัติการเพื่อให้ผลการทดสอบมีความน่าเชื่อถือ และการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานสากล
- ๖) กำหนดมาตรฐานและวิธีการตรวจสภาพเรื่องการต่ออนุญาตการใช้งาน
- ๗) ตรวจสอบมาตรฐานของรถไฟ หรือรถยนต์ไฟฟ้าให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว
- ๘) กำหนดมาตรการบริหารจัดการการจราจรเชิงพื้นที่ โดยใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อตรวจหามลพิษขณะวิ่งๆ แจ้งนำมาใช้ประเมินและบริหารจัดการจราจร
- ๙) กำหนดมาตรการควบคุมการนำเข้าเครื่องยนต์จากต่างประเทศ
- ๑๐) กำหนดอัตราภาษีรถยนต์ประจำปีให้สอดคล้องกับปริมาณมลพิษที่ระบายออกมา
- ๑๑) จำกัดอายุการใช้งานของรถยนต์ โดยเฉพาะรถยนต์เก่าที่มีมาตรฐานต่ำกว่าระดับยูโร 3 เช่น ภาครัฐร่วมมือกับกลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยานยนต์ส่งเสริมให้มีโครงการรถเก่าแลก รถใหม่
- ๑๒) การกำหนดให้มีการติดตั้งอุปกรณ์ลดมลพิษกับรถยนต์เก่าที่มีมาตรฐานต่ำกว่าระดับยูโร 4 เช่น ติดตั้งอุปกรณ์กรองฝุ่นรถยนต์ดีเซล (Diesel Particulate Filter : DPF)
- ๑๓) ยกระดับมาตรฐานเครื่องมือตรวจวัดมลพิษและความถูกต้องแม่นยำในการตรวจวัดมลพิษ และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในการตรวจวัดมลพิษจากยานพาหนะ
- ๑๔) พัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในสถานตรวจสภาพรถเอกชนที่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางบก (ตรอ.) สร้างความเชี่ยวชาญของการทำงานและการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส มีการกำหนดรายละเอียดการประเมินคุณสมบัติและการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๓) สร้างกลไกการจัดการเชิงพื้นที่ โดยชุมชนและการอยู่ร่วมกันของชุมชนกับผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับศักยภาพชุมชน และสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- ๔) จัดทำแผนจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจพิเศษให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจรวมทั้งการใช้มาตรการในการบริหารจัดการคุณภาพน้ำเชิงพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยเฉพาะพื้นที่ EEC ประสบปัญหามลพิษจากการพัฒนา (อุตสาหกรรม ชุมชน เกษตร) และส่งผลกระทบเชิงลุ่มน้ำ ต้องมีการบริหารจัดการเชิงลุ่มน้ำ
- ๕) เร่งรัดการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่วิกฤต ได้แก่ พื้นที่เขตควบคุมมลพิษ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ประกอบอาชีพคัดแยกชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถูกต้อง พื้นที่เหมืองแร่ที่มีปัญหาการปนเปื้อน
- ๖) กำหนดมาตรการจัดการน้ำเสียและขยะมูลฝอยในพื้นที่เกาะและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
- ๗) เพิ่มประสิทธิภาพในการเฝ้าตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ เช่น การรั่วไหลของสารเคมี อุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมี การเกิดเพลิงไหม้จากสารเคมี น้ำมันรั่วไหล
- ๘) เชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานในเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม มลพิษจากแหล่งกำเนิด ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยจากภาวะมลพิษ เพื่อเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษในพื้นที่
- ๙) สร้างการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ระหว่างหน่วยงานกับชุมชน เพื่อสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสร้างความร่วมมือในการจัดการมลพิษในเชิงพื้นที่
- ๑๐) จัดทำแผนที่เสียงเชิงกลยุทธ์ (Strategic noise map) เพื่อประเมินพื้นที่ผลกระทบทางเสียงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งกำเนิดต่างๆ และนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางและดำเนินการจัดการปัญหาตามความเหมาะสม
- ๑๑) จัดทำหรือปรับปรุงผังเมืองให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเป็นเพื่อป้องกันผลกระทบทางเสียง โดยสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเป็น รวมถึงการป้องกันการสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้างใหม่และการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมการเป็น
- ๑๒) จัดทำระบบการประเมิน รายงานบัญชีการระบายนมลพิษในพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ
- ๑๓) สนับสนุน ส่งเสริมให้มีการประเมินปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากสถานประกอบการภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่
- ๑๔) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่เศรษฐกิจและเมืองหลักให้มีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่งในเมือง พัฒนาระบบสารสนเทศดิจิทัลให้ครอบคลุมเข้าถึงได้ เพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจและพัฒนาปัจจัยดึงดูดการพัฒนาสู่ภูมิภาค (Pull Factors) อย่างต่อเนื่อง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและเกิดความยั่งยืน (Eco-living)
- ๑๕) มีการจัดการความเสี่ยงในพื้นที่ที่ประสบภัยธรรมชาติซ้ำซาก และพื้นที่ที่มีแนวโน้มจะเผชิญกับผลกระทบที่รุนแรงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการใช้มาตรการป้องกันภัยที่ยั่งยืนและมาตรการการปรับตัวที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และการดำเนินชีวิตของประชาชน
- ๑๖) กำหนดเป้าหมายการลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในการวางแผนการพัฒนาพื้นที่ ทั้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน การจัดทำโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งก่อสร้าง

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๑๓) พัฒนาระบบการจัดการภัย การคาดการณ์ การเตือนภัย การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูหลังภัยภัย ให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษผ่านทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ กฎ ภูมิฐานฐานข้อมูล การกำหนดนโยบาย การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการทางสังคม งานวิจัยและนวัตกรรม การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม การสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อมูลพื้นที่ และข้อตกลง พันธกรณีระหว่างประเทศ

๑. การบริหารจัดการในภาพรวม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นตัวชี้วัดประกอบ การพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เขตอุตสาหกรรมหลัก
- ๒) กำหนดให้มีตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะตัวชี้วัดร่วมเชื่อมโยงจากระดับกระทรวง กรม จังหวัดจนถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) สร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดการมลพิษ อาทิ การให้รางวัลยกย่องเชิดชูการรายงานสาธารณะ การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานของ อปท. เป็นต้น
- ๔) เน้นการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะมลพิษที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบและมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก 2.5 ไมครอน (PM_{2.5}) สารประกอบกลุ่มโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (PAHs) และพารากรณีสถานการณ์มลพิษเพื่อแจ้งเตือนแก่ประชาชนโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา
- ๕) ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพิจารณาการกำหนดทิศทางจากดัชนีชี้วัดการเติบโตที่คำนึงถึงต้นทุนด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Green GDP) เป็นหลัก
- ๖) ใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ในการบริหารพื้นที่พัฒนาหรือโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ทุกแห่ง เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- ๗) เตรียมการล่วงหน้าในการจัดทำมาตรการรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Green Precautionary) ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ รูปแบบของเมือง รูปแบบของวิถีการใช้ชีวิตโครงสร้างทางเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นภูมิภาค

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๑) กำหนดให้หน่วยงานซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายอื่นๆ นำมาตรการหรือมาตรฐานตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมมากำหนดเป็นเงื่อนไขในการอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย
- ๒) ปรับปรุงกฎระเบียบภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- ๓) ปรับปรุงกฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้านักงานตามกฎหมายอื่น เพื่อให้มีอำนาจในการควบคุม กำกับ ดูแลการประกอบกิจการ
- ๔) ออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีการระบายมลพิษทางน้ำ
- ๕) ทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เป็นระยะเพื่อให้เอื้อต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมและการเยียวยาความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม
- ๖) ออกพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ก่อมลพิษมีการจัดการมลพิษและเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น
- ๗) พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมการจัดการที่ต้นทางตามวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Product Life Cycle) ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิต การบริโภค และการจัดการภายหลังจากการบริโภค โดยการพัฒนากฎหมายส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsible: EPR) เพื่อให้เกิดการหมุนเวียนของเสียให้เป็นไปตามนโยบายขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยระบบโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy)
- ๘) พัฒนาระเบียบและกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการขยะ เช่น การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ การใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว เป็นต้น
- ๙) ออกกฎหมายเพื่อการจัดเก็บมลพิษทางอากาศจากภาคอุตสาหกรรมและยานยนต์
- ๑๐) พัฒนา ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการภาครัฐให้ทันสมัย ไม่ซ้ำซ้อน มีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศไปสู่การเป็น Hi-Value and Sustainable Thailand

๔. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการมลพิษ

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) เพิ่มบทบาทของชุมชนในการร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน มีการติดตาม ดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน แหล่งน้ำ การจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย และของเสียอันตรายชุมชน การจราจร การไม่เผาในที่โล่ง การจัดการพื้นที่สีเขียว

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- อาเซียน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาพลังงานทางเลือกใหม่ปัญหามลพิษข้ามแดน
- ๘) พัฒนาระบบข้อมูลกลางของประเทศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดมลพิษ คุณภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวมของประเทศหรือรายพื้นที่ สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางข้อมูลที่จะเปิดเผยต่อสาธารณะ เชื่อมโยงการใช้ประโยชน์ระหว่างหน่วยงานและนำมาใช้ในการบริหารจัดการมลพิษทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่
- ๙) ส่งเสริมศักยภาพของท้องถิ่นในการจัดทำข้อมูลบัญชีการระบายมลพิษในพื้นที่ ปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง และนำมาใช้เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่อย่างเหมาะสม
- ๑๐) พัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นในการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

๒. การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการต่อไปในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) กำหนดเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ เช่น ภาษีการระบายมลพิษทางน้ำ ภาษีน้ำมัน เพิ่มภาษีรถยนต์ที่ปล่อยมลพิษมาก ค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บขยะและกำจัดขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการบำบัดน้ำเสีย ค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะอาหาร (Food Waste)
- ๒) กำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการชดเชยให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมและพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง
- ๓) ใช้มาตรการทางสังคมในการติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบแจ้งข้อมูลข่าวสาร ผู้ฝ่าฝืนกฎหมายสิ่งแวดล้อมการส่งเสริมให้สื่อมวลชนและนักข่าว ประชาชนช่วยติดตามดูแลสิ่งแวดล้อม
- ๔) กำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อส่งเสริมธุรกิจที่ช่วยลดมลพิษ ตามแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ-เศรษฐกิจหมุนเวียน-เศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) และเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ
- ๕) กำหนดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ที่นำมาใช้ในการจัดการมลพิษ เช่น การเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมเพื่อนำมาใช้ในการกำจัดซากรถยนต์ ช่างแบตเตอรี่รถยนต์ไฟฟ้าที่หมดสภาพการใช้งานแล้ว

๓. การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎหมาย

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๒) สนับสนุนและบูรณาการการวิจัยร่วมกัน โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๓) จัดทำพื้นที่ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้หรือกรณีตัวอย่างในการจัดการมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการของเสียอันตรายและสารอันตราย และแผนแม่บทในระดับครัวเรือนและระดับประเทศ
- ๔) ประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังความเห็นของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ภาคส่วนต่างๆ เข้าใจ สนับสนุนและลดการต่อต้านการดำเนินงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ๕) สร้างศักยภาพของสื่อมวลชนด้านสิ่งแวดล้อมให้มีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้านมลพิษ เพื่อเพิ่มความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านมลพิษให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย
- ๖) จัดทำข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเพื่อสื่อสารกับประชาชนในวงกว้าง เช่น Infographic ใช้สื่อและสื่อทางสังคมที่รูปแบบทันสมัยและรูปแบบใหม่ เช่น Line Facebook Mobile Application สื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในช่วงวัยต่างๆ
- ๗) พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการมลพิษในลักษณะของความร่วมมือการทำงานเชิงประเด็น/เชิงวาระ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันและกระจายการจัดการมลพิษจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นและชุมชนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันในทุกทางนโยบาย เกิดการเรียนรู้ระหว่างกันและมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ และสนับสนุนการจัดตั้งพันธมิตรความร่วมมือท้องถิ่นและชุมชน
- ๘) สนับสนุนการใช้ภาคีเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) และเครือข่ายอื่นร่วมแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ร่วมกันติดตามตรวจสอบการแก้ไขปัญหา มลพิษ ติดตามเฝ้าระวังการระบายมลพิษจากการประกอบกิจการ การแจ้งข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม

๕. การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

โดยมีมาตรการที่ควรดำเนินการในช่วงปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ได้แก่

มาตรการ

- ๑) ส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามข้อมูลพื้นที่และพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของประเทศ
- ๒) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในภูมิภาคอาเซียนในการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อควบคุมมลพิษจากยานพาหนะ และการกำจัดซากรถยนต์และส่วนควบคุณต่าง ๆ ของรถยนต์

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

- ๓) สร้างเวที/ช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลทางวิชาการในการแก้ไขปัญหามลพิษจากต่างประเทศ
- ๔) ประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษข้ามแดนโดยใช้กลไกในทุกระดับ

๕. การขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

การขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เป็นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และมาตรการไปสู่แผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อผลักดันให้มาตรการการดำเนินงานภายใต้แผนได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งการดำเนินการจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ โดยกลไกการขับเคลื่อนแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

๑) ประชาสัมพันธ์แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยการสื่อสารผ่านหลายช่องทางเพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับทราบ เสริมสร้างความเข้าใจในแนวคิดแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก มีความเข้าใจ ความพร้อม และมีส่วนร่วมในการวางแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และให้ทราบถึงบทบาทความรับผิดชอบของตนที่จะสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในระดับพื้นที่

๒) บูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์และมาตรการภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ เช่น การลงนามคำรับรองการปฏิบัติงานเพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างหน่วยงาน การกำหนดหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่จะบูรณาการและประสานงานร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPI) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) ใช้ระบบงบประมาณและแหล่งงบประมาณต่างๆ เป็นกลไกผลักดันการดำเนินงานจัดการมลพิษ เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๔) ให้เครือข่ายภาคประชาสังคม เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ประสานกับภาคประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน และเครือข่ายประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ตามยุทธศาสตร์และมาตรการภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

๕) จัดทำระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ในระยะครึ่งแผน เพื่อนำผลไปปรับปรุงแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ในช่วงครึ่งหลังของแผน (ช่วงปี ๒๕๖๗ - ๒๕๖๘) และติดตามประเมินผลในระยะสิ้นสุดแผน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนจัดการมลพิษฉบับต่อไป และประเมินการบรรลุผลสัมฤทธิ์ของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี ตามตัวชี้วัดและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพื่อนำไปสู่การวางแผนจัดการมลพิษต่อไป

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙๒ ซอยพลโยธิน ๗ ถนนพลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๕๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๙๔ ๒๔๕๐ โทรสาร ๐ ๒๒๙๔ ๕๓๙๔

www.pcd.go.th